

Akwa nœ Aayi avwa Tshatshu o'o

Asœeke kœdœe bisha mbeti á Lukasi sù. Mbetinœ sœ kœema akwa á aayi avwa mbœerœ. Lukasi pandœ mara á Ɔtshœ Ishiri jerœ ga pa aayi avwa dœ pe mara á endje sœ lima kœero dje lœ ongbo dœ ongbo mbœerœ kœmindœ Ɔtshœ O'o dœ gbœgbœ nœ Ɔtshœ Ishirinœ. Tshe pa ndje ndœ upu á endje gbœ œdœ œerœ kanga kœ á endje wu lœ akwanœ.

Ayuda sœ lima kœpa adœeke o'o ama Ndjaba ka kolœ 6a ndœ œene, kashe aayi avwa te lima tœ kœmindœ Ɔtshœ O'o fœ angbi azu kœ. Petro œdœ Polo dá tshe patœ endje kœerosœ nœ mangba akwa nœ endje.

Mbetinœ kurutshelœtœ ye atake:

- Ndangba olo Yisu 6a pa œshœ asœeke (1.1-11)
- Endje ke Matiase adœeke tshe dœ ayi avwa (1.12-26)
- Kœena Ɔtshœ Ishiri (2.1-13)
- Kœmindœ Ɔtshœ O'o nœ aayi avwa 6a lœ Yerusaleme (2.14-8.3)
- Kœmindœ Ɔtshœ O'o 6a lœ ongbo Yuda œdœ lœ ongbo Samariya (8.4-12.25)
- Ali ana gene nœ Polo ndœ Kœmindœ Ɔtshœ O'o (13.1-14.28)
- Kœdjitoesho 6a lœ Yerusaleme (15.1-35)
- Bisha ana gene nœ Polo ndœ Kœmindœ Ɔtshœ O'o (15.36-18.23)
- Votœ ana gene nœ Polo ndœ Kœmindœ Ɔtshœ O'o (18.24-21.16)

- Endje tepa Polo ndœ kœza she vwi ga lœ kánga
 6a lœ Yerusaleme (21.17–23.22)
- Polo 6a lœ Sezaré (23.23–26.32)
- Polo 6a lœ Roma (27.1–28.31)

Yisu pandœ Ɔtsho Ishiri fœ aayi avwa

¹ Gbozu Teofile, 6a la ali mbeti á mœ su fœ 6œ, mœ pandœ œrœ kœ á Yisu mbœrœ lima œdœ pe ndje œneke kœ á tshe yi lima sœ nœ koeto 6a tœ adancœ ² œrrr ga tœ olo kœœ she lima ga lafo. Utshu kœœ she, tshe za o'o fœ aayi avwa nœ ye dœ gbœgbœ nœ Ɔtsho Ishiri. ³ Tshe ma lima tœ ye fœ endje manda kuzu á tshe tshu tœ kœma fœ endje adœke tshe sœ dœ soro. Tshe ma lima tœ ye fœ endje yé œ tetœ kœpa o'o tœ upu nœ Ogo gbozu nœ Ndjaba manda olo zazu bisha. ⁴ Anga lœkœ bale á tshe sœ lima kœzi œrœ dœ endje, tshe za o'o fœ endje adœke: «'E gigi damba tœ 'e lœ Yerusaleme nene kashe 'e kate œneke á Aba pa lima ndœ nœ adœke œne za fœ 'e 6ata á 'e dji lima lœ ama mœ. ⁵ Gbambancœ nene, Yowane za lima batisimu nœ ungu, kashe lœ ondonœ asœke, Ndjaba œ za batisimu nœ Ɔtsho Ishiri fœ 'e.»

Yisu œ ga lafo

⁶ Aayi avwancœ á endje ngbœ6a lima tœ endje, yu Yisu adœke: «Gbozu, kolœ ngœngœncœ asœke dá 6œ gi tshagbozu nœ ogo Israyele a?»

⁷ Tshe kœpa fœ endje adœke: «O'o nœ 'e gugu mbœrœ kœwusœ ada œlœncœ too olœncœ á Aba za lœ tshagbozu nœ ye nene. ⁸ Kashe Ɔtsho Ishiri œ jerœ ga pa 'e, yé 'e gbœ gbœgbœ mbœrœ kœna kœmindœ o'o nœ mœ lœ Yerusaleme, lœ ogo Yuda œdœ lœ Samariya djigi œrrr vesho ga tœ osho kœ pa œsho.»

⁹ Manda kœgi o'onœ ataa, tshe ɔ ngarr dœ ala endje ga lafo yé œ yiwa lœ ongoro tœ ala endje. ¹⁰ Bata á endje sœpe lima kœmesho irirrr ga lafo, anga azu bisha dœ imbi lœba á endje ka lima ndoo dœ endje ¹¹ kœpa fœ endje adœke: «Azu Galilayi, mbœrœ gadé á 'e sœpe kœmesho ga lafo a? Yisunœ á tshe ɔ dœ ala 'e ascœmœ, tshe kwa ndje bala tœ ye b̄ata á 'e wu she kœɔ tœnœ ga lafo ascœmœ.»

Matias̄e za akwa manda Yudasi

¹² Manda nœ, aayi avwanœ to ɓa pa kaga ɔyɔ Olive yé œ jerœ ga lœ Yerusalem̄e; kaganœ sœ lima ga pa œrœ nœ Kelometere bale tœ Yerusalem̄e. ¹³ Lœkɔ á endje wuta, endje li ga lœ gbɔshɔ á endje lœ lima kœlo lœ nœ ɓa lafo. Œ dœ lima Petro, Yowane, Jake dœ Andere; Filipino dœ Toma; Bartelemi dœ Matie; Jake gbolo nœ Alefe, Shimu uzu kœ'e osho ndœ lipanda œdœ pe Yudasi gbolo nœ Jake. ¹⁴ Endje kɔ, endje sœ lima dœ gbetshelœ bale, yé œ ngbɔbatœ endje mbœrœ kœki fœ Ndjaba ɔɔ dœ ɔɔ awa bale dœ anga ayashe ɓata Mareya á tshe zu Yisu œdœ pe ndje aaya Yisu.

¹⁵ Lœ anga olonœ ascœmœ bale, Petro áalafɔ ɓa ugurutœ ayindœ Yisu kama bale dœ zazu bale á endje ngbɔba lima tœ endje, yé œ pa ngbi adœke: ¹⁶ «Aaya, œ li adœke o'o á Œtshɔ Ishiri pa lima ndœ nœ ala Buku nœ Ndjaba, lœ ama gbozu Davidi tœ upu nœ Yudasi á tshe to lima azu na tœnœ ndœ kœza Yisu, mbœrœtœ endje. ¹⁷ Andaa Yudasi sœ lima awa bale dœ 'a yé tshe sœ lima ndje dœ akwa nœ ye. ¹⁸ Uzunœ ascœmœ yɔ lima kindi dœ ngendja á endje ko lima fœ she manda ekperœ nœ ye. Tshe

te lima dœ kumu ye, uvu ye de wuruu yé sheta ye yaranga ga ati. ¹⁹ Azu lœ Yerusaleme kœ wusœ o'o asœke. Ádánœ á endje e i'iri kindinœ dœ o'o ama ogo endje adœke: Hakeldama, œ yindœ kœpa adœke “oshœ indji”. ²⁰ Yé endje sú ala mbeti nœ Itshi adœke:

“Tshelœ gbagba nœ ye œ fa gusu yé uzu bale œ sœ lœ nœ nene.”

Yé ga pa nœ dœmœ:

“Anga angbi uzu œ za akwa nœ ye.”

²¹ A sœ dœ anga azu á endje na lima tœ awa dœ 'a dœ lœkœ á Gbozu Yisu sœ lima pa 'a, ²² kœto kœpa batisimu nœ Yowane œrrr ga tœ olo kœœ she ga lafo. Œ li adœke anga uzu bale ugurutœ endje, te timu awa bale dœ 'a ndœ kœmindœ kœshe nœ ye ugurutœ akuzu.»

²³ Endje yisœ azu bisha: Yozefu á endje e she Barsabase á endje donga ndje she dœ i'iri Yustushe œdœ pe Matiase. ²⁴ Yé manda nœ endje za avwala nœ endje para kœkœ adœke: «Œbœ, Gbozu á bœ wusœ lœsu uzu kœ. Yisœ uzu tsheneke á bœ ke she ugurutœ azu bisha asœke ²⁵ adœke tshe mbœrœ akwa nœ aayi avwa lœ kudu Yudasi á tshe katœ nœ ti, á na ga tœ oshœ á li dœ she asœmœ.» ²⁶ Endje ta wuka mbœrœ kœgbœ uzu bale yé wukanœ te ga pa Matiase. Ádánœ á tshe li ga ugurutœ aayi avwanœ ndjokpa dœ bale dœmœ.

2

Ndjaba vwa Œtshœ Ishiri

¹ Lœkœ á olo angbo Patekœte li, ayindœ Yisu ngbœbatœ endje para kœkœ ga tœnœ. ² Trale, ingiri

to 6a lafo 6ata egerce yugu yé ce su tshelce anda á endje sce lima toence djigi. ³ Endje wu cece á wuta ga ndce endje 6ata owo, ce kurutshelcetce endje á sce ga pa kumu uzu dce uzu. ⁴ Endje para kəkə gbə Ɔtshə Ɔshiri yé ce tetce kepa angbi o'o ama ogo 6ata á Ɔshiri to fce endje.

⁵ Anga Ayuda nce Ɔtshə ləsu sce ndje lima lce Yerusaleme, endje to lima djelce ogo kə pa Ɔshə. ⁶ Ingiri yugunce za lima osho djigi, yé ukpulu azu ngbə6atce endje ce sce kəkitece cescence, mbcece uzu dce uzu sce lima kcedji o'o dce adja o'o ama ogo ye. ⁷ Endje kitece cescence, ce sce dce yanga yé á pa adceke: «Azunce ascce para kəkə á endje pa o'o ascce, dcedce azu Galilayi nene a?» ⁸ Ɔ mbcece koto á uzu dce uzu lce ugurutce azce sce kcedji endje dce o'o ama ogo ye a? ⁹ Ugurutce azce, a sce dce Aparte, Amede dce Elame, azu ogo Mezopotami, azu ogo Yuda dce kapadose, azu ogo Ponte dce Azi, ¹⁰ azu ogo Friji dce Pafili, azu ogo Ezipito dce azu tshakala ogo Sirene 6a lce Libi; anga endje kcedce endjeneke á endje to lce Roma, ¹¹ adja Ayudance cedce azu neke á endje wuta aayi kcedonga Ndjaba nce Ayuda ascemce; azu ogo Krete dce endje nce Arabi. Kashe azce para kəkə, a dji endje kepa o'o dce ama ogo azce, kcegbara ogboro cece á Ndjaba mbcece.» ¹² Endje kəkə, endje ki lima tce cescence, yé ce yutce endje adceke: «Ɔ yindce kepa adceke gade dce mce a?» ¹³ Kashe anga azu sce lima kcemə endje adceke: «Ɔpi dá mbcece endje ascemce.»

Kæyiscæce nce Petro

¹⁴ Yé Petro kceza o'o ugurutce aayi avwa ndjokpa dce bale á endje sce lima tce cescence, á kepa dce

ɔgbɔ adœke: «E'e dœ Ayuda œdœ pe 'e dœ azu para kɔkɔ á 'e sœ læ Yerusalem kœke, 'e wusœ œneke á sœ kœrotœ nœ, 'e dara utu 'e yé œ dji mœ dœ ɔtshɔnœ. ¹⁵ Wala, azunœ asœke ndjondjo ipi b̄ata á 'e sœ kœgbe tœnœ ascœmœ nene: mbœrœ a sœ damba kolœ dœ ada ɔlɔ mindu dœ vana gbambanœ. ¹⁶ Kashe œneke á sœ kœmatœ endje ngɔngɔ asœke kœdœ o'o á ayi kœgbara o'o Jowele pa lima. Tshe gbara lima adœke:

¹⁷ “Ndjaba pa adœke: Lɔkɔ kœka tshapashɔ,
mœ vwa Ishiri nœ mœ ga pa azu kɔ,
agbolo yakoshe œdœ pe ayawuru nœ 'e œ te aayi
kœgbara o'o,

alanga nœ 'e œ wu bala œrœ læ ulu,
ayagbozu nœ 'e œ wu ndje bala œrœ læ ulu.

¹⁸ Adjapu, ɔlnœ ascœmœ
mœ vwa Ishiri nœ mœ ga pa aayi akwa nœ mœ dœ
ayakoshe œdœ pe ayashe,
yé endje te bala aayi kœgbara o'o.

¹⁹ Mœ mbœrœ bala ogboro œrœ b̄a lafo, yé œ ma
ambara afá b̄a pa ɔshɔ b̄a ke:
indji œ tu, owo œ tshi yé ngawo œ da.

²⁰ ɔlɔ œ fa butshɔ,
yé yapu œ sœ b̄ata indji,
utshunœ adœke olo kœna Gbozu li,
egerœ olo œdœ olo nœ mokɔ.

²¹ Yé uzu kɔ á tshe ki dœ i'iri Gbozu, tshe she.”

²² «Azu tshelœ Israyele, 'e dji o'o mœ: Yisu, uzu tshœlœ Nazarete kœdœ lima uzu á Ndjaba ma gbɔgbɔ nœ ye fœ 'e læ ye dœ awa nœ kœmbœrœ afá, ogboro œrœ œdœ kœma ambárá œrœ b̄a ugu-rutœ 'e b̄ata á 'e wusœ nœ dœ tœ'e. ²³ Uzunœ ascœmœ, 'e za lima she ga tshaabrœ azu á endje

wuwusœ Ndjaba nene, yekane á endje wo she á kuru she ga pa kurushi lindœ agbe nœ Ndjaba á tshe guma. ²⁴ Kashe Ndjaba she she, yé œ gбота she læ kanga nœ kuzu mbœerœ œ lili adœke kuzu ropa ye dœ gb̩gb̩ nene. ²⁵ Davidi pa lima o'o tœ upu nœ ye adœke:

“Ŋl̩ dœ ɔl̩ mœ sœ kœwu Gbozu utshu mœ, mbœerœ á tshe sœ ga tœ kuni mœ adja awa œ za mœ bale nene.

²⁶ Mbœerœ toenœ ataa, l̩su mœ su dœ yanga yé ama mœ œ ɓi ndje itshi dœ yanga.

Ga pa nœ k̩, undu mœ œ yatœ ye læ kœsœ gee mbœerœ á mœ za l̩su mœ ga tœ zœ.

²⁷ Gbambanœ nene, Gbozu, ɓœ katœ mœ ti læ ogo nœ akuzu nene,

ɓœ yi ndje ndœ nœ adœke œmœ dœ œyerœ uzu nœ zœ mœ fu læ koto akuzu nene.

²⁸ Bœ yi lima sœ awa soro fœ mœ,

l̩su mœ œ su dœ yanga mbœerœ kœsœ awa bale dœ ɓœ.”

²⁹ «Aaya, œ li adœke mœ pa o'ara fœ 'e tœ upu nœ ata azœ dœ Davidi: tshe tshu lima, endje shi she yé tshapa udu ye sœpe damba œrrr kpesheke ndœ azœ.

³⁰ Kashe œshe kœdœ lima ayi kœgbara o'o, yé tshe wusœ nœ adœke Ndjaba dara lima ama ye adœke anga gbolo tshelœ ye œ te gbozu manda ye.

³¹ Davidi wu lima sœ œrœ á yindœ kœwuta bala toenœ, yé tshe gbara lima o'o kœshe nœ Masiya. Tœnœ dá tshe pa lima adœke: “Tshe sœsœpe lima læ ogo nœ akuzu nene, yé tshe fufu lima nene.”

³² Adja Ndjaba she Yisu læ akuzu. A'a para k̩k̩ kœdœ atimu nœ o'onœ. ³³ Ndjaba za she ɓa tœ kuni ye, œ to Ŋtsh̩ F'iri á tshe pa lima tœ ye fœ she á

tshe kurutshelœ nœ tœ 'a ɓata á 'e sœ kœwu tœnœ á sœ kœdji tœnœ. ³⁴ Davidi ɔ ga lafo nene gbaa, kashe tshe pa adœke:

“Gbozu Ndjaba pa fœ Gbozu nœ mœ:

sœ ga ati ga tœ kuni mœ,

³⁵ œrrr ga tœ lœkœ á mœ fa azu á endje yiangba zœ, ga tshada zœ ɓata mbata.”

³⁶ «Azu Israyele, 'e wusœ nœ dœ ɔtshœnœ adœke: Yisu á 'e kuru she lima ga pa kurushi ascœmœ, Ndjaba mbœrœ adœke tshe fa Gbozu, yé œ fa Kristu*.»

Ali kœfatshalœsu azu

³⁷ Lœkœ á azu dji o'onœ ascœmœ ataa, lœsu endje ka endje, yé endje yu Petro œdœ pe anga udu aayi avwa adœke: «Aaya, 'a mbœrœ gade?» ³⁸ Petro gi fœ endje adœke: «'E fatshalœsu 'e: uzu dœ uzu gbœ batisimu dœ 'iri Yisu Kristu yeka á Ndjaba kœdjerœndœ ekperœ nœ 'e. Yé Ndjaba œ to ɔtshœ Ishiri fœ 'e. ³⁹ Gbambanœ nene, o'o nœ ɔtshœ Ishiri á Ndjaba pa lima tœnœ, œ sœ mbœrœ e'e dœ agbolo nœ 'e, œdœ ndje pe azu á endje sœ lœ ingirinœ, endjeneke á Gbozu Ndjaba nœ azœ œ 'e bala endje.» ⁴⁰ Petro kpa pa o'o ndjoro fœ endje. Tshe pa ala o'o kœ adœke endje yindœ œneke á œne pa, yé œ gbota gbetshelœ nœ endje dœ kœpa adœke: «'E yindœ soro á Ndjaba za fœ 'e mbœrœ á kœgitœ 'e ugurutœ azu osho ascœ á ɔtshœ endje gaga nene!»

⁴¹ Endje neke á endje yi lima ndœ o'o nœ ye, endje gbœ batisimu. Yé dœ œlnœ ascœmœ, azu

* **2.36** 2.36 Kristu dœ o'o ama ogo Greke kœdœ Masiya

ga pa œerœ noé kutu votɔ te lima ga ndœ ukpulu ayindœ Yisu.

Ali kœngbɔɔatœ ayindœ Yisu

⁴² Endje zatœ endje djigi ga tœ koeyisœerœ noé aayi avwa yé œ sœ kœngbɔɔatœ endje lœ yazu, œ sœ kœkurutshelœ mapa tœ endje dœ pe kœeki fœ Ndjaba kpoetœ œsœncœ awa bale. ⁴³ Awa li lima tœ endje kpa kpa kpa ye: Aayi avwa mbœerœ ogboro œerœ yé œ má ndje ambáránœ. ⁴⁴ Ayindœ Yisu para kɔkɔ sœ lima kpoetœ œsœncœ bale yé œ ngbɔɔa œerœ noé endje kɔ ga tœ noé bale. ⁴⁵ Endje ka lima kindi noé endje ndje dœ œerœ noé endje á kurutshelœ ngendjanœ dœ mara adœke uzu dœ uzu gbɔ liaka ogo noé ye. ⁴⁶ Endje sœ lima kœngbɔɔatœ endje ɔɔ dœ ɔɔ ɔa lœ Tepelo, yé œ sœ lima kœzi œerœ kpoetœ œsœncœ bale ɔa lœ anda noé endje. Endje sœ lima kœzi œerœ dœ yanga œdœ ɔtshɔ lɔsu. ⁴⁷ Endje sœ lima kœdonga Ndjaba, yé azu kɔ yi lima ndœ endje waa. ɔɔ dœ ɔɔ, Gbozu sœ kœyi endjeneke á endje gbɔ kœshe ga ugurutœ azu Ikrizia.

3

Petro she uzu á ada ye tshu

¹ Anga kidala bale dœ ada ɔɔ votɔ, Apetro dœ Yowane ro lima kœdonga Ndjaba ɔa lœ Tepelo. ² Anga yakoshe bale á ada ye tshu tshakudu ye pe lœ gbolo ye sœ lima kœsœ ndoo dœ manda gbagba Tepelo á endje e «ɔtshɔ Manda». Endje sœ lima kœna dœ she ɔɔ dœ ɔɔ ga zœ mbœerœ á tshe kœyœndœ œerœ tshakane azu á endje sœ kœeli ga lœ Tepelonœ. ³ Lɔkɔ á tshe wu Petro œdœ

Yowane kœeli ga lœ Tepelonœ, tshe yɔndœ œrœ tœ endje. ⁴ Yé Apetro dœ Yowane tondœ ye, œ pa fœ she adœke: «Tondœ 'a.» ⁵ Uzunœ tondœ endje dœ gbetshelœ adœke endje to œrœ fœ œne zœ.

⁶ Á Petro kœpa fœ she adœke: «Mœ gugu dœ ngendja bale nene, kashe œneke á mœ sœ dœ toœnœ, mœ to fœ 6œ: dœ i'iri Yisu Kristu, uzu Nazarete, áalafo œ na ana!» ⁷ Petro za kuni ye, œ ti she ga lafo. Trale, ada ye dœ tshelœ porongato ada ye yɔrɔ tshelœ tœ endje; ⁸ yé gbikivwigbi, tshe áalafo œ tetœ ana. Tshe li awa bale dœ aayi avwa ga lœ Tepelonœ, œ ka, œ i kpitikpiti dœ pe kœdonga Ndjaba. ⁹ Azu para kɔkɔ sœ lima kœwu she kœna ana œdœ pe kœdonga Ndjaba. ¹⁰ Azu tra she tuu, œ pa adœke: «Æ dœdœ œshe dá sœ kœsœ lima 6a pa ɔtshɔ manda Tepelo yekane á sœ kœyɔndœ œrœ nene a!» Uvuru endje kpa lima lœ nœ tœ kœwu œrœ á mbœrœtœ endje lima fœ uzunœ á ada ye tshu asœmœ.

O'o nœ Petro

¹¹ Bata á uzu sœmœ yiyi lima ndœ kœgitœ ye tœ Apetro dœ Yowane nene, azu para do ga lafo œ sœ kœkpa ga ndœ endje ngbɔɔ tshakudu mbarasane á endje e i'irinœ adœke mbarasane nœ Salomo. ¹² Petro kœwu endje á kœpa adœke: «Azu Israyele, mbœrœ gade á uvuru 'e œ kpa lœ nœ tœ kœshenœ asœke a? Mbœrœ gade dá 'e sœ kœtondœ 'a 6ata gbɔgbɔ nœ 'a dœ tœ 'a too manda Ndjaba á tshe sœ dœ 'a dá mbœrœ adœke á uzunœ asœke na ana a? ¹³ 'E wusœ nœ adœke Ndjaba nœ Abrayamo, Ndjaba nœ Izaka œdœ Yakobo, Ndjaba nœ aata azœ, œshe dá ma mokɔ nœ ayi akwa nœ ye dœ

Yisu. E'e dá ka lima she adœke endje wo she; yé ɔɔ á Pilato yi lima ndœ kœkatœ ye ti, 'e vvara lima tœ 'e ye. ¹⁴ 'E vvaratœ 'e tœ uzu á tshe sœ yerœ, á sœ ndjii, yeka á yu lima Pilato adœke tshe za anga ayi kœwo azu fœ 'e. ¹⁵ 'E wo lima Gbozu* nœ soro, kashe Ndjaba she she ugurutœ akuzu yé 'a kœdœ atimunœ. ¹⁶ Ngɔngɔ asœ 'e wu yakoshe asœke. 'E wusœ ye dœ ɔtshɔnœ: i'iri Yisu dá she she mbœrœ 'a sœ dœ kœyindœrœ ga ndœ ye. Mbœrœ gbɔgbɔ nœ i'iri ye dá tshe wuta dœ ɔtshɔ ɔkɔ ɓata á 'e wu utshu 'e para kɔkɔ asœke.

¹⁷ «Kashe aaya, mœ wusœ nœ adœke e'e dœ agbozu nœ 'e, 'e mbœrœ lima atamœ mbœrœ á 'e wuwusœ adja o'o nene. ¹⁸ Kashe Ndjaba mbœrœ ndœma ye á tshe pa lima tœncœ lœ ama aayi kœgbara o'o. Tshe pa lima adœke Masiya á tshe na, tshe wu oyo waa. ¹⁹ Mbœrœ tœncœ atamœ, aaya, 'e fatshalɔsu 'e dœ œ kwa ga ndœ Ndjaba. Œdœ 'e kœmbœrœ ataa, tshe mbœrœ adœke ekperœ nœ 'e yiwa ye. ²⁰ Atamœ ndje, Gbozu Ndjaba œ mbœrœ adœke 'e gbɔ ɔtshɔ olo nœ kœyatœ 'e, yé tshe vwa Masiya á tshe ke lima she utshunœ katshatsha mbœrœ 'e ascœmœ, fœ 'e. Œshe kœdœ Yisu. ²¹ Kashe ngɔngɔ asœke, Yisu Kristu œ sœ ɓa lafo œrrr ga tœ lɔkɔ á œrœ kɔ œ gumatœ ye liaka œneke á Ndjaba pa lima ndœ nœ lœ ama ayerœ aayi kœgbara o'o nœ ye. ²² Moyize pa lima adœke: "Gbozu Ndjaba œ vwa bala ayi kœgbara o'o bale ɓata mœ, tshe dœ anga aya 'e. 'E dji bala œneke kɔ á tshe pa fœ 'e. ²³ Azu á endje tshapu kœdji she, endje sœ ugurutœ azu nœ Ndjaba nene yé

* **3.15** 3.15 Ayi kœza soro fœ azu

endje tshu.” ²⁴ Yé aayi kœgbara o'o kɔ, kœto kpœpa Samwele œrrr ga tœ azu á endje sœ angba ye, uzu dœ uzu gbara lima o'o tœ upu nœ lɔkɔnœ asœke. ²⁵ E'e kœdœ agbolo nœ ayi kœgbara o'o, 'e kœdœ ndje agbolo ayo á Ndjaba guma lima dœ aata azœ lɔkɔ á tshe pa lima fœ Abrayamo adœke: “Lœ awa nœ aata zœ, mœ to kane mœ ga pa azu kɔ pa ɔshɔ.” ²⁶ Mbœrœ 'e dá Ndjaba vwa ayi akwa nœ ye utshunœ. Tshe vwa she adœke tshe to kane ye ga pa 'e, yé uzu dœ uzu katœ kœmbœrœ ekperœ.»

4

Apetro dœ Yowane ɓa utshu aayi kœwa ngbanga nœ Ayuda

¹ Lɔkɔ á Apetro dœ Yowane sœpe kœpu o'o, agbozu tshapa anganga Ndjaba, gbozu tshapa aayi kœgbɔndœ Tepelo œdœ Asadukayi, yi lima kumu endje. ² Endje sœ lima dœ ókó tɔpanœ kpuru kœwu adœke aayi avwa sœmœ bisha sœ kœyisœ œrœ yé œ sœ kœpandœ nœ adœke ɓata á Yisu shé lœ kuzu, azu á endje tshu lima, endje she ndje lœ kuzu. ³ Endje tepa endje, œ ko endje va ga lœ kánga œrrr ga tœ kœkɔrɔ osho mbœrœ ɔlɔ di lima ye. ⁴ Lœ ugurutœ azu á endje dji lima Ɔtshɔ O'o, azu ndjoro sœ lima dœ kœyindœrœ ga ndœ Yisu, yé ayindœ Yisunœ wuta azu ga pa œrœ nœ kutu mindu (5.000) dœ ɔlɔnœ asœmœ.

⁵ Osho kɔrɔ pa nœ yeka á agbozu tshapa Ayuda, agbozu Ikrizia, aayi kœyisœ awa akwanœ á endje sœ lœ Yerusalem, ngbɔɓa lima tœ endje. ⁶ Ana á tshe doé egerœ nganganga Ndjaba, dœ Kayifa, dœ Yowane, dœ Alekezandre œdœ pe azu kɔ lœ bingi

nœ agboro anganga Ndjaba dá ngbɔ́ɔ́a lima tœ endje ɓa zœ. ⁷ Endje to Apetro dœ Yowane ro tœnœ ga utshu endje, yé endje yu endje adœke: «E mbœrœ œrœnœ asœke dœ gbɔ́gbɔ́ ndje pe dœ i'iri de e?»

⁸ Yé Petro á tshe sœ lima dœ gbɔ́gbɔ́ nœ ɔ́tshɔ́ Ishiri kœpa fœ endje adœke: «Agbozu tshapa azu ogo œdœ agbozu, ⁹'a mbœrœ ɔ́tshœrœ fœ uzu á ada ye tshu yekane á endje sœ kœyu 'a kpesheke adœke 'a pandœ mara œrœ á 'a mbœrœ á uzunœ asœ she. ¹⁰ Ataa œ li adœke e'e kɔ́kɔ́ œdœ azu Israyele, 'e wusœ nœ dœ ɔ́tshœnœ adœke uzunœ á tshe ka utshu 'e asœke, tshe she mbœrœ i'iri Yisu Kristu, uzu Nazarete á 'e kuru lima she ga pa kurushi yeka á Ndjaba she she lœ akuzu. ¹¹ Œshe kœdœ badja á e'e dœ aayi kœmɔ́ anda za lima vwí'i, tshe fa badja á anda œ shi mbœrœ tœnœ. ¹² Azu œ gbɔ́ kœshe kolœ ɓa ndœ ye. Gbambœnœ nene, pa ɔ́shœnœ asœke, anga angbi i'iri á Ndjaba za adœke azu gbɔ́ kœshe lœ awœnœ, gugu nene.»

¹³ Kœwu adœke Apetro dœ Yowane ka kolœ mbɔ́mbɔ́mbi ga pa o'o nœ endje, aayi kœwa ngbanga i lima gbandjuru mbœrœ endje kœdœ amba azu á endje wuwusœ œrœ nene. Kashe endje wu ndje lima sœ nœ adœke endje kœdœ azu á endje sœ lima awa bale dœ Yisu. ¹⁴ Kashe ɓata á endje sœ lima kœtondœ uzunœ á tshe she, á tshe ka lima utshu endje, awa kœgi o'o tœ endje gugu lima nene. ¹⁵ Á endje kœza awa fœ Apetro dœ Yowane kœwuta damba ga shu yé endje kœtetœ kœyutœ endje ugurutœ endje: ¹⁶ «A mbœrœ gade tœ azunœ asœke a? Mbœrœ azu para kɔ́kɔ́ lœ Yerusalem wusœ nœ ngbi adœke, endje dá

mbœrœ afá asœ, yé a shara nene. ¹⁷ Kashe œ li adœke a mbœrœ kœ adœke o'onœ tete lœ utu azu para kœkœ nene. A za uvuru endje adœke endje kpa papa o'o bale dœ i'iri uzu nœ endje asœmœ nene.»

¹⁸ Manda nœ, endje 'e endje, œ pakata endje kœpa o'o œdœ pe kœyisœ œrœ dœ i'iri Yisu.

¹⁹ Kashe Apetro dœ Yowane gi fœ endje adœke: «Èrœ gade dá sœ ndjii utshu Ndjaba a? 'A dji 'e too 'a dji Ndjaba? 'E wa ngbanganœ dœ tœ 'e kane.

²⁰ Yé tœ a'a nœ 'a, 'a vu ama 'a tœ œrœ á 'a wu dœ ala 'a yé á dji dœ utu 'a nene.»

²¹ Kœdji o'onœ ataa, aayi kœwa ngbanganœ gbagbara endje œrrr œ katœ endje ti. Endje gbœgbœ lima awa ndœ kœwa ngbanga ga tœ œkœ endje nene gbambancœ nene, azu para kœkœ sœ lima kœdonga Ndjaba mbœrœ œrœncœ á wuta. ²² Yakoshencœ á endje she she lœ awa nœ afá asœmœ, sœ lima dœ ungu kœropa zazu bisha.

Ayindœ Yisu sœ kœdonga Ndjaba

²³ Apetro dœ Yowane gu ga ndœ anga endje lœkœ á aayi kœwa ngbanganœ mi lima kane endje tœ endje, œ pandœ neke kœ á agboro anganga Ndjaba dœ agbœ Ayuda pa fœ endje. ²⁴ Manda kœdji o'onœ, aka endje para kœkœ awa bale, endje za avwala fœ Ndjaba dœ o'onœ atake: «Gbozu Ndjaba, œbœ dá mbœrœ tshalafœ, dœ œshœ, dœ ungu œdœ pe œneke kœ á sœ lœncœ, ²⁵ œbœ dá za o'onœ asœke lœ awa nœ Ōtshœ Ishiri ga lœ ama ata

'a dœ Davidi á tshe kœdœ ayi akwa nœ zœ: “Mbœrœ gade á ogo kœ sœ kœeturu tœncœ, yé mbœrœ gade á azu sœ kœvwarandœ kœmbœrœ œrœ

kashe œ gugu dœ ádá nene?

²⁶ Agbozu tshapa ɔshɔ gumatɔe endje,
 yɛ agbozu kuma akwa ngbotɔe endje
 mbɔerɔe kɔnga koshe ga tɔe Gbozu Ndjaba
 ɔedɔe pe ga tɔe Masiya nɔe ye.”

²⁷ Gbamba nɔe nene, ɔetɔenɔe kɔedɔe adjapu adɔeke
 Aerode dɔe Pose Pilato ngbɔbatɔe endje dɔe angbi
 azu ɔedɔe pe azu ogo Israyele ɔa lɔe ongbonɔe
 asɔeke mbɔerɔe kɔnga koshe ga tɔe Yisu, ɔeyerɔe ayi
 akwa nɔe zɔe á tshe dɔe Masiya nɔe zɔe. ²⁸ Dɔe
 tɔenɔe ataa, endje mbɔerɔe liaka gbetshelɔe nɔe zɔe
 kɔ á ɔɔe za lima dɔe gbɔgbɔ ɔedɔe ɔeneke kɔ á ɔɔe yi
 lima ndje ndɔe nɔe dɔe tɔe zɔe. ²⁹ Yɛ ngɔngɔ asɔeke
 Gbozu, tondɔe mara á endje ndanga 'a asɔeke yɛ ɔe
 to uvuru fɔe aayi akwa nɔe zɔe dɔe endje mindɔe
 o'o ama zɔe dɔe gbɔgbɔ kɔ. ³⁰ To kane zɔe ga pa
 kumu azu kɔ mbɔerɔe adɔeke kɔeshe azu, ambárá
 ɔerɔe dɔe pe afá, mbɔerɔetɔe endje dɔe i'iri Yisu á
 tshe dɔe ɔeyerɔe ayi akwa nɔe zɔe.» ³¹ Manda kɔeza
 avwala nɔe endje, osho á endje sɔe lima tɔenɔe turu
 yɛ endje para kɔkɔ, endje gbɔ ɔtshɔ Ishiri ɔe tetɔe
 kɔepandɔe ɔtshɔ O'o dɔe gbɔgbɔ.

Ayindɔe Yisu ngbɔba ɔerɔe nɔe endje ga tɔe ɔesɔenɔe

³² Ukpulu azu á endje fa lima ayindɔe Yisu, sɔe
 lima dɔe lɔsu ɔedɔe pe dɔe gbetshelɔe bale. Anga
 uzu bale pa pa lima adɔeke ɔerɔe nɔe ɔene sɔe
 pa undu ɔene dɔe tɔe ɔene nene, kashe endje sɔe
 kɔengbɔɔa lima kɔ ga tɔe ɔesɔenɔe bale. ³³ Aayi avwa
 nɔe Yisu sɔe lima kɔemindɔe o'o kɔeshe nɔe Gbozu
 Yisu ugurutɔe akuzu dɔe gbɔgbɔ, yɛ Ndjaba sɔe
 lima kɔeza ɔtshɔ lɔsu ye ga pa endje kɔ. ³⁴ Uzu
 bale dɔedɔe lima ayi oyo ugurutɔe endje nene.
 Gbambanɔe nene, endjeneke á endje sɔe lima dɔe

kindi too dœ anda, endje ka lima œ na dœ ngendjancœ, ³⁵ yé œ ko fœ aayi avwa. Lœ kœekurutshelœ nœ, uzu dœ uzu sœ lima kœegbœ lindœ œeneke á li dœ she. ³⁶ Anga uzu bale lœ mara nœ Alevi sœ ndje lima ugurutœ endje. I'iri ye kœedœ Yozefu á endje zu she lakpi Shipre. Aayi avwa e ndje lima she Barnabase, œ yindœ kœœpa adœke «uzu kœeto gbœgbœ». ³⁷ Tshe sœ ndje lima dœ kindi nœ ye, yé œ ka, œ na dœ ngendjancœ yeka á ko fœ aayi avwa.

5

Anania dœ Safira

¹ Anga uzu bale á i'iri ye kœedœ Anania, dji lima tœ ye dœ awoncœ yé œ ka kindi nœ endje. ² Manda nœ, endje sœ lima dœ egerœ lœsu dœ awoncœ, yé œ gumasœ tshakala ngendjancœ mbœercœ endje yeka á na dœ uduncœ fœ aayi avwa. ³ Kashe Petro pa adœke: «Anania, mbœercœ gadœ á Satana li ga lœsu zœ ata a? Bœ fara Otshœ Ishiri, yé œ gbœtœ tshakala ngendja kindi. ⁴ Bœ ka má tœ kœeka kindincœ ye nene a? Too bœ kœeka, mbœercœ gadœ bœ mbœercœ má œercœ á bœ yindœ nœ dœ ngendjancœ nene a? Gbetshelœncœ ascœmœ li ga lœsu zœ koto o? Œ dœdœ azu dá bœ fara endje nene, kashe Ndjaba dá bœ fara she ascœmœ.» ⁵ Lœkœ á tshe dji o'onœ ascœmœ ataa, tshe nœ vwœ œ te, œ tshu ye. Awa za azu á endje dji lima o'onœ. ⁶ Agbolo modo vwele lima she dœ lœba, yé œ na œ shi she ye.

⁷ Manda ada œlœ votœ, awoncœ wuwusœ œeneke á mbœercœtœ endje nene, yé œ li tœndu tœndu ga scœnda ga zœ. ⁸ Petro kœeyu she adœke: «Pandœ nœ

fœ mœe kane, pa ngendja kindinœ á 'e ka dœ mœe a?»

Tshe kœyindœ nœ adœke: «Adjapu, pa ngendjancœ dœ mœe!» ⁹ Yé Petro kpa yu she adœke: «Mboerœ gade á 6œ djitœ zœ dœ akœ zœ á fara Ɔtshœ Ishiri nœ Gbozu Ndjaba a? Dji kane, azu á endje to tœ kœshi akœ zœ, endje ka 6a lœ manda 6a zœ. Ɖ6œ ndje awa bale, endje shi ndje 6œ.» ¹⁰ Pe kpœlœ ma ye atake, tshe te ga tœ ada Petro œ tshu ye. Lœkœ á agbolo modo li lima, endje wu adœke tshe tshu ye, yé œ za lima she á na á shi ndje she ndoo dœ akœnœ. ¹¹ Egerœ awa li lima tœ azu Ikrizia œdœ pe azu á endje dji lima ndœ o'onœ ascœmœ.

Afá nœ aayi avwa

¹² Aayi avwa sœ lima kœembœerœ afá ndjoro, yé œ sœ lima kœema ambáránœ 6a ugurutœ azu. Ayindœ Yisu sœ lima kœengbœtœ endje kœ 6a tshakudu mbarasane nœ Salomo dœ gbetshelœ bale. ¹³ Uzu á tshe gugu dœ kœyindœerœ nene œ li kœeli ga ndœ endje nene, andaa azu sœ lima kœepandœ Ɔtshœrœ nœ ayindœ Yisu. ¹⁴ Ayakoshe dœ pe ayashe ndjoro sœ lima kœefatshalœsu endje ga ndœ Gbozu, yé œ sœ lima ga ugurutœ ayindœ Yisu ascœmœ. ¹⁵ Endje sœ lima kœewuta dœ aayi kœ6a ga tœ ala awa, yé œ sœ lima kœeko endje ga pa kelekpa œdœ ga pa kondja mbœerœ adœke Petro kœsœ kœero tœnœ, á ishiri ye kœena ga pa anga endje ugurutœ endje. ¹⁶ Anga ukpulu azu ogo á sœ mashenga dœ Yerusaleme na ndje lima dœ aayi kœ6a œdœ pe azu á ekpe ishiri sœ pa endje, yé endje she lima para kœkœ.

Ɔerø kanga á aayi avwa wu

¹⁷ Døe lókɔnøe ascømeø, egerøe ngangaa Ndjaba ødøe endjeneke kɔ á endje søe indiri ye, øe yindøe køepa adøeke azu tsheløe ngbøtøe nøe Asadukayi, endje søe lima døe ókó. ¹⁸ Endje ko aayi avwa, yé øe vwi endje ga løe kánga. ¹⁹ Kashe døe butshø, andjelu nøe Gbozu kørø manda kánga yé øe ko endje ga shu, á pa føe endje adøeke: ²⁰ «'E na øe søe ða løe Tepelo. Yé ða zøe, 'e pandøe o'o upu nøe tafo soro føe azu.» ²¹ Manda køedji o'onøe, endje ro pe døe amazi tuu ga løe Tepelo, yé øe tetøe køeyisøe øerøe ða zøe.

Egerøe ngangaa Ndjaba yikumu ye, øeshe ødøe azu á endje søe indiri ye. Endje e lima osho ndøe angbøtøe nøe endje døe agboro azu køewa ngbanga, yé øe vwa azu adøeke endje e aayi avwa á endje søe ða løe kánga. ²² Kashe lókɔ á aayi akwa wuta lima ða løe kánga ða zøe, endje gbøgbø lima endje nene. Endje gu yé øe pa adøeke: ²³ «'A wu manda kánganøe, endje tshu døe øtshønøe yé aayi køegbøndøe manda nøe ka ga pa nøe. Kashe lókɔ á 'a kørø atake, a wuwu uzu bale ða løe nøe ða zøe nene.» ²⁴ Køedji o'onøe ataa, gbozu nøe aayi køegbøndøe Tepelo ødøe pe agboro anganga Ndjaba i gbøndjuru tøe upunøe, yé øe tetøe køeyutøe endje tøe neke á mbøerøetøe endje ascømeø. ²⁵ Kashe anga uzu na lima øe pandøe nøe føe endje adøeke: «'E wu, azu á 'e ko lima endje ga løe kánga ascømeø, endje ka ða løe Tepelo yé øe søe køeyisøe øerøe føe azu.»

²⁶ Yé gbozu tshapa aayi køegbøndøe Tepelo na døe aturugu nøe ye, øe to aayi avwa løe zitinøe kparawa adøeke azu køeveve øene døe badja nene. ²⁷ Endje

na dœ endje ga læ osho kœwa ngbanga, yé egerœ nganga Ndjaba te lima tœ kœwa ngbanga ga pa endje. ²⁸ Tshe pa fœ endje adœke: «'A kœ 'e lima dœ ɔgbɔ tœ kœyisœ œrœ dœ i'iri uzu ascœmœ ye. 'E wu, 'e mbœrœ œrrr kœyisœrœ nœ 'e za tshelœ ongbo Yerusaleme djigi. Atamœ, 'e yindœ kœmindœ nœ adœke a'a dá wo yakoshencœ asœke a?»

²⁹ Kashe Apetro dœ anga udu aayi avwa gi adœke: «Œ li adœke a mbœrœtœ azœ lindœ o'o ama Ndjaba, kashe œ dœdœ lindœ œncœ azu nene.

³⁰ Ndjaba nœ aata azœ she Yisu á e'e, 'e wo lima she á za she ga pa kurushi ugurutœ akuzu. ³¹ Tshe za she ga pa kuni ye, œ fa she tœ Gbozu œdœ ayi kœshe anga mbœrœ adœke azu Israyele fatshalɔsu endje yekane á Ndjaba kœdjercœndœ ekperœ nœ endje. ³² Yé tshe vwa 'a ndœ kœmindœ o'onœ asœke, a'a œdœ ɔtshɔ Ishiri á Ndjaba za fœ azu neke á endje sœ kœmbœrœtœ endje liaka o'o ama ye.»

³³ Kœdji o'onœ ataa, aayi kœwa ngbanga sœ dœ ókó tɔ pa nœ kpuru, yé œ yindœ kœwo aayi avwa. ³⁴ Kashe anga Farisayi bale á i'iri ye kœdœ Gamaliyele, œshe kœdœ egerœ ayi kœyisœ awa akwa á azu kœ yindœ ye, sœ lima kpœtœmœ zœ. Tshe áalafo ba ugurutœ aayi kœwa ngbanga ascœmœ, yé á pa adœke endje ko damba aayi avwa ga shu kane. ³⁵ Manda nœ, tshe pa ngbi adœke: «Azu tshelœ Israyele, 'e gbetshelœ 'e tœ œneke á 'e yindœ kœmbœrœ fœ azu asœke kane. ³⁶ Œndœncœ didi damba nene, Teyudase má kpœke tœ ye b̄ata uzu á œsœ ye li, yé azu ga pa œrœ nœ kama vana te mangba ye. Endje wo she yé endjeneke kœ á endje te lima mangba ye, endje kurutshelœtœ endje dœ ɔrɔ yé anga œrœ bale kpa gugu manda endje nene.

³⁷ «Manda ye, dœ lɔkɔ kœdi azu, Yudasi uzu tshelœ Galilayi kpa wuta, yé azu ndjoro te mangba ye. Kashe œshe ndje tshe tshu lima, yé endjeneke kɔ á endje te lima mangba ye kpa kuru ndje tshelœtœ endje. ³⁸ Ngɔngɔ asœke, mœ pa fœ 'e adœke 'e kpa gbegbe dœ azunœ asœke nene; 'e katœ endje dœ endje ro. Mbœrœ œdœ gbetshelœ too akwa nœ endje kœto ɓa ndœ azu, œ yiwa dœ tœ endje zœ. ³⁹ Œdœ œ kœto ɓa ndœ Ndjaba, 'e li kœwo tœnœ nene. 'E mbœmbœrœ adœke 'e gbɔ o'o dœ Ndjaba nene!»

Aayi kœwa ngbanga para kɔkɔ yindœ o'o Gamaliyele ngbi. ⁴⁰ Yé œ kpa e aayi avwa, œ sɔ endje dœ ndjapa. Manda kœmi upu fœ endje adœke endje kpa tata i'iri Yisu nene, endje katœ endje ti. ⁴¹ Aayi avwa gitœ endje utshu aayi kœwa ngbanga yé lœsu endje sú dœ yanga, mbœrœ á endje wu oyo mangba i'iri Yisu. ⁴² Œlɔ dœ ɔlɔ, œdœ ɓa lœ Tepelo too ɓa sœnda, endje sœ kolœ kœyisœ œrœ nœ endje dœ pe kœpandœ Œtshɔ O'onœ adœke Yisu kœdœ Masiya.

6

Azu mindu dœ bisha mbœrœ kœti kane aayi avwa

¹ Dœ lɔkɔnœ ascœmœ, ayindœ Yisu wuta lima ndjoro. Ayudancœ á endje zu endje lima lœ angbi ogo, á endje sœ kœpa o'o ama Greke tetœ kœpulœma endje tœ upu nœ anga endje á endje zu endje ɓa lœ ogo Israyele. Gbambancœ nene, endje pa lima adœke ɔlɔ dœ ɔlɔ á endje sœ kœkurutshelœ œrœ, endje sœsœ kœgbe dœ ayashe koya á endje to lœ angbi ogo dœ ɔtshɔnœ nene. ² Aayi avwa

ndjokpa dœ bisha ngbɔɔa ayindœ Yisu kɔ ga tœ œsœnœ, yé œ pa adœke: «Æ lili adœke 'a katœ kœyisœ o'o ama Ndjaba ti yé œ gbe kolœ dœ akwa nœ kœzĩrœ nene. ³ Mbœrœ tœnœ ataa, aaya, 'e ke azu mindu dœ bisha (7) ugurutœ 'e á ɔtshɔ endje ga, endjeneke á endje sú dœ ɔtshɔ Ishiri œdœ pe kœwusœtœ yeka á a kœza akwanœ asœmœ fœ endje. ⁴ Tœ a'a nœ 'a, 'a sœpe kœza avwala œdœ kœyisœ ɔtshɔ O'o.»

⁵ Ayindœ Yisu para kɔkɔ yindœ o'onœ asœmœ ngbii fœ endje. Endje ke Etiene, uzu nœ kœyindœrœ œdœ ɔtshɔ Ishiri, Filipino, Prokɔre, Nikanɔre, Timo, Paremenase œdœ pe Nikola á tshe kœdœ uzu á tshe yindœ Ndjaba nœ Ayuda ɔa lœ ongbo Atiɔshe. ⁶ Endje ma endje fœ aayi avwa yeka á endje za avwala, yé á to kane endje ga pa endje. ⁷ O'o ama Ndjaba sœ lima kœza osho kɔ, yé ayindœ Yisu kpa ngba tɔpanœ kpuru lœ Yerusalem. Anganga Ndjaba ndjoro fa lima lœsu endje, œ yindœ o'o nœ Yisu.

Kœtepa Etiene

⁸ ɔtshɔ lœsu œdœ pe gbɔgbɔ nœ Ndjaba su lima Etiene kperœ, tshe fa lima œrœ yé œ má ambáránœ lœ ugurutœ azu. ⁹ Kashe dœ lɔkɔ asœmœ, azu tshelœ Sinagoga á endje e endje «akanga á endje za awa fœ endje», endje kœdœ anga azu ogo Sirene, dœ anga azu ogo Alekezandri, dœ anga azu tshelœ Silisi œdœ pe endje nœ Azi tetœ kœgbugburu tshelœ o'o dœ Etiene. ¹⁰ Kashe ɔata á tshe sœ lima kœpa o'o lœ kœwusœtœ á ɔtshɔ Ishiri to fœ she, awa adœke endje shara she gugu lima nene. ¹¹ Endje fara lima

azu dœ kowo mbœerœ á endje kœpa adœke: «'A dji she kœpa ekpe o'o ga tœ Moyize œdœ pe ga tœ Ndjaba!» ¹² Endje bili azu, agbɔ Ayuda œdœ aayi kœyisœ awa akwa. Yé endje na ndoo dœ Etiene œ bopa ye, á to she rotœnœ ga lœ angbɔtœ kœwa ngbanga. ¹³ Endje na dœ ekpe atimu ɓa zœ, yé á endje pa adœke: «Uzunœ á tshe sœ asœke kakatœ kœpa o'o tœ œyerœ Tepelo nœ zœ œdœ pe tœ awa akwa nœ Moyize nene. ¹⁴ 'A dji she kœpa adœke, Yisu, uzu tshelœ Nazaretœnœ ascœmœ œ ndi tshelœ Tepelo asœke, yé œ yapa ndje mara kœsœ nœ aata azœ á Moyize ka lima tœ nœ fœ azœ.» ¹⁵ Endjeneke kɔ á endje sœ lima tœ œsœ angbɔtœ kœwa ngbanganœ, endje to lima ndœ Etiene, yé œ wu tshatshu ye ɓata œnœ andjelu.

7

Etiene pu o'o

¹ Egerœ nganga Ndjaba yu Etiene adœke: «Eneke á endje pa dœ i'iri zœ kœdœ adja o'o a?» ² Etiene gi adœke: «Alaya mœ œdœ pe alaba mœ, 'e dji mœ kane. Ndjaba nœ mokɔ wuta lima ga tœ ata azœ dœ Abrayamo lɔkɔ á tshe sœ lima ɓa lakpi Mezopotami, utshunœ adœke tshe gu kœmbœerœ ogo Harane. ³ Tshe pa lima fœ she adœke: “Katœ ogo zœ œdœ pe bingi nœ zœ ti, yé œ gu ndœ ogo á mœ yisœ nœ fœ ɓœ.” ⁴ Yé Abrayamo katœ ogo nœ ye ɓa lakpi Kalade ti, œ ro kœmbœerœ ogo ɓa lakpi Harane. Aba Abrayamo tshu ɓa zœ yé manda kuzu ye, Ndjaba gi lima Abrayamo ga lœ ogo á 'e sœ lœ nœ ngɔngɔ asœke. ⁵ Kashe Ndjaba fafa lima Abrayamo tœ ayengɔ œshœnœ bale nene, á œdœ

ndje osho nœ koeto ada ye ga tœnœ nene. Kashe tshe pa lima ndœ nœ fœ she adœke œne za bala ogonœ asœke fœ she dœ aatanœ, andaa œshe dœ Abrayamo gugu lima damba dœ gbolo nene. ⁶ Yé Ndjaba kpa pa lima fœ she atake: “Aata zœ œ mbœrœ bala angbi ogo. Endje te bala akanga 6a zœ, yé œ wu oyo manda ungu kama vana. ⁷ Kashe œmœ Ndjaba, mœ pa adœke mœ wa bala ngbanga ga tœ ogo á endje te akanga lœ nœ. Manda nœ, endje wuta 6a zœ yé œ gu ndœ kœza avwala fœ mœ kpoetœ oshonœ asœke.”

⁸ «Ndjaba lu madu dœ Abrayamo yé ambáránœ kœdœ kœwa gaza ayakoshe. Mbœrœ tœnœ dá Abrayamo wa gbolo nœ ye dœ Izaka tœ gaza 6a á tshe mbœrœ olo mindu dœ votœ manda kœzu she. Awa bale Izaka wa lima gbolo nœ ye dœ Yakobo yé Yakobo wa ndje agbolo yakoshe nœ ye ndjokpa dœ bisha, á endje dœ aata azœ tœ gaza.»

⁹ «Aata azœ mbœrœ lima uku ga tœ Yozefu yé œ ka lima she mbœrœ kœte kanga 6a lœ Ezipito, kashe Ndjaba sœ lima dœ she awa bale. ¹⁰ Tshe gi she lœ oyo nœ ye kœ, œ to kœwusœtœ fœ she yé á mbœrœ adœke tshe wuta œtshœ uzu utshu Farawo, gbozugo Ezipito. Farawo za she tœ ayi kœtondœ ogo Ezipito œdœ pe œrœ tshasœnda nœ ye kœ. ¹¹ A sœ atake, egerœ ogo za Ezipito œdœ pe ogo Kanana djigi. Oyo ro lima sœ nœ yé awa kœgbœ kœzirœ gugu lima tœ aata azœ nene. ¹² Lœkœ á Yakobo dji lima adœke kœzirœ sœ 6a lœ Ezipito, tshe vwa aata azœ utshunœ. ¹³ Tœ bisha kœro endje ga zœ, Yozefu pandœtœ ye fœ aayanœ, yé œ pandœ mara nœ ye fœ Farawo. ¹⁴ Manda nœ, Yozefu vwa osho adœke endje para abanœ dœ

Yakobo œdœ pe ayonœ kɔ na toœnœ. Endje sœ lima kɔ azu zazu votɔ dœ ndjokpa dœ mindu. ¹⁵ Yakobo na ga lœ Ezipito, yé œ tshu ɓa zœ œdœ ndje pe aata azœ. ¹⁶ Endje ko lima oko endje ro toœnœ ɓa lœ Sikeme yeka á shi endje ɓa lœ udu á Abrayamo yɔ lima tshakane agbolo nœ Amore.

¹⁷ «Bata á olo koembœrœ œrœ má Ndjaba pa lima toœnœ fœ Abrayamo ndo ye, aata azœ zu lima azu yé œ kpa wuta ndjoro lœ ogo Ezipito, ¹⁸ yekane á anga tafo gbozugo á tshe wuwu lima sœ o'o tœ upu nœ Yozefu nene, za akwa kœgbœndœ ogo Ezipito. ¹⁹ Gbozugonœ sœ lima kœfara azu nœ azœ, tshe ma lima ekpe ɔtshɔ ye fœ aata azœ œrrr ga tœ kœpa fœ endje adœke endje ko aaya agbolo nœ endje á endje sœpe kœɔ ɔngɔ va e mbœrœ adœke endje tshu ye.» ²⁰ Dœ lɔkœnœ ascœmœ dá endje zu lima Moyize. Tshe kœdœ lima ɔtshɔ gbolo tœ ala Ndjaba. Tshe mbœrœ lima yapu votɔ ɓa lœ anda nœ abanœ. ²¹ Yé manda nœ, endje katœ ye ti, yawuru nœ Farawo za she œ gbœndœ ye lima ɓata adja gbolo nœ ye. ²² Endje yi lima sœ œrœ tshelœ Ezipito kɔ fœ she, yé tshe sœ lima dœ gbɔgbɔ lœ o'o œdœ pe lœ akwa nœ ye.

²³ «Lɔkɔ á tshe wuta lima ga tœ ungu zazu bisha, tshe gbɔ gbetshelœ kœro ɓa ugurutœ aayanœ, azu tshelœ Israyele. ²⁴ Tshe wu lima uzu Ezipito kœɓi anga uzu Israyele bale. Mbœrœ kœnga pa ayanœ ascœmœ œdœ pe koetɔ geda tshangba ye, tshe ɓi uzu Ezipitonœ yerœwa fœ kuzu. ²⁵ Tshe gbe lima adœke aaya œne wusœ nœ adœke Ndjaba œ she endje lœ awa nœ œne. Andaa endje wuwu lima sœ nœ nene. ²⁶ Olo bale manda nœ, Moyize kɔ

tshelœ azu Israyele bisha á endje sœ tœ koshe, yé œ ngbɔɔa endje ga tœncœ dœ o'o atake: “Anga mœ, e'e kœdœ aayazu! Mbœercœ gadé á 'e bitœ 'e a?”
²⁷ Kashe tsheneke á tshe sœ kœbi yangancœ gɔɔ Moyize dœ o'o take: “Uzu dé dá za ɔœ tœ gbozu œdœ ayi kœwa ngbanga pa 'a? ²⁸ Bœ yindœ kœwo mœ ɔata á ɔœ wo libi uzu Ezipito a?” ²⁹ Kœdji o'onœ ascœmœ ata, Moyize kpa œ zatœ ye yiwa tœncœ ɔa lœ ogo nœ Amadiane. Tshe zu lima agbolo bisha ɔa zœ.»

³⁰ «Manda ungu zazu bisha, andjelu wuta ga tœ ye ɔala laɔa owo, ɔa lœ a'eara ɔyɔ á sœ ɔa lœ kpagagasho kaga Sinayi. ³¹ Moyize i gbɔndjuru lœkɔ á tshe wu œrcœncœ ascœmœ. Œne gitœ œne ndoo á kœtœndœ nœ kane, tshe dji tshama Gbozu Ndjaba kœpa adœke: ³² “Œmœ kœdœ Ndjaba nœ aaba zœ, Ndjaba nœ Abrayamo, nœ Izaka dœ pe Yakobo.” Awa litœ Moyize kpa kpa kpa ye; awa adœke tshe tœndœ oshonœ gugu tœ ye nene. ³³ Á Gbozu Ndjaba kœpa fœ she adœke: “Gi ada zœ lœ œrada mbœercœ osho á ɔœ ka ga tœncœ kœdœ œycœ osho. ³⁴ Adjapu, mœ wu oyo á azu nœ mœ sœ kœwu tœncœ ɔa lœ ogo Ezipito, œ dji ndœ iki endje; mbœercœ tœncœ ataa dá mœ jercœ kœshe endje. Na zœ, mœ yindœ kœvwa ɔœ ngɔngɔ ascœke ɔa lœ Ezipito.”

³⁵ «Tshetœ Moyize á azu Israyele gɔɔ lima she á pa fœ she adœke: “Œdé dá za ɔœ tœ gbozu œdœ ayi kœwa ngbanga a?” Œshe dá Ndjaba vwa she ɔata gbozu, ɔata ayi kœshe azu lœ awa nœ andjelu á tshe wuta ga ndœ ye ɔa lœ a'eara ɔyɔ. ³⁶ Œshe dá ko endje wuta tœ nœ ga shu lœ ogo Ezipito. Tshe

fa œrœ yé œ má ambáránœ læ ogo Ezipito, 6a tœ egerœ ungu Fala œdœ 6a læ kpagagasho manda ungu zazu bisha. ³⁷ Moyize dá kpa pa fœ azu Israyele adœke: “Ndjaba œ to bala ayi kœgbara o'o bale 6ata mœ fœ 'e læ ugurutœ aaya 'e.” ³⁸ Œshe dá ka lima læ ugurutœ aata azœ dœ pe andjelu á tshe pa lima o'o fœ she 6a pa kaga Sinayi. Moyize dá sœ lima kœgbœ o'o nœ soro 6a ndœ Ndjaba mbœrœ kœyisœ nœ fœ azœ.

³⁹ «Kashe aata azœ yiyi lima ndœ kœdji she nene; endje vwaratœ endje tœ ye yé œ yi lima ndœ kœkwatœ endje ga læ ogo Ezipito. ⁴⁰ Endje pa lima fœ Aro adœke: “Mbœrœ anga andjaba fœ 'a adœke endje gbœndœ 'a, mbœrœ Moyize má á tshe ko azœ wuta tœncœ ga shu læ ogo Ezipitonœ ascœmœ, 'a wuwusœ œrœ á wuta ga tœ ye nene.” ⁴¹ Endje mbœrœ lima ishiri aya ngombe dœ œlœncœ ascœmœ œ sœ kœeto okoro ga tœncœ, yé œ mbœrœ angbo dœ yanga mbœrœ œneke á endje mbœrœ lima dœ tœ endje. ⁴² Tœ kœgi œrœ tshangbancœ fœ endje, Ndjaba dœ tshapa ye gbœ endje yé œ katœ endje adœke endje donga angerepe* 6a lafo, 6ata á endje sú 6a la mbeti nœ ayi kœgbara o'o adœke:

“Azú Israyele, œmœ dá 'e to lima agea œdœ pe tokóró fœ mœ
 manda ungu zazu bisha 6a læ kpagagasho a?

⁴³ Œ œ nene. 'E za gbanda tande nœ ndjaba Moloke,
 œdœ ishiri nœ ndjaba angerepe nœ e'e dœ Refane,
 ishiri nœ á 'e mbœrœ dœ tœ 'e á sœ kœdonga tœncœ ascœmœ.

* **7.42** 7.42 Œneke kœ á sœ 6a lafo: yapu, œlœ, angerepe

Mbœrœ tœncœ ataa, mœ gɔrɔ 'e lœ ogo nœ 'e
dœ œ vwa 'e waa ɓa kele Babilone.”

⁴⁴ «Aata azœ sœ lima dœ gbanda tande á sœ
kœma adœke Ndjaba sœ dœ azœ awa bale ɓa lœ
kpagagasho. Ndjaba pa lima fœ Moyize adœke
tshe mɔ anda tandencœ ɓata œneke á tshe wu lima.
⁴⁵ Aata azœ gbɔ gbanda tande ɓa ndœ aba endje,
yé œ te œncœ endje. Lɔkɔ á Yosuwa sœ lima
kœgbɔndœ endje, endje li dœ tœncœ djelœ ogo
neke á endje gbɔtœncœ lœ koshe, ogo á Ndjaba
gɔrɔ azu lœncœ utshu endje. Gbanda tandencœ sœ
kpœtœmœ œrrr ga tœ lɔkɔ á Davidi wuta lima
gbozugoncœ. ⁴⁶ Davidi gbɔ ɔtshœrœ ɓa ndœ Ndjaba,
yé œ yu osho adœke œne mɔ anda fœ Ndjaba nœ
Yakobo. ⁴⁷ Kashe Salomo dá mɔ lima andancœ fœ
she.

⁴⁸ «Andaa Ndjaba á tshe ropa œrœ kɔ sœsœ lœ
anda á azu mbœrœ dœ kane endje nene. Bata á
Ndjaba pa lœ awa nœ aayi kœgbara o'o adœke:

⁴⁹ “Tshalafœ kœdœ osho tshagbozu nœ mœ,
yé ɔshɔ kœdœ osho kœto ada mœ ga tœncœ.
Anda gadœ dá 'e mɔ fœ mœ a?

Yé osho gadœ dá mœ kœyatœ mœ tœncœ a?

⁵⁰ «E dœdœ kane mœ dá mbœrœ œrcœncœ asœmœ
kɔ nene a?”

⁵¹ «Etiene kpa pa fœ azu kœwa ngbanga adœke:
“Azú gbɔkumu, lɔsu 'e œdœ utu 'e be pa 'e tœ upu
nœ Ndjaba, 'e sœ kœvwaratœ 'e ɔlɔ dœ ɔlɔ tœ ɔtshɔ
ishiri. 'E sœ adja awa bale ɓata aata 'e. ⁵² Aayi
kœgbara o'o neketa dá aata 'e ndandanga she nene
a? Endje wo lima endjeneke á endje sœ kœpandœ
kœna uzu á tshe sœ ndjii. Yé ngɔngɔ nœ asœke,
tshetœ ye dá 'e va ɔtɔ ye yé á wo she. ⁵³ 'E dji awa

akwa nœ Ndjaba á aandjelu pandœ nœ fœ 'e, yé œ tshapu kœza ga tœ akwa ye.”»

Kuzu Etiene

⁵⁴ Lœkœ á aayi kœwangbanga dji o'onœ ascœmœ ataa, tshatshu endje fa agba œkœ, yé endje zi tshelœ daji endje gbagbara gbagbara dœ ókœ ga tœ Etiene. ⁵⁵ Kashe bœta á Etiene su lima dœ Œtshœ Ishiri, tshe tondœ tshalafœ, œ wu mokœ nœ Ndjaba œdœ Yisu á tshe ka ga tœ kuni ye. ⁵⁶ Tshe pa adœke: «'E wu, mœ tondœ tshalafœ ngbi yé Gbolo nœ uzu ka ga tœ kuni Ndjaba.» ⁵⁷ Kœdji o'onœ ata, endje ve œgbœ rawa yé œ be utu endje ga tœnœ. Manda nœ, endje tshu kœ ga pa ye. ⁵⁸ Endje gbota she lœ ongbo ga shu yeka á tetœ kœve lima she dœ badja. Atimunœ ka lima tœ lœba nœ endje ga tœ ada anga gbolo yakoshe bale á i'iri ye kœdœ Sawulo. ⁵⁹ Lœkœ á endje sœ lima kœve Etiene dœ badja, tshe sœ lima kœza avwala adœke: «Gbozu Yisu, za ishiri mœ.» ⁶⁰ Manda nœ, tshe te dœ matshukuda ye, yé œ ve œgbœ rawa adœke: «Gbozu, gbegbe dœ ekperœ nœ endje nene.» Manda kœpu o'o ascœmœ, tshe tshu ye.

8

¹ Sawulo sœ lima ugurutœ azu á endje yindœ nœ adœke endje wo Etiene ye.

Ali kœmbœercœ œrcœ kanga fœ Ikrizia

Dœ œlnœ ascœmœ, Ikrizia tshelœ Yerusaleme te lima tœ kœwu œgbœ œrcœ kanga. Kolœ aayi avwa dá lœpe lima lœ Yerusaleme kashe ayindœ Yisu para kœkœ kuru lima tshelœtœ endje lœ ogo Yuda

œdœ pe læ Samariya. ² Azu nœ ɔtshɔ lɔsu shi lima Etienne manda kœki she dœ oyo kɔ.

³ Andaa Sawulo sœ lima kœpa avwara kœndi Ikrizia. Tshe sœ lima kœli anda bale dœ bale yekane á gbota ayindœ Yisu, ayakoshe, ayashe yé á gu kœko endje va ga læ kánga.

⁴ Endjeneke á endje ndjɔ lima tshelœtœ endje, tetœ kœpandœ ɔtshɔ O'o djelœ ogo djezœ kɔ.

Filipo yisœ ɔtshɔ O'o 6a læ Samariya

⁵ Filipo na œnœ ye 6a læ anga ongbo bale læ Samariya, œ sœ kœyisœ œrœ dœ upu nœ Kristu 6a zœ. ⁶ Ukpulu azu kɔ yindœ o'o ama Filipo mbœrœ á endje sœ lima kœdji she, á sœ ndje kœwu afá á tshe sœ lima kœembœrœ tœnœ. ⁷ Ekpe ishiri ndjoro sœ lima kœwuta læ aayi kɔ6a dœ kœve ɔgbɔ rawa. Azu ndjoro á ada endje tshu œdœ pe agbakindi she ndje lima ye. ⁸ Yé egerœ yanga sœ lima læ ongbonœ ascœmœ.

⁹ Anga uzu má i'iri ye kœdœ Shimu, á tshe sœ ndje utshunœ læ ongbo scœmœ, sœ lima kœfa œrœ tsharawo yé azu tshelœ Samariya ki lima tœ œscœnœ waa. Tshe zatœ ye lima 6ata egerœ uzu.

¹⁰ Azu para kɔkɔ, kœto tœ aaya agbolo œrrr ga tœ agbozu, dji lima she tɔpanœ kpuru. Endje pa lima adœke: «Yakoshœnœ ascœke sœ dœ gbɔgbɔ nœ Ndjaba, á endje e tœnœ egerœ gbɔgbɔ.» ¹¹ Endje zatœ endje lima ga tœ ye mbœrœ kœfa œrœ tsharawo nœ ye á sœ kœza uvuru endje læ nœ. ¹² Kashe lɔkɔ á endje dji lima ɔtshɔ O'o á Filipo yisœ nœ tœ upu tshagbozu nœ Ndjaba œdœ pe i'iri Yisu Kristu, ayakoshe œdœ ayashe gbɔ lima batisimu.

¹³ Shimu yindœ nœ dœ tœ ye, yé œ gbɔ batisimu.

Manda nœ, tshe te mangba Filipino. Tshe sœ lima kœwu ogboro ambára œdœ pe afá á Filipino sœ kœmboerœ tœnœ, œ ki tœ œsœnœ dœ yanga.

¹⁴ Aayi avwa á endje sœ lima ba lœ Yerusaleme dji adœke, azu tshelœ Samariya yindœ Ɔtshœ O'o, yé œ vwa Apetro dœ Yowane fœ endje. ¹⁵ Lœkœ á endje wuta ba zœ, endje 'e tshalafo mbœrœ azu Samariya adœke endje gbœ Ɔtshœ Ishiri, ¹⁶ mbœrœ Ishiri jejerœ lima damba ga pa uzu bale ugurutœ endje nene; endje gbœ lima kolœ batisimu dœ í'iri Gbozu Yisu. ¹⁷ Apetro dœ Yowane to kane endje ga pa endje, yé azu Samariya gbœ Ɔtshœ Ishiri.

¹⁸ Kashe lœkœ á Shimu wu adœke aayi avwa to kane endje ga pa endje yeka á endje gbœ Ɔtshœ Ishiri, tshe yindœ kœto ngendja fœ endje. ¹⁹ Œ pa fœ endje adœke: «'E to ndje gbœgbœnœ asœke fœ mœ, mbœrœ œdœ mœ kœto kane mœ ga pa anga azu, endje gbœ ndje Ɔtshœ Ishiri.» ²⁰ Petro kœgi fœ she adœke: «Kaka Ndjaba mbœrœ adœke bœ yiwa awa bale dœ ngendja nœ zœ, mbœrœ á bœ gbe adœke endje yœ œrœ á Ndjaba œ to fœ azu gbambanœ dœ ngendja. ²¹ Bœ lili kœsœ dœ 'a awa bale lœ akwanœ asœke nene, bœ gbœ ndje anga œrœ bale lœ nœ nene, mbœrœ á lœsu zœ sœsœ ndjii ba utshu Ndjaba nene. ²² Fa tshalœsu zœ yé œ donga Gbozu á œ kœli yekane á tshe djercœndœ ekpe gbetshelœ á li ga lœsu zœ. ²³ Mbœrœ tœnœ ataa, mœ wu adœke bœ sœ dœ egerœ lœsu, yé bœ fa kanga nœ ngbĩndirœ.» ²⁴ Shimu gi adœke: «Adja e'e kœdonga Gbozu mbœrœ mœ, kparawa adœke œneke á 'e pa kœwuwuta ga tœ mœ nene.»

²⁵ Manda kœgbara o'o ndje dœ kœyisœ o'o ama

Gbozu, Apetro dœ Yowane kwatœ endje lima ga lœ Yerusaleme. Kœgu endje tœ ala awa, endje yi lima sœ Ɔtsho O'o lakpi ndjoro lœ ogo Samariya.

Filipo pandœ Yisu fœ uzu Etiopi

²⁶ Ɔlo bale, andjelu nœ Gbozu pa fœ Filipo adœke: «Aafo œ na yorrr dœ awa á ro ga lœ Sudi, tœ awa á jerœ kœto lœ Yerusaleme kœna ga tœ Gaza. Tœnœ kœdœ awa á azu kpa sœsœ kœna tœnœ nene.» ²⁷ Ngbewo, Filipo áalafo dœ kœro she. Kœna she yorrr tœ awanœ asœmœ, tshe wu anga uzu tshelœ ogo Etiopi bale, á tshe dœ egerœ ayi akwa nœ Kandase, gbozu yashe ogo Etiopi. Uzunœ asœmœ kœdœ ndje lima ayi kœgbandœ ngendja œdœ ukpulu œrœ nœ gbozu yashenœ yekane á ro lima ga lœ Yerusaleme mbœrœ kœdonga Ndjaba, ²⁸ yé á sœ kœgu tœnœ ga ndœ ye. Tshe sœ lima ga lœ share nœ ye œ sœ kœdi mbeti á ayi kœgbara o'o Isaya su.

²⁹ Ɔtsho Ishiri kœpa fœ Filipo adœke: «Gitœ zœ ga utshunœ œ togba dœ sharenœ asœmœ.» ³⁰ Filipo na dœ ɔɔ, œ dji uzu ogo Etiopinœ á tshe sœ kœdi mbeti á ayi kœgbara o'o Isaya su dœ avwara ga lafo. Á tshe kœyu she adœke: «Adja ɔœ wusœ ádá œneke á ɔœ di asœke ye a?» ³¹ Uzunœ gi fœ she adœke: «Ɔdœ uzu kœyisœ ádánœ ngbi fœ mœ nene, mœ wu má sœ nœ koto o?» Yé tshe e Filipo adœke tshe ɔ œ sœ ga indiri œne. ³² Ɔneke á endje sú lima ɔa la mbetinœ á tshe sœ kœdi lima tœnœ dœke: «Tshe sœ ɔata pata á endje na dœ she ga tœ osho kœwo apata, tshe sœ ɔata aya pata á tshe kiki utshu ayi kœli usu kote ye nene,

tshe ñi lima ama ye bale nene.

³³ Endje za tshula fœ she,

yé œ wa ɔgbɔ ngbanga ga pa ye.

Ɔdœ dá pa bala o'o mbœrœ agbolo tshangba ye a?
Gmbambœ nene, endje wa tshelœ olo ye pa ɔshɔ.»

³⁴ Uzu ogo Etiopi sœmœ yu Filipino adœke: «Wu oyo mœ kane, œdœ dá ayi kœgbara o'o patœ ye ataa? Tshe patœ ye dœ tœ ye too tshe patœ anga angbi uzu?»

³⁵ Filipino kœto kpœpa œneke á endje sú ɓa la mbeti ascœmœ yeka á yisœ Ɔtshɔ O'o nœ Yisu fœ she. ³⁶ Endje ngbɔtœ awa ana nœ endje œ na œrrr, œ wuta ga tœ anga ungu á sœ ɓa ñdirí awa, yé uzu Etiopi kœyu adœke: «Wu ungu asœke, œrœ gadœ dá pakata mœ ndœ kœgbɔ batisimu a?»

[³⁷ Filipino kœpa fœ she adœke: «Ɔdœ ɓœ kœyindœ nœ dœ lɔsu zœ bale, mœ za batisimu fœ ɓœ ye.»
Yé uzu sœmœ kœgi fœ she adœke: «Mœ yindœ nœ adœke Yisu Kristu kœdœ Gbolo nœ Ndjaba.»]

³⁸ Tshe kœpa fœ ayi kœkpa dœ share adœke endje ka kpœke. Afilipo kœjerœ dœ she ga la ngu yé Filipino kœza lima batisimu fœ she. ³⁹ Lɔkɔ á endje wuta langunœ, Ishiri nœ Gbozu za Filipino yé uzu Etiopi kpa wuwu she nene. Kashe tshe te lima tœ awa kœgu she dœ yanga.

⁴⁰ Filipino wuta ɓa lakpi Azote, yé tshe ro kœyisœ Ɔtshɔ O'o na tœncœ lœ ongbo bale dœ bale djezœ œrrr vesho ga lakpi Sezaré.

9

Sawulo fatshalɔsu ye

¹ Dœ lɔkɔncœ ascœmœ, Sawulo sœ kolœ dœ gbet-shelœ nœ kœmbœrœ œrœ kanga fœ azu Ikrizia

œdœ pe kœpara awa noe kœyiangwa endje. Tshe na ga ndœ egerœ nganga Ndjabanœ, ² œ yondœ mbeti á za awa fœ she kœli djelœ Sinagoga á sœ lakpi Damaseke. Œdœ tshe kœwuta 6a zœ á gbœ azu, ayakoshe too ayashe má endje sœ kœza awa Yisu, tshe i endje dœ djingiri yé œ gu dœ endje ga lœ Yerusaleme. ³ Lœkœ á tshe te lima tœ awa yé á wuta lima ndoo dœ Damaseke, ishiri owo to ngbai 6a lafo œ jerœ ga pa ye zakpi. ⁴ Tshe te ga tœ oshœ, œ dji tshama uzu kœpa adœke: «Sawulo, Sawulo, mbœrœ gadœ á 6œ mbœrœ œrœ kanga fœ mœ ataa?» ⁵ Tshe yu adœke: «Gbozu, œbœ kœdœ dœ?» Yé tshamanœ kœgi adœke: «Œmœ kœdœ Yisu, œmœ á 6œ mbœrœ œrœ kanga fœ mœ. ⁶ Kashe aalafo œ li ga lœ ongbo, yé 6a zœ dá endje pandœ œneke á li adœke 6œ mbœrœ, fœ 6œ.»

⁷ Azu á endje na tœ ala awa dœ Sawulo ka lima, œ sœ kokoko; endje dji lima tshama uzu kashe endje wuwu lima she nene. ⁸ Sawulo áalafo lœ oshœ, kashe ataa tshe kœrœ ala ye gbaa, tshe wuwu lima oshœ bale nene. Anganœ á tshe na lima tœ ala awanœ dœ endje dá za ama kane ye yeka á gbota she duru duru rotœnœ ga lakpi Damaseke. ⁹ Tshe mbœrœ lima olo votœ lœ bula; tshe zizi lima œrœ yé œ ndjo ndje ungu nene.

¹⁰ Anga yindœ Yisu bale á i'iri ye kœdœ Anania sœ lima 6a lœ Damaseke. Gbozu e she lœ ulu adœke: «Anania!» Tshe gi fœ she adœke: «Mœ sœ kea, Gbozu!» ¹¹ Gbozu kpa pa adœke: «Na dœ ala awa má endje e tœnœ awa Ndjii, œ yu oshœ 6a lœ anda noe Yudasi tœ anga yakoshe tshalakpi Tarse bale á i'iri wu Sawulo. Tshe sœ kœza avwala 6a zœ, ¹² yé lœ ulu, tshe wu anga yakoshe bale á i'iri ye

kœdœ Anania koeli yé á to kane ye ga pa ye adœke tshe kpa wu osho.»

¹³ Anania gi adœke: «Gbozu, mœ dji azu ndjoro kœpa o'o tœ yakoshenœ asœke œdœ kœpandœ ngbindirœ kœ á tshe mbœrœ fœ azu kœyindœ zœ 6a lœ Yerusaleme. ¹⁴ Yé ngɔngɔ asœ, tshe wuta 6a ke dœ mbeti á tshe gbɔ 6a ndœ agbozu tshapa anganga Ndjaba mbœrœ kœi endjeneke kœ á endje e i'iri zœ lœ ama endje, dœ djingiri.» ¹⁵ Kashe Gbozu pa fœ she adœke: «Na zœ, gbambanœ nene, mœ ke yakoshenœ asœmœ tœ uzu akwa nœ mœ, yé kpœpa ye dá i'iri mœ œ to lœ ogo nœ angbi azu, 6a utshu agbozugo œdœ pe ndje 6a utshu azu Israyele. ¹⁶ Œmœ dœ tœ mœ, mœ yisœ mara á li dœ she kœwu œrœ kanga mbœrœ i'iri mœ.»

¹⁷ Anania ro œ li ga lœ anda, œ to kane ye ga pa Sawulo yé œ pa adœke: «Aya mœ, Sawulo! Gbozu dá vwa mœ. Yisu á tshe wuta lima ga tœ zœ tœ ala awa á 6œ na lima tœnœ, œshe dá vwa mœ adœke 6œ kpa tondœ osho yé œ gbɔ Œtshɔ Ishiri.» ¹⁸ Pe kpœtœ œsœnœ, œrœ 6ata djepe yo lœ ala ye doé Sawulo. Tshe tetœ kœwu osho, œ áalafo yé œ gbɔ batisimu. ¹⁹ Manda nœ, tshe zi œrœ yeka á uvuru gu ga lœ nœ.

Sawulo yisœ o'o ama Ndjaba 6a lakpi Damaseke

Tshe mbœrœ lima olo teasho dœ ayambarœ nœ Yisu á endje sœ lima lœ Damaseke. ²⁰ Œndœ ye didi lima nene á tshe tetœ kœpandœ nœ lœ Sinagoga adœke, Yisu kœdœ Gbolo nœ Ndjaba. ²¹ Endjeneke kœ á endje sœ lima kœdji she, endje katœ ama endje ti ɔsɔ yé œ pa adœke: «Œ doédœ yakoshe asœ dá sœ lima kœmbœrœ œrœ kanga fœ

azu á endje yindœ i'iri Yisu 6a lœ Yerusaleme nene a? Tshe nana lima ndœ kœi endje dœ djingiri, yé á kœgu dœ endje fœ agbozu tshapa anganga Ndjaba nene a?» ²² Kashe gbɔgbɔ kœyisœ Ɔtshɔ O'o nœ Sawulo gerœ lima dœ pa nœ: ɓata á tshe sœ lima kœma ngbi adœke Yisu kœdœ Masiya, Ayuda á endje mbœrœ lima ogo lakpi Damaseke kpa gugu lima dœ o'o ndœ kœgi fœ she nene.

²³ Ɛndœncœ di manda nœ œrrr atake, Ayuda vwarandœ upu kœwo she. ²⁴ Kashe Sawulo wusœ kœvwarandœ upu nœ endje asœmœ ye. Endje sœ kœgbɔndœ egerœ manda ongbonœ butshɔ dœ ɔɔ mbœrœ á endje kœwo she. ²⁵ Dœ anga butshɔ bale, ayambarœ nœ ye za she ga lœ kingi, œ gi she dœ uwu yorrr ga ati dja gakele gbagba.

Sawulo 6a lœ Yerusaleme

²⁶ Sawulo wuta 6a lœ Yerusaleme œ yindœ kœli ga ugurutœ ayindœ Yisu, kashe endje kpa lima awa ye kɔ mbœrœ endje yiyi lima ndœ nœ katsha nene adœke tshe te yindœ Yisu. ²⁷ Yé Barnabase za she po tœ ye, œ gi she fœ aayi avwa. Tshe pandœ mara á Sawulo wu Gbozu tœ ala awa œdœ mara á Gbozu pa lima o'o fœ she. Tshe kpa pa ndje fœ endje mara á tshe sœ lima kœyisœ œrœ ngbi dœ i'iri Yisu 6a lœ Damaseke. ²⁸ Pe ndœ lɔkɔncœ asœmœ, Sawulo te ga ndœ endje yé endje tetœ kœyisœ œrœ ngbi dœ i'iri Gbozu lœ Yerusaleme. ²⁹ Tshe pa lima o'o fœ Ayuda á endje sœ kœpa o'o ama Greke yé endje sœ lima kœgbugburu tshelœ o'o dœ endje. Kashe endje sœ lima kœpara awa ndœ kœwo she. ³⁰ Aayanœ lœ Yisu dji o'onœ ataa,

œ to she ro tœnce ga lœ Sezaré yeka á gbɔ awa kœgi she ga lœ Tarse.

³¹ Azu Ikrizia sœ lima gee lœ ogo Yuda djigi, lœ ogo Galilayi œdœ pe ndje lœ Samariya. Endje sœ lima kœkpa awa Gbozu, yé Ɔtshɔ Ishiri za lima gbɔgbɔ fœ endje adœke kœyindœrœ nœ endje gerœ.

Ene she lœ koba nœ ye ba lakpi Lida

³² Petro á tshe sœ lima kœro dje lœ ogonœ asœmœ kɔ, na dœ anga ɔɔ bale ba ndœ ayindœ Yisu á endje sœ lima ba lœ Lida. ³³ Tshe gbɔ anga yakoshe á i'iri ye kœdœ Ene á tshe lo ga ati dœ koba mangba ungu mindu dœ votɔ, gbambanœ nene, ada ye tshu lima tshakudu ye. ³⁴ Petro pa fœ she adœke: «Ene, Yisu Kristu she bœ ye. Aalafo œ guma gbarœ olo zœ!» Yé katsha Ene áalafo. ³⁵ Azu kɔ lakpi Lida œdœ pe endje nœ akpala osho Sarone wu she ataa, œ fatshalɔsu endje ga ndœ Gbozu.

Tabita she lœ kuzu

³⁶ Anga yashe bale sœ lima ba lœ Yope, œshe lima kœdœ yindœ Yisu; endje e she lima Tabita. Endje fa tshelœ i'irinœ lima dœ o'o ama Greke «Dorkase», œ yindœ kœpa adœke «mbele». Tshe sœ lima kœmbœrœ ɔtshœrœ waa, yé œ sœ kœto œrœ fœ aayi oyo. ³⁷ Dœ olonœ asœmœ, tshe gbɔ koba yé œ tshu. Manda kœdjuto she, endje za she ga lœ gbɔshɔ ba lafo. ³⁸ Bata á tshalakpi Lida sœ ndoo dœ Yope, ayindœ Yisu dji lima ndœ nœ adœke Petro sœ lœ Lida, œ vwa azu bisha dœ o'o fœ she adœke: «Vava ada zœ nene, na ga ndœ 'a katsha ga mœ kane.» ³⁹ Petro na ga ndœ endje katsha. Lɔkɔ á tshe wuta ba zœ, endje 'ɔ dœ she ba lœ

gbɔshɔ á sœ ɓa lafo, yé ayashe koya para kɔkɔ ka ga utshu ye dœ ngola lœ ala endje. Endje yisœ lœba okoro œdœ pe yɔgbɔdɔ lœba á Dorkase sœ lima kœmbœrœ tœnœ lɔkɔ á tshe sœ dœ soro.

⁴⁰ Petro gɔrɔ azu ga shu para kɔkɔ œ gote dœ matshukuda ye, yé œ kɪ fœ Ndjaba. Manda nœ, tshe fatœ ye yorrr ga tœ oko uzunœ, œ pa adœke: «Tabita, áalafo.» Tshe kɔrɔ ala ye œ tondœ Petro, œ yɔrɔtshelœtœ ye yé œ sœ ga ati dœ budu ye.

⁴¹ Petro bopa kane ye œ ti she ga lafo, yé œ e ayindœ Yisu œdœ pe ayashe koya yeka á ma she dœ soro fœ endje. ⁴² Endje dji o'onœ lœ ongbo Yope djigi, yé azu ndjoro fatshalɔsu endje ga ndœ Gbozu. ⁴³ Petro lo olo ndjoro ɓa lakpɪ Yope ɓa ndœ Shimu á tshe dœ ayi kœguma ɔkɔ agea.

10

Apetro dœ Korneye

¹ Anga yakoshe bale ɓa lœ Sezaré, i'iri ye kœdœ Korneye; œshe kœdœ gbozu tshapa ukpulu aturugu lœ Roma á endje e tœnœ «ukpulu aturugu tshelœ Itali». ² Tshe sœ dœ kœyindœrœ ga ndœ Ndjaba, œ sœ kœkpa awa ye awa bale ndje dœ azu tshascœnda nœ ye. Dœ tœnœ ataa, tshe sœ lima kœto œrœ fœ Ayuda á endje sœ lima dœ oyo, yé œ sœ ndje kœkɪ lima fœ Ndjaba ɔɔ dœ ɔɔ. ³ Anga ɔɔ bale, dœ ada ɔɔ votɔ manda kakpi ɔɔ, tshe wu andjelu nœ Ndjaba lœ ulu kœli ga ndœ ye, yé andjelunœ e she adœke: «Korneye!» ⁴ Korneye tondœ ye dœ awa, yé œ gi fœ she adœke: «O'o gade, Gbozu?» Andjelu pa fœ she adœke: «Ndjaba dji avwala nœ zœ œdœ pe ɔtshœrœ á ɓœ sœ

køemboerøe tøence fœ aayi oyo yé tshe djedjeroendøe zøe nene. ⁵ Ngångø asøeke, vwa azu ða lakpi Yope kœ'e Shimu á anga i'iri ye kœdøe Petro gu tøence ga mœ. ⁶ Tshe sœ kœlo ða ndøe anga ayi akwa kœguma økø agea á i'iri ye kœdøe Shimu; á anda nœ ye sœ ða tœ ama egerøe ungu.» ⁷ Løkø má andjelu á tshe pa o'o fœ she yiwa, Korneye e anga aayi akwa nœ ye bisha ødøe pe anga turugu nœ øtshø lœsu á tshe sœ tshakudu ye katshatsha. ⁸ Tshe yisø øerøe kø á mboerøetøe ye fœ endje, yé ø vwa endje ða lakpi Yope.

⁹ Osho kørø pa nœ, endje sœpe tœ awa kœero tøence ø wuta ndoo dœ Yope, Petro ø ga tœ akpala osho ða pa kumu anda mboerøe kœza avwala fœ Ndjaba. Ølø wuta lima ga pa øerøe nœ kakpi ølø. ¹⁰ Kashe tshe sœ lima dœ ogo, yé ø yindøe kœzi øerøe. Løkø á endje sœ lima kœfa kœzirøe fœ she, tshe wu øerøe lœ ulu. ¹¹ Tshe wu tshalafo kørø yé anga øerøe ðata egerøe lœba tshapa meza á endje du uwu ga tœ amance vavana kø sœ kœjerøe ga ati. ¹² Yé agea kø á ada endje sœ vana, endjeneke á endje sœ kœ'ørø dœ lavu endje tœ øshø ødøe pe endjeneke á endje sœ kœru ða lafo, sœ lima ða lœ nœ. ¹³ Tshe dji tshama uzu kœpa fœ she adøeke: «Petro! Áafo, ø wo ageance asøe yé ø zi endje.» ¹⁴ Petro gi fœ she adøeke: «Bale nene, Gbozu. Mboerøe lœ soro mœ, mœ zizi øerøe uburu too ekperøe nene.» ¹⁵ Tshe kpa dji tshama uzu kœpa fœ she tœ bishanøe adøeke: «Èneke á Ndjaba mboerøe yerøe, ø lili dœ ðœ kœpa adøeke øtøence kœdøe øerøe uburu nene.» ¹⁶ Tshamanøe wu awa votø yé katsha manda nœ, øerøence ø ga lafo.

¹⁷ Petro sœ kœyutœ ye tœ ádá œrœ á tshe wu lœ ulu atake, tshokombele azu á Korneye vwa endje á endje sœ kœyu osho djezœ djezœ tœ anda nœ Shimu, kœyi kumu endje ga pa egerœ manda gbagba. ¹⁸ Endje e osho yé, œ yu adœke: «Shimu á anga i'iri ye kœdœ Petro sœ kœlo kpœke a?»

¹⁹ Petro sœpe lima kolœ kœgbe tshelœ ye tœ œrœ á tshe wu lœ ulu ascœmœ, kashe Ishiri pa fœ she adœke: «Wu, azu votœ á endje sœ kœpara bœ asœke. ²⁰ Aafo œ Jerœ yé œ gu tœ awanœ bale dœ endje. Awa zaza bœ nene mbœrœ œmœ dá vwa endje.» ²¹ Petro jerœ ga ndœ endje, œ pa fœ endje adœke: «œmœ dœke. Uzunœ á 'e sœ kœpara she kœdœ œmœ. 'E na ndœ gade?» ²² Endje gi fœ she adœke: «Gbozu tshapa ukpulu aturugu á i'iri ye kœdœ Korneye dá vwa 'a. œshe kœdœ otshœ uzu á tshe sœ kœkpawa Ndjaba, yé Ayuda para kœkœ yindœ ye waa. Anga andjelu nœ Ndjaba bale dá pandœ nœ fœ she lœ ulu adœke tshe 'e bœ ba lœ anda nœ ye á kœdji œneke á bœ pa fœ she.»

²³ Petro pa adœke endje li gasœnda, yé œ yisœ osho olo fœ endje.

Osho kœrœ pa nœ bale, tshe gu tœ awanœ dœ endje. Anga ayindœ Yisu lakpi Yope gu tœ awanœ dœ endje. ²⁴ Yé tœ bisha olo manda nœ, tshe wuta ga lœ Sezaré. Dá ascœmœ ba ndœ Korneye, tshe e ayo nœ ye œdœ pe anganœ á tshe yindœtœ ye dœ endje waa, yeka á endje sœ lima kœkate endje. ²⁵ Lœkœ á Petro yi kumu ye, Korneye na para tshatshu ye œ gote ga tœ ada ye mbœrœ kœma otshœ lœsu ga ndœ ye. ²⁶ Petro pa fœ she dœ kœti she ga lafo adœke: «Aalafo, œmœ ndje kœdœ amba

uzu gbambance.» ²⁷ Manda noe, tshe soe koepu o'o doe Korneye li toenoe ga soenda, tshe wu azu ndjoro á endje ngbotoe endje ba zoe. ²⁸ Tshe pa ngbi foe endje adoeke: «Bata á 'e wusoe noe, oe soe doe ekpenoe adoeke Ayuda yindoe angbi uzu too koeseoe doe she toe oesoenoe bale. Kashe Ndjaba má foe moe adoeke, moe papa foe uzu bale adoeke oeshe koedoe ayi uburu too adoeke Ndjaba vwaratoe ye toe ye nene. ²⁹ Mbœeroe toenoe ataa dá moe vwavwaratoe moe koena ga moe loko á boe vwa osho ndoe moe nene. Kashe ngongɔ asoeke, moe yindoe koewusoe ádá á boe 'e moe ga moe.»

³⁰ Korneye koegi foe she adoeke: «Moe soe lima koeza avwala foe Ndjaba ba soenda noe moe, oe mbœeroe lima olo votɔ doe ada ɔlo votɔ manda kakpi ɔlo. Moe soe atake, anga uzu bale á tshe veroe imbi loeba uruuu ka ga utshu moe, ³¹ yé oe pa foe moe adoeke: “Korneye, Ndjaba dji avwala noe zoe yé oe djedjercendoe œroe á boe to lima foe aayi oyo nene. ³² Vwa anga uzu ba loe Yope kœ'e Shimu á anga i'iri ye koedoe Petro koegu ba ke. Tshe soe kcelo ba soenda noe Shimu, ayi koeguma oko agea á anda noe ye soe ba toe mangu egeroe ungu.” ³³ Moe vwa uzu ndoe koepara boe, yé boe yindoe koena toenoe doe otshonoe. Ngongɔ asoeke, a'a ko 'a ka ga utshu Ndjaba mbœeroe koedji œeneke á Gbozu za awa foe boe adoeke boe pandoe noe foe 'a.»

O'o noe Petro

³⁴ Yé Petro za o'o oe pa adoeke: «Moe wu adja soe noe ngongɔ asoe adoeke Ndjaba keke azu mbœeroe tshatshu endje nene. ³⁵ Yé loe ogo ko, uzu á tshe soe koekpawa Ndjaba yé á soe koembœeroe œroe á soe

ndjii, Ndjaba œ yindœ ye. ³⁶ Tshe vwa o'o fœ azu tshelœ Israyele, Ɔtsho O'o kœsœ gee lœ awa nœ Yisu Kristu á tshe dœ Gbozu nœ azu kœ.

³⁷ «'E wusœ œneke á wuta lima utshunœ 6a lœ Galilayi, lœ ogo Yuda djigi dœ lœkœ á Yowane sœ lima kœyisœ œrœ, á sœ ndje kœza batisimu fœ azu. ³⁸ 'E wusœ mara á Ndjaba to gbœgbœ nœ Ɔtsho Ishiri fœ Yisu á tshe dœ uzu Nazarete. Tshe na djetœ osho kœ dœ kœembœrœ Ɔtshœrœ, tshe she endjeneke para á endje dœ lima akanga nœ djaboro, mbœrœ Ndjaba sœ lima awa bale dœ she.

³⁹ «Yé a'a, 'a kœdœ atimu nœ œrœ kœ á tshe mbœrœ 6a lœ ogo nœ Ayuda œdœ 6a lœ Yerusaleme. Endje wo she œ kuru she ga pa kurushi. ⁴⁰ Kashe Ndjaba she she ugurutœ akuzu manda olo votœ, yé œ to uvuru fœ she adœke tshe kpa matœ ye. ⁴¹ Ɔ dœdœ mbœrœ azu djigi nene, kashe fœ 'a á Ndjaba ke 'a katshatsha utshunœ 6ata atimu. 'A zi œrœ œ ndjo œrœ awa bale dœ she manda kœshe she ugurutœ akuzu. ⁴² Mbœrœ tœnœ ataa, tshe pa fœ 'a adœke 'a yisœ nœ fœ azu yé œ ma ndœlanœ fœ endje adœke, œshe dá Ndjaba za she ndœ kœwa ngbanga pa asoro œdœ akuzu. ⁴³ Aayi kœgbara o'o kœ pa lima tœ ye adœke uzu kœ á tshe sœ dœ kœyindœrœ ga ndœ Yisu, lœ gbœgbœ nœ i'iri ye dœ Yisu dá Ndjaba œ djerœndœ ekperœ nœ ye.»

Ɔtsho Ishiri jœrœ ga pa angbi azu

⁴⁴ Lœkœ á Petro sœpe lima kœpu o'o, Ɔtsho Ishiri jœrœ ga pa endjeneke kœ á endje dji lima o'o ye.

⁴⁵ Ayindœ Yisu á endje kœdœ Ayuda á endje na lima tœ awanœ dœ Petro ka lima tœ ama endje ti œsœ kœwu adœke: Ɔtsho Ishiri á Ndjaba vwa, jœrœ

ndje lima ga pa angbi azu. ⁴⁶ Yé endje sœ lima kœdji angbi azunœ kœdonga Ndjaba ndje kœpa o'o ama ogo á endje sœsœ lima kœdji tœnœ nene. Petro kpa kœpa adœke: ⁴⁷ «Bata á azu asœke gbœ ndje Ɔtshœ Ishiri b̄ata azœ, œde dá kpa kœ endje tœ kœgbœ batisimu dœ ungu a?» ⁴⁸ Tshe za o'o adœke endje za batisimu fœ endje dœ i'iri Yisu Kristu. Manda nœ, angbi azunœ yu she adœke œne yatœ œne dœ she manda olo teasho kane.

11

O'o nœ Petro utshu Ikrizia lœ Yerusaleme

¹ Aayi avwa œdœ ayindœ Yisu á endje sœ lima ba lœ Yuda dji adœke angbi azu yi ndje ndœ o'o ama Ndjaba. ² Lœkœ á Petro œ ga lœ Yerusaleme, anga ayindœ Yisu á endje dœ Ayuda, tetœ kœgbugburu tshelœ o'o dœ she ³ adœke: «Bœ li ga ndœ angbi azu yé œ zi œrœ dœ endje!» ⁴ Yé Petro pandœ œneke kœ á ro, kœto ba tœ adanœ bale dœ bale fœ endje adœke:

⁵ «Lœkœ á mœ sœ lima kœki fœ Ndjaba ba lakpi Yoƀe, mœ wu œrœ lœ ulu: anga œrœ bale b̄ata egerœ lœba tshapa meza á endje du uwu ga tœ amanœ vavana kœ. Ɔrœnœ asœmœ to ba lafo, œ jœrœ ga ati ndœ ndœ dœ mœ. ⁶ Mœ to lima ndœ nœ yima yé œ wu agea gusu á ada endje sœ vana, endjeneke á endje œrœ dœ lavu endje œdœ pe endjeneke á endje ru ba lafo. ⁷ Manda nœ, mœ dji tshama uzu kœpa fœ mœ adœke: “Petro! Aalafo, œ wo agea asœke yé œ zi endje.” ⁸ Yé mœ pa adœke: “Bale nene, Gbozu. Gbambanœ nene, lœ soro mœ, mœ zizi œrœ uburu too ekperœ nene.”

9 «Tœ bishanœ, tshama uzu to 6a lafo adœke: «Eneke á Ndjaba mbœerœ yerœ, œ lili dœ 6œ kœpa adœke œtœnœ kœdœ uburu nene.» 10 Eœnœ wu ata awa votœ, yé œ ɔ ga lafo. 11 Yé tshokombe, azu tshelœ Sezaré votœ yi kumu endje 6a tœ anda á 'a sœ tœnœ. Endje na ndœ kœpara mœ. 12 ɔtshœ Ishiri pa fœ mœ adœke mœ gu katsha tœ awanœ dœ endje. Ayakoshenœ minu dœ bale á mœ to endje rotœnœ ga mœ asœke, 'a na tœ awanœ dœ endje œrrr 6a lœ Sezaré yé œ li dœ endje kœ ga lœ anda nœ yakoshenœ asœmœ á i'iri ye kœdœ Korneye. 13 Tshe pandœ mara á andjelu wuta ga tœ ye 6a sœnda yé á pa fœ she adœke: «Vwa anga uzu 6a lœ Yope kœ'e Shimu á anga i'iri ye kœdœ Petro, tshe gu 6a ke. 14 Tshe pandœ o'o á za kœshe fœ 6œ dœ azu tshasœnda nœ zœ kœ.»

15 «Lœkœ á mœ sœ kœpa o'o, ɔtshœ Ishiri jerœ ga pa endje 6ata á jerœ lima utshunœ ga pa azœ. 16 Mœ gbe tshelœ mœ ndœ o'o á Gbozu pa lima adœke: «Yowane za lima batisimu nœ ungu, kashe e'e, 'e gbœ batisimu lœ ɔtshœ Ishiri.» 17 Eœdœ Ndjaba kœto ɔtshœrœ fœ azunœ asœke 6ata á tshe to fœ azœ á ayindœ o'o Gbozu Yisu Kristu, œmœ kœdœ œdœ yeka á kœ Ndjaba tœ kœmbœerœ œrœ a?»

18 Manda kœdji o'onœ asœmœ, endje sœ koko yé œ za mokœ fœ Ndjaba dœ kœpa adœke: «Adjapu, Ndjaba to ndje awa kœfatshalœsu œdœ pe awa kœgbœ soro fœ angbi azu.»

Ali Ikrizia lœ Atiœshe

19 Eœrœ kanga á mbœerœtœ endje lima dœ lœndœ á endje wo lima Etiene, mbœerœ adœke ayindœ Yisu ndjœ lima tshelœtœ endje ngbangbangba djezœ. Anga endje ro lima ga lœ Fenisi, ga lœ Shipre œdœ

ga lœ Atiŝshe; kashe endje sœ lima kœyisœ Ɔtshɔ O'o nœ Ndjaba kolœ fœ Ayuda. ²⁰ Andaa, anga endje ugurutœ endje á endje kœdœ azu tshelœ Shipre œdœ Sirene, endje na 6a lœ Atiŝshe yé œ yi ndje sœ Ɔtshɔ O'o nœ Gbozu Yisu fœ Agreke. ²¹ Gbɔgbɔ nœ Gbozu sœ lima dœ endje awa bale dœ mara adœke azu ndjoro fatœ endje ga ndœ Gbozu yé œ wuta ayindœ Yisu.

²² Azu Ikrizia lœ Yerusaleme dji o'onœ, yé œ vwa Barnabase 6a lœ Atiŝshe. ²³ Lɔkɔ á Barnabase yi kumu ye á wu mara ɔtshɔrœ á Ndjaba mbœrœ fœ ayindœ Yisunœ ascœmœ, tshe sœ dœ yanga yé œ pa fœ endje kɔ adœke endje za lœsu endje djigi fœ Gbozu. ²⁴ Barnabase kœdœ ɔtshɔ uzu, tshe sœ dœ Ɔtshɔ Ishiri œdœ pe kœyindœrœ waa. Ukpulu azu ndjoro te lima azu nœ Gbozu.

²⁵ Manda nœ, Barnabase na kœpara Sawulo 6a lœ Tarse. ²⁶ Tshe gbɔ she 6a zœ œ gu dœ she ga lœ Atiŝshe. Endje bibisha, endje mbœrœ lima ungu bale 6a lœ Ikrizianœ ascœmœ yé œ yisœ œrœ fœ azu ndjoro. Ba lœ Atiŝshe dá endje e i'iri «Akristu» tœ alinœ ga tœ ayindœ Yisu.

Ɔrœ á má kœtorœ lœ ugurutœ azu

²⁷ Dœ lɔkɔnœ ascœmœ, anga aayi kœgbara o'o to 6a lœ Yerusaleme œ sœ kœna ga lœ Atiŝshe. ²⁸ Anga bale á i'iri ye kœdœ Agabuse, á Ɔtshɔ Ishiri sœ kœma œrœ fœ she, mindœ nœ adœke egerœ ogo œ za tshapashɔ djigi lœ ondonœ zœ. Manda nœ, œ mbœrœtœ endje lima dœ lɔndɔ á Klode dœ lima gbozugo Roma. ²⁹ Mbœrœ tœnœ ataa, ayindœ Yisu wa o'o adœke œne vwa œrœ fœ anga œne á endje sœ 6a lœ Yuda. Uzu dœ uzu œ to

liaka gbɔgbɔ nœ ye. ³⁰ Endje mbœrœ lindœ œeneke á endje wa, yé œ vwa œrœ á endje gbɔ, lœ awa nœ Abarnabase dœ Sawulo fœ agbozu lœ ogo Yuda.

12

Kuzu Jake œdœ kœza Petro ga lœ kángá

¹ Dœ lɔndɔnœ asœmœ, gbozugo Erode* sœ lima kœmbœrœ œrœ kanga fœ anga azu Ikrizia. ² Tshe mbœrœ adœke endje wo Jake, aya Yowane, dœ ugu kamba. ³ Yé lɔkɔ á tshe wu adœke œrœ má œne mbœrœ za yanga fœ Ayuda waa, tshe kpa pa adœke, endje za Petro. Œ sœ lima dœ lɔkɔ angbo nœ mapa á susuku nene. ⁴ Tshe bopa ye œ vwi she ga lœ kángá, yé œ pa fœ ukpulu aturugu vana á ngbɔɔa aturugu vana vana, mbœrœ kœgbɔndœ ye. Tshe sœ kœgbe lima adœke manda angbo Pake yeka á œne kœdji she ɔa utshu azu para kɔkɔ. ⁵ Endje gbɔ lima ndœ Petro ɔa lœ kángá, kashe azu Ikrizia kaka lima tœ kœza avwala dœ i'iri ye fœ Ndjaba nene.

⁶ Erode yi lima ndœ kœwa ngbanga nœ ye tœ ala azu para kɔkɔ. Dœ butshɔnœ asœmœ, Petro lo ɔa ugurutœ aturugu bisha, endje i she vwagbagba dœ djingiri bisha yé aayi kœgbɔndœ manda ka ɔa utshu manda kánganœ. ⁷ Kashe tshokombele, andjelu nœ Gbozu yikumu ye, yé ishiri owo za osho djigi. Andjelu turutœ ye œ jo she, á pa fœ she adœke: «Aalafo katsha!» Djingirinœ kœzu tœ kane Petro. ⁸ Yé andjelu kpa pa fœ she adœke: «I uwu

* **12.1** 12.1 Erode asœke kœdœ Erode Agripa á tshe dœ gbolo nœ aya Erode Atipase á tshe dœ lima gbozugo pa ogo Yuda kœto tœ ungu zazu bisha dœ bale

tshapa lœba nœ zœ, œ soro uwu œrada nœ zœ.» Petro mbœœtœ ye lindœ o'o ye. Andjelu kpa pa adœke: «Verœ yœgbœdœ lœba nœ zœ yé œ te manda mœ.»

⁹ Petro wuta lœ kánga œ te manda andjelu. Tshe gbe œnœ ye adœke œneke á andjelu mbœœ asœmœ doédœ adja œœ nene, kashe œne wu œœ lœ ulu. ¹⁰ Endje ro ali azu kœgbœndœ manda, manda nœ endje ro bisha endje yé œ wuta ga tœ manda yarakowo á wuta kpuru ga lœ ongo: mandanœ kœrœ dœ tœ ye utshu endje. Lœkœ á endje wuta ga shu, endje ro tshatœ ama gbœlœ, yé titivwiri andjelu kœyiwa ye.

¹¹ Uvuru Petro kœkwa ga lœ nœ, á tshe kœpa adœke: «Ngœngœ asœke, mœ wu adœke œ doé adjapu: Gbozu vwa andjelu nœ ye á tshe vvara mœ tshakane Erode dœ pe lœma ekperœ á Ayuda guma ndœ mœ.»

¹² Manda kœgbe tshelœ ye tœ œneke á mbœœ fœ she, tshe gu ga lœ anda nœ Mareya, ayi Yowane á anga i'iri ye kœdœ Marke. Azu ndjoro sœ lima kœdonga Ndjaba œa zœ. ¹³ Lœkœ á tshe nge manda, anga yawuru akwa bale á i'iri ye kœdœ Rode, na mbœœ kœkœrœ tœnœ. ¹⁴ Tshe dji tshama Petro œ sœ dœ yanga, œ tshapu kœkœrœ manda, yé œ kpa dœ œrœ mbœœ kœpandœ nœ adœke, Petro ka œa pa manda œa shu. ¹⁵ Endje pa fœ she adœke: «Iyi sœ lœ kumu zœ a!» Kashe tshe pa fœ endje adœke, œneke á œne sœ kœpa fœ endje kœdœ adjapu. Á endje kœpa adœke: «Asœmœ kœdœ andjelu á tshe sœ kœgbœndœ Petro dœmœ.»

¹⁶ ¹⁶ Petro sœpe kolœ kœnge manda. Lœkœ á endje kœrœ manda, endje wu she yé œ i gbœndjuru.

¹⁷ Tshe mbœrœ kane ye fœ endje adœke endje sœ koko, yé œ pandœ mara á Gbozu za she ga shu lœ kánga fœ endje. Tshe kpa pa adœke: «'E na œ pandœ nœ fœ Jake œdœ pe fœ anga ayindœ Yisu.» Manda nœ, tshe wuta yé œ na ga tœ angbi osho.

¹⁸ Osho kœrœ, aturugu yakatœ endje ngbang-bangba. Endje tetœ kœyutœ endje lœtœ endje adœke Petro fatœ ye tœ dé! ¹⁹ Erode vwa azu kœpara Petro œrrr toroboka, endje gbœ gbœ she nene. Tshe yu aayi kœgbœndœ manda kángancœ, yé á pa adœke endje wo endje ye. Manda nœ, Erode to ƒa lœ ogo Yuda œ na ga lœ Sezaré, yé œ mbœrœ olo teasho ƒa zœ.

Kuzu gbozu Erode

²⁰ Erode sœ lima dœ geda dœ azu ogo Tire œdœ azu ogo Sidona. Azu ogoncœ bibisha asœke yindœ kœwuta ga utshu ye. Endje u Blastuse á tshe dœ uzu tshapa ayi akwa nœ Erode, œ dji o'o tshelœ ye. Endje na kœyu Erode adœke tshe mbœrœ adœke œne sœ gee. Gbambancœ nene, ogo nœ endje gbœ œrœ kœto ƒa lœ œncœ ye dœ gbozugo. ²¹ Dœ lœkœncœ á endje guma tœ kœgbœtœ endje, Erode verœ lœba tshagbozu nœ ye, œ sœ ga pa ngande gbozu nœ ye, yé œ tetœ kœpu o'o ƒa utshu azu kœ. ²² Azu tetœ kœta rawa adœke: «Asœ kœdœ tshama ndjaba, œ dœdœ œncœ uzu nene!» ²³ Kashe, pe tœ œscœncœ, andjelu nœ Gbozu bi Erode mbœrœ á tshe tshapu kœdonga Ndjaba ti, yé á sœ kœliscœtœ ye adœke œne kœdœ Ndjaba. Angœzu zi she lœ œkœncœ yé tshe tshu.

²⁴ O'o ama Ndjaba ka aka osho kœ, yé azu á endje yindœ nœ wuta lima ndjoro. ²⁵ Lœkœ á akwa nœ

Abarnabase dœ Sawulo ka lima lœ Yerusaleme, endje za lima Yowane á anga i'iri ye kœdœ Marke potœ endje á gu dœ she.

13

Ɔtsho Ishiri vwa Abarnabase dœ Sawulo ndœ akwa

¹ Aayi kœgbara o'o œdœ aayi kœeyisœrœ sœ lima 6a lœ Ikrizia nœ Atiœshe. Ɔ dœ lima Barnabase, Shimoyo á anga i'iri ye kœdœ Ubu Uzu œdœ pe Lukiyuse uzu tshelœ Sirene, dœ Sawulo œ ga ndœ Manaene yanga Erode á tshe sœ lima kœna tœ awanœ dœ she pe dœ tshagbolo ye. ² Anga ɔlɔ bale á endje sœ lima kœdonga Gbozu yé á sœ kœyotshelœma endje, Ɔtsho Ishiri pa adœke: «'E ko Abarnabase dœ Sawulo ga indiriœ mbœrœ adœke endje mbœrœ œrœ œneke á mœ e endje ndœ nœ.» ³ Yé manda kœyotshelœma endje dœ pe kœdonga Ndjaba, endje to kane endje ga pa endje yé œ za awa fœ endje.

Asawulo dœ Barnabase 6a lakpi Shipre

⁴ Bata á Ɔtsho Ishiri vwa Barnabase dœ Sawulo, endje na 6a lakpi Selœsi, œ ɔ egerœ agba 6a zœ yeka á ro ga lœ Shipre. ⁵ Lokɔ á endje wuta ga lœ Salamine, endje tetœ kœmindœ o'o ama Ndjaba 6a lœ Sinagoga nœ Ayuda. Yowane á anga i'iri ye kœdœ Marke sœ ndje lima kœœtœmœ mbœrœ kœti kane endje. ⁶ Manda kœzu tshiki para œrr kœwuta 6a lœ Pafose, endje gbɔ anga ayi kœpandœ ulu bale á i'iri ye kœdœ Bare Yisu; œshe kœdœ Yuda á tshe zatœ ye 6ata ayi kœgbara o'o. ⁷ Tshe sœ lima 6a ndœ gbozu Sereyuse Pawuluse á tshe kœdœ ayi kœwusœrœ, á tshe e Barnabase dœ

Sawulo mbœrœ tshe sœ lima dœ ogo kœdji o'o ama Ndjaba. ⁸ Kashe ayi kœpandœ ulu Elimase (i'iri Bare Yisu dœ Greke dœmœ) yiyi lima ndœ o'o ama endje nene, yé œ para awa kœendi tshelœ gbetshelœ nœ gbozu asœmœ adœke tshe sœsœ kœeyindœrœ ga ndœ Yisu nene. ⁹ Yé Sawulo á anga i'iri ye kœdœ Polo á Ɔtshœ Ishiri su she kperœ, za ala ye kukuku ga tœ ye, ¹⁰ yé œ pa adœke: «Æbœ, afara œdœ pe ekperœ su bœ kperœ. Æbœ kœdœ gbolo nœ djaboro, uzu á tshe yiyindœ djakata o'o nene. Bœ katœ kœendi awa nœ Gbozu á sœ ndjii nene a? ¹¹ Ngõngõ asœke, kane Ndjaba sœ pa zœ. Bœ fa ayibula, yé bœ wu ɔb nene œrrr ga tœ olo á tshe yindœ nœ.» Pe kpœtœ œsœnœ, tshelœ ala ye wu shuu yé osho bu kporokoto tœ ye. Tshe fatœ ye djikirili djikirili kœpara uzu adœke tshe za ama kane œne. ¹² Lœkœ á gbozugo wu œneke á mbœrœtœ endje, tshe te yindœ Yisu; gbambanœ nene, o'o ama Gbozu za lima uvuru ye lœnœ.

Polo pa o'o ba lakpi Atiŝshe nœ ogo Pisidi

¹³ Polo dœ anganœ á tshe na tœ awa dœ endje ɔ lima ga lœ egerœ agba ba lœ Pafose, œ ro ga lœ Perje ba lœ Pafili. Yé Yowane katœ endje, œ kwatœ ye ga lœ Yerusaleme. ¹⁴ Endje katœ tshalakpi Perje ti, yé œ wuta ba lœ Atiŝshe nœ ogo Pisidi. Lœkœ sabata, endje li ga lœ Sinagoga yé œ sœ lima ga ati. ¹⁵ Manda kœdi buku á ngbœba awa akwa nœ Moyize dœ œnœ aayi kœgbara o'o, agbozu tshelœ Sinagoga pa fœ endje adœke: «Aaya, 'e kœsœ dœ anga o'o á sœ kœto gbœgbœ fœ uzu, 'e pa!» ¹⁶ Polo áalafœ œ mbœrœ kane ye, yé œ pa adœke: «Azu tshelœ Israyele œdœ pe e'e dœ

angbi azu á 'e sœ kœkpa awa Ndjaba, 'e dji mœ kane. ¹⁷ Ndjaba nœ azu Israyele ke aata 'a. Tshe mbœrœ adœeke endje ngba lœkœ á endje sœ lima 6a lœ Ezipito. Manda nœ, tshe ko endje lima ga shu dœ gbœgbœ nœ ye. ¹⁸ Tshe gbœndœ endje lima 6a lœ kpagagasho manda ungu zazu bisha. ¹⁹ Manda nœ, tshe wo lima ogo mindu dœ bisha lœ ogo Kanana yé œ kurutshelœ nœ tœ azu nœ ye. ²⁰ Œtœnœ kœ mbœrœ lima ga pa œrœ nœ ungu kama vana dœ zazu bisha dœ ndjokpa (450).

«Manda nœ, tshe ko aayi kœwa ngbanga fœ endje œrrr ga tœ ayi kœgbara o'o Samwele. ²¹ Endje yu osho tœ gbozugo yé Ndjaba za Sawulo, gbolo nœ Kise á tshe kœdœ uzu lœ mara nœ Bendjame, fœ endje. Tshe sœ pa endje manda ungu zazu bisha. ²² Manda kœza Sawulo ga shu tœ akwa, Ndjaba za Davidi tœ gbozugo. Tshe ma o'o nœ ye ngbi adœeke: “Mœ gbœ Davidi, gbolo nœ Yese, uzu á lœsu mœ yindœ ye. Tshe mbœrœ œneke kœ á mœ gbe dœ tœnœ.” ²³ Ba lœ aatœ dœ Ndjaba za Yisu tœ ayi kœshe azu Israyele 6ata á tshe pa lima tœnœ. ²⁴ Utshu kœna lima Yisu, Yowane pandœ nœ lima fœ azu Israyele adœeke endje fatshalœsu endje, yé œ gbœ batisimu. ²⁵ Yé lœkœ á Yowane mbœrœ lima akwa nœ ye á ka ye, tshe sœ lima kœpa adœeke: “E gbe adœeke œmœ kœdœ ede e? Œ dœdœ mœ kœdœ tsheneke á 'e kate she nene! Kashe anga uzu á tshe na manda mœ, mœ li kœzu uwu œrada nœ ye nene.”

²⁶ «E'e dœ aaya mœ, aata Abrayamo ndje dœ angbi azu á 'e sœ kœkpa awa Ndjaba asœeke, endje vwa Œtshœ O'onœ asœeke á pandœ kœshe fœ azœ.

²⁷ Azu Yerusaleme œdœ pe agbozu tshapa endje

wuwusœ Yisu nene, endje wuwu ndje sœ ádá o'o má aayi kœgbara o'o su á endje sœ kœdi toenœ ɔ́ɔ sabata bale dœ bale nene. Kashe endje wa ɔ́gbɔ ngbanga ga pa Yisu liaka o'onœ ascœmœ. ²⁸ Ataa endje para lima awa kœwo she œrrr toro ye, endje kapa Pilato adœke tshe wo she. ²⁹ Lɔ́kɔ́ á endje mbœrcœ lima œneke kɔ́ á Buku nœ Ndjaba pandœ nœ tœ upu nœ ye, endje za lima she pa kurushi ga ati, yé œ shi lima she ɔ́a lœ anga udu bale. ³⁰ Kashe Ndjaba she lima she lœ akuzu ye. ³¹ Tshe wuta lima lœ olo ndjoro ga tœ endjeneke á endje na lima dœ she awa bale kœto ɔ́a lakpi Galilayi œrrr ga lœ Yerusaleme, endje á endje kœdœ atimu ngɔ́ngɔ́ asœke ɔ́a utshu azu ogo Israyele.

³² «A'a ndje, 'a sœ kœyisœ ɔ́tshɔ́ O'onœ asœke fœ 'e, œrcœ á Ndjaba pa lima tœ nœ fœ aata 'a adœke œne mbœrcœ, ³³ tshe mbœrcœ fœ azœ má a dœ agbolo nœ endje, lɔ́kɔ́ á tshe she lima Yisu lœ akuzu ɔ́ata á endje sú ɔ́ala bisha mbeti nœ Itshi adœke:

“Œɔ́œ kœdœ gbolo nœ mœ,
kœto kpesheke, œmœ dá zu ɔ́œ.”

³⁴ Ndjaba pa lima adœke œne shé she lœ akuzu, yé tshe gba nene. Tshe pa lima ngbi adœke:

“Mœ to kane nœ mœ dœ adja œyerœ kœto kane ga
pa 'e,

ɔ́ata á mœ pa lima ndœ kœto fœ Davidi.”

³⁵ Mbœrcœ toenœ dá Davidi pa ndje ala anga mbeti adœke:

“Bœ katœ œyerœ uzu nœ zœ adœke tshe gba
nene.”

³⁶ Lɔ́kɔ́ á Davidi sœpe lima dœ soro, tshe mbœrcœ lima œneke á Ndjaba yisœ nœ. Manda nœ, tshe

tshu lima, endje shi she ndoo dœ aatanœ yé ɔkɔ ye gba. ³⁷ Kashe tsheneke á Ndjaba shé she, gbagba lima nene. ³⁸ Aaya mœ, 'e wusœ nœ dœ ɔtshɔnœ adœke mangba Yisu dá endje pandœ o'o kœdjerœndœ ekperœ fœ 'e á awa akwa nœ Moyize lili lima ndœ kœvwarã 'e lænœ nene. ³⁹ Uzu kɔ á tshe sœ dœ kœyindoerœ ga ndœ ye, tshe wuta uzu ndjii tœ ala Ndjaba. ⁴⁰ Mbœerœ tœnœ ataa, 'e sœ dœ gbɔdjela mbœerœ á o'o neke á aayi kœgbara o'o su kœwuwuta ga tœ 'e nene:

⁴¹ “E wu kane! E'e dœ adjipudji, 'e katœ ama 'e ti ɔsɔ yé œ ndjɔtshelœtœ 'e! Gbambanœ nene, mœ yindœ kœembœerœ anga œerœ bale læ soro 'e, œerœ neke á 'e yindœ nœ nene, œdœ uzu kœpandœ nœ fœ 'e.”»

⁴² Lɔkɔ á Polo dœ Barnabase sœ lima kœwuta tœnœ, endje tetœ kœkɪ fœ endje adœke endje kwa dœ ɔlɔ sabata manda nœ œ kpa yisœ o'onœ asœmœ. ⁴³ Manda angbɔtœnœ, Ayuda œdœ pe angbɪ azu á endje sœ kœkpa awa Ndjaba te manda Polo dœ Barnabase. Lœ o'o á endje sœ kœpa tœnœ, Polo dœ Barnabase pa fœ endje adœke: «'E zatœ 'e djigi ga tœ ɔtshœrœ nœ Ndjaba.»

Polo dœ Barnabase na ga ndœ angbɪ azu

⁴⁴ Lɔkɔ sabata manda nœ, œ sœ b̄ata azu kɔ læ ongbo ngbɔtœ endje lima mbœerœ kœdji o'o ama Gbozu. ⁴⁵ Kœwu ukpulu azunœ ataa, Ayuda mbœerœ uku yé œ tetœ kœgu Polo dœ kœyiangba o'o ye. ⁴⁶ Polo dœ Barnabase mindœ nœ dœ awanœ adœke: «E li má lima adœke endje yisœ ɔtshɔ O'onœ asœke utshunœ fœ 'e! Bata á 'e vwaratœ 'e tœnœ, yé á wa ngbanga dœ tœ 'e adœke 'e lili

kœgbo soro nœ wa dœ wa nene ascœmœ, 'a fatœ 'a ngõngõ ascœ ga ndœ angbi azu. ⁴⁷ Awa akwancœ á Gbozu pa tœncœ fœ 'a dœke:

“Mœ za 6œ 6ata ɔlo kœtshi pa angbi azu lœ ogo kœ, mbœrcœ adœke 6œ yiscœ o'o nœ kœshe œrrr tœ ga tœ ndõngõlo osho.”»

⁴⁸ Kœdji o'onœ ascœmœ ataa, angbi azu tetœ kœdonga Gbozu dœ yanga. Endjeneke á endje sœ lima mbœrcœ soro nœ wa dœ wa, endje te lima ayindœ Yisu. ⁴⁹ O'o ama Gbozu za lima tshelœ ogonœ djigi. ⁵⁰ Kashe Ayuda bili ayashe á œsœ endje li, á endje sœ kœdonga Ndjaba œdœ pe agbozu tshapa ongbo. Endje mbœrcœ œrcœ kanga ga tœ Polo dœ Barnabase, yé œ gœrõ endje lœ ogo nœ endje ye. ⁵¹ Polo œdœ Barnabase gœrõ trusha tshada endje fœ endje, yé œ ro ga lœ Ikoniyume. ⁵² Dá ascœmœ ayindœ Yisu 6a lakpi Atiõshe sœ lima dœ yanga waa, yé œ su dœ Ɔtshõ Ɔshiri.

14

Polo œdœ Barnabase 6a lœ ogo Ikoniyume

¹ Polo œdœ Barnabase na 6a lakpi Ikoniyume œ li ndje ga lœ Sinagoga nœ Ayuda œ pa o'o yé Ayudancœ dœ pe Agreke ndjoro te lima ayindœ Yisu. ² Kashe Ayuda neke á endje yiyi lima ndœ nœ nene, to gbetshelœ kœmbœrcœ ekperœ ga tœ ayindœ Yisu fœ angbi azu. ³ Andaa Polo œdœ Barnabase mbœrcœ lima olo ndjoro 6a lœ Ikoniyume. Endje pa lima o'o dœ awa nene lœ kœyindœrcœ nœ endje ga ndœ Gbozu. Kœwu tœncœ ataa, Gbozu ma adœke o'onœ á endje sœ kœpa tœncœ tœ upu ɔtshœrcœ nœ ye kœdœ adja o'o, á tshe

to gbɔgbɔ nœ kœfa œrœ dœ kœma ambáránœ fœ endje. ⁴ Azu tshelœ ongbo kurutshelœtœ endje: anga endje yindœ Ayuda yé anga endje yindœ aayi avwa. ⁵ Angbi azu, Ayuda dœ pe agbozu tshapa endje vwara lima ndœ kœmboerœ œrœ kanga ga tœ Polo dœ Barnabase œdœ kœve endje dœ badja. ⁶ Endje wusœ o'onœ yé œ kpa gu tœnœ dœ awa ongbo Listre œdœ Derbe lœ ogo Likawoni œdœ pe ndje ogo para indirinœ. ⁷ Endje sœ lima kœpa ndje ndœ Ɔtshɔ O'o ɓa zœ.

Polo œdœ Barnabase ɓa lakpi Listre

⁸ Anga yakoshe bale á ada ye tshu, sœ lima ɓa lakpi Listre. Bata á endje zu lima she tœ ayi vviriti, tshe nana lima ana bale nene. ⁹ Anga ɔɔ bale á tshe sœ kœdji o'o á Polo sœ kœpa tœnœ, Polo za ala ye kukuku ga tœ ye, yé œ wu adœke tshe sœ dœ kœyindœrœ mbœrœ kœshe tœnœ. ¹⁰ Polo pa dœ ɔgbɔ fœ she adœke: «Aalafo œ ka ndjii dœ ada zœ!» Yakoshœnœ i ga lafo yé œ tetœ kœna lima ana.

¹¹ Kœwu œneke á Polo mbœrœ ascœmœ, azu ndjoro oma kekeke œ pa dœ o'o ama ogo Likawoni adœke: «Andjaba fatœ endje tœ azu yé á jerœ ga ndœ azœ ascœke.» ¹² Endje e Barnabase «Zewuse», yé œ e Polo «Ermese» mbœrœ œshe dá sœ lima kœmindœ o'o*.

¹³ Nganga ndjaba lœ anda nœ Zewuse á sœ ɓa ushu nœ ongbo, na dœ akɔ angombe á endje guma endje dœ flere. Œshe œdœ azu ndjoro, endje yi lima ndœ kœsho endje tœ tokóró fœ Polo dœ Barnabase. ¹⁴ Dœ lœndɔ á endje dji ataa, endje sũru

* **14.12** 14.12 Zewuse kœdœ lima egerœ ndjaba nœ Agreke yé Ermese kœdœ lima ayi kœmindœ o'o nœ ye

lima tshelœ loeba tœ endje yé œ gbɔgbɔtœ endje dœ ana gutœncœ ga lœ ukpulu azu. Endje pa dœ ɔgbɔ adœke: ¹⁵ «Uu aaya, mbœrcœ gade á 'e mbœrcœ ataa? A'a kœdœ ndje azu ɓata 'e! 'A sœ kœpandœ Ɔtshɔ O'o fœ 'e adœke 'e katœ œrcœ á ádánœ gugu nene, mbœrcœ kœfatœ 'e ga ndœ Ndjaba á tshe sœ dœ soro yé á mbœrcœ tshalafo, dœ ɔshɔ, dœ egerœ kota œdœ pe œneke kɔ á sœ loencœ. ¹⁶ Lɔkɔ nœ aata azœ, tshe ka lima tœ azu ogo para kœza awa nœ endje dœ tœ endje. ¹⁷ Kashe atamœ gbaa, tshe kakatœ kœma adœke œne sœ zœ lœ awa nœ ɔtshœrcœ nœ ye fœ endje nene. Ɔtshœrcœncœ ascœmœ dœke: tshe vwa yavuru fœ 'e mbœrcœ kœmɔ ɔshɔ tshelœ kindi nœ 'e adœke 'e gbɔ kœzirœ á li, yé lɔsu 'e sœ dœ yanga.» ¹⁸ Ataa ukpulu azuncœ dji lima o'o nœ aayi avwa gbaa, endje sœ lima dœ sharapu utshu kœkatœ kœza tokórónœ fœ endje.

¹⁹ Anga Ayuda á endje to ɓa lœ Atiashe œdœ ɓa lœ Ikoniyume, te ga ndœ ukpulu azu ascœmœ. Endje ve lima Polo dœ badja, yé œ gbe adœke tshe tshu ye yeka á gbota she lœ ongbo ga shu. ²⁰ Kashe lɔkɔ á ayindœ Yisu ngbɔtœ endje ga indiri ye, tshe áalafo yé œ kwatœ ye ga lœ ongbonœ. Osho kœrɔ pa nœ, endje ro dœ Barnabase ga lœ Derbe.

Polo dœ Barnabase fatœ endje kœgu ga lœ Atiashe nœ Siri

²¹ Endje pandœ Ɔtshɔ O'o lœ ongbo Derbe yé œ gbɔ ayindœ Yisu ndjoro. Manda nœ, endje kpa kwatœ endje tɔ lœ Listre, lœ Ikoniyume œdœ pe tɔ lœ Atiashe. ²² Endje sœ lima kœto gbɔgbɔ ga tœ lɔsu ayindœ Yisu yé œ pa fœ endje adœke endje shi gbi lœ kœyindœrcœ. Endje pa adœke: «œ li

adœke a wu oyo waa yeka á koeli ga lœ tshagbozu nœ Ndjaba.» ²³ Lœ Ikrizia bale dœ bale, endje ke agbozu Ikrizia fœ endje, œ donga Ndjaba dœ kœyotshelœma endje, yé œ katœ endje ti fœ Gbozu á endje sœ dœ kœyindœrœ ga ndœ ye.

²⁴ Endje ro tœ lœ Pisidi, yé á na ga lœ Pafili.

²⁵ Endje pandœ Ɔtshœ O'o 6a tœ Perje, manda nœ á ro ga lœ Atali. ²⁶ Endje ɔ ga lœ egerœ agba 6a zœ yé á gu ga lœ Atiœshe nœ Siri, tshalakpi á endje ko lima endje ga tshakane Gbozu adœke endje gbœ ɔtshœrœ nœ Ndjaba mbœrœ akwa á endje totœ kœembœrœ tœnœ. ²⁷ Lœkœ á endje wuta lima ga lœ Atiœshe, endje ngbœ6a azu Ikrizia yé œ pandœ œneke kœ á Ndjaba mbœrœ lima fœ endje dœ pe mara á tshe kœrœ awa kœyindœrœ fœ angbi azu. ²⁸ Yé endje lo olo ndjoro tœ œsœnœ bale dœ ayindœ Yisu.

15

O'o 6a lœ Atiœshe tœ upu nœ gaza

¹ Anga ayakoshe to 6a lœ Yuda, œ tetœ kœyisœ œrœ fœ aayazu lœ Yisu adœke: «Ædœ 'e kœvwaratœ 'e tœ kœwa gaza 6ata awa akwa nœ Moyize pandœ nœ, 'e gbœ kœshe nene.» ² Polo œdœ Barnabase vwaratœ endje tœ kœyisœ œrœ nœ ayakoshœnœ asœmœ, œ gbugburu tshelœ o'o dœ endje tœ upunœ. Manda nœ, endje wa adœke Polo œdœ Barnabase, ndje dœ anga aayazu lœ Yisu ɔ ga lœ Yerusalemœ ndœ kœgbœtœ endje dœ aayi avwa œdœ agbœ Azu Ikrizia mbœrœ kœyœrœ o'onœ asœmœ. ³ Azu Ikrizia lœ Atiœshe to œrœ á li mbœrœ ananœ fœ endje. Kœero endje tœ lœ Fenisi

dœ Samariya, endje sœ kœpandœ mara á angbi azu fa lœsu endje yé œ za yanga waa fœ aayazu lœ Yisu para.

Angbatœ 6a lœ Yerusaleme

⁴ Ɔlɔ á endje wuta ga lœ Yerusaleme, azu Ikrizia, aayi avwa dœ pe agbozu Ikrizia za osho kœsœ fœ endje yé endje pandœ œrœ kɔ á Ndjaba mbœrœ lœ awa nœ endje fœ endje. ⁵ Kashe anga ayindœ Yisu á endje to lœ Afarisayi za o'o œ pa adœke: «Ɛ li adœke angbi azu á endje wuta ayindœ Yisu wa gaza, œ li ndje sœ awa akwa nœ Moyize.»

⁶ Aayi avwa œdœ agbozu Ikrizia ngbɔbatœ endje mbœrœ kœgbe o'o tœ upuncœ asœmœ. ⁷ Manda kœgbugburu tshelœ o'o œerrr, Petro áalafo yé œ pa adœke: «Aaya, 'e wusœ nœ adœke Ndjaba ke lima mœ ugurutœ 'e katshatsha ndœ kœpandœ Ɔtshɔ O'o fœ angbi azu adœke endje dji, œ yindœ nœ. ⁸ Yé Ndjaba á tshe wusœ lœsu azu para kɔkɔ, za Ɔtshɔ Ishiri fœ endje tœ kœma adœke œne yi ndje ndœ endje awa bale ɔata á tshe mbœrœ ndje fœ azœ. ⁹ Tshe yiyi ko ndœ azœ yé œ vwaratœ ye tœ endje nene; gbambancœ nene, lœ awa nœ kœyindœrœ nœ endje ga ndœ Yisu, tshe djutɔ ekperœ nœ endje. ¹⁰ Ngɔngɔ asœ, mbœrœ gade á 'e sœ kœeshokɔ o'o dœ Ndjaba a? 'E yindœ kœza egerœ gbarœ á azœ dœ aata azœ, a zaza lima nene ga pa kumu ayindœ Yisu a? ¹¹ Kashe a wusœ nœ adœke, a she kolœ mangba ɔtshɔ lœsu nœ Gbozu Yisu, yé endje ndje awa bale.»

¹² Manda nœ, azu lœ kokoko ndœ kœdji Polo œdœ Barnabase, á endje sœ kœmindœ œrœ á sœ kœma mara œrœ á Ndjaba mbœrœ lœ awa nœ

endje ugurutœ angbi azunœ ascœmœ. ¹³ Lœkœ á endje pa o'o nœ endje á ka, Jake áalafo œ pa adœke: «Aaya, 'e dji mœ kane. ¹⁴ Shimu wuta kœmindœ nœ fœ azœ mara á Ndjaba gbe ƒalima katshatsha á ke anga azu ugurutœ angbi azu adœke endje dœ azu nœ œene. ¹⁵ Œrœ á Ndjaba mbœrœ li dœ o'o ama aayi kœgbara o'o. Gbambanœ nene, Ndjaba pa adœke:

¹⁶ “Manda nœ kœ, mœ kpa kwatœ mœ ndœ kpa kœmœ anda nœ Davidi á te. Agbanœ á sœ ati, mœ kpa mœ tshandœnœ, yé mœ kpa za ga lafo.

¹⁷ Kœto kpoetœmœ, udu azu œ para awa Gbozu, œdœ pe angbi azu kœ á mœ ke endje. Œmœ Gbozu dá pa o'onœ asœke, mœ sœ kœguma o'o nœ mœ

¹⁸ á mœ gbe ƒalima katshatsha.”»

¹⁹ Jake kpa kœpa adœke: «Mœ gbe œnœ mœ adœke œ lili adœke a mbœrœ œrœ kanga fœ azu á endje fatshalœsu endje fœ Yisu nene. ²⁰ Kashe a su kolœ mbeti fœ endje adœke, endje zizi agea á to ƒa pa ndaba nœ andjaba nene, endje zizi songba agea á tshe tshu á indji ye tutu nene, endje zizi indji nene yé adja endje mbœmbœrœ angba budu nene. ²¹ Mbœrœ katshatsha ƒalima, endje yisœ awa akwa nœ Moyize dje lakpi kœ mbœrœ á endje sœ kœdi tœnœ lœkœ sabata bale dœ bale lœ anda ngbœtœ.»

Mbeti fœ ayindœ Yisu lakpi Atiœshe

²² Ataa aayi avwa, dœ agbozu Ikrizia œdœ pe azu Ikrizia para kœkœ wu dœ œtshœnœ adœke, endje ke anga azu ugurutœ œene dœ vwa endje

6a lœ Atiŝshe awa bale dœ Polo œdœ Barnabase. Yekane á endje ke Yuda á anga i'iri ye kœdœ Barsabase œdœ pe Sila. Endje bibisha kœdœ azu á endje sœ lima kœlisœ endje ugurutœ ayindœ Yisu. ²³ Mbeti á endje sú ga tshakane endje pa adœke:

«Aaya 'a dœ angbi azu á 'e sœ lœ Atiŝshe, lœ Siri, œdœ ndje lœ Silisi: aayi avwa, dœ agbozu Ikrizia œdœ azu Ikrizia para kœkœ za abala fœ 'e. ²⁴ A dji adœke anga azu á endje to 6a ndœ 'a 6a ke, á na ga ndœ 'e kœdjingili tshelœ kumu 'e, endje ndi gbetshelœ nœ 'e kashe œ dœdœ 'a dá vwa endje nene. ²⁵ Ádánœ á 'a wa kœ dœ lœsu 'a bale adœke 'a ke anga azu dœ vwa endje fœ 'e. Endje ro tœ awanœ dœ aaya 'a á 'a yindœ endje waa, Polo œdœ Barnabase ²⁶ á endje za soro endje djigi mbœrœ akwa nœ Gbozu nœ azœ dœ Yisu Kristu. ²⁷ 'A vwa Yuda dœ Sila adœke endje kpa pandœ œneke kœ á 'a su ala mbetinœ asœke fœ 'e dœ ama endje. ²⁸ Gbambanœ nene, Ōtshœ Ishiri dœ pe a'a wa adœke, 'a kpa za egerœ gbarœ ga pa kumu 'e nene. Kashe œrœ á li dœ 'e kœmbœrœ tœnœ dœke: ²⁹ adja 'e zizi agea á to 6a pa ndaba nœ andjaba nene, 'e zizi indji nene, 'e zizi songba agea á tshe tshu á indji tutu nene, 'e mbœmbœrœ angbabudu nene. Œdœ 'e kœlisœ œrœnœ asœke kœ, dá 'e mbœrœ dœ ōtshœnœ waa. 'E sœpe dœ ōtshœnœ.»

³⁰ Endje za awa fœ endje yé endje ro ga lœ Atiŝshe. Lœkœ kœwuta endje 6a zœ, endje ngbœba ayindœ Yisu, œ za mbetinœ fœ endje. ³¹ Manda kœdi mbetinœ, ayindœ Yisu sœ lima dœ yanga waa mbœrœ mbetinœ guma gbetshelœ nœ endje.

³² Yuda dœ Sila á endje dœ lima aayi kœgbara o'o,

endje mi upu fœ endje adœke endje shi gbi yé œ gbændœ kœyindœrœ nœ endje. ³³ Endje mbœrœ lima olo teasho kpœtœmœ. Manda nœ, ayindœ Yisu za awa fœ endje adœke endje gu dœ kœsœ gee ga ndœ azu á endje vwa lima endje. [³⁴ Kashe Sila wa lima kœsœpe œnœ ye kpœtœmœ.] ³⁵ Polo œdœ Barnabase sœ lima œnœ endje 6a lœ Atiŝshe. Ba zœ, endje sœ kœyisœ œrœ œdœ pe kœmindœ Ōtshô O'o nœ Gbozu awa bale dœ anga azu ndjoro.

Polo œdœ Sila kurutshelœtœ endje

³⁶ Olo teasho manda nœ, Polo pa fœ Barnabase adœke: «A kwatœ azœ lakpi bale dœ bale á a yi lima sœ o'o ama Gbozu tœnœ dœ œ wu mara á aaya azœ sœ dœ tœnœ.» ³⁷ Barnabase yi lima ndœ kœkwa dœ Yowane á anga i'iri ye kœdœ Marke. ³⁸ Kashe Polo gbe adœke kœkwa dœ she œ li nene, mbœrœ tshe ka lima tœ endje ti 6a lœ Pafili, œ vvara lima tœ ye kœna dœ endje lœ ma akwa nœ Ndjaba. ³⁹ Mbœrœ tœnœ ataa, endje djidji lima tœ endje nene, yé endje kurutshelœtœ endje. Barnabase za Marke po tœ ye, œ za egerœ agba œ ro ga lœ Shipre, ⁴⁰ kashe Polo ke Sila ndœ kœro dœ she. Manda nœ, ayindœ Yisu ko endje ga tshakane Ndjaba adœke ōtshô lœsu nœ Gbozu gbændœ endje. ⁴¹ Endje ro lima tœ lœ Siri œdœ Silisi, œ yisœ œrœ fœ azu Ikrizia adœke endje gbændœ kœyindœrœ nœ endje.

16

Timote te mangba Polo œdœ Sila

¹ Polo li ndje ga lœ Derbe dœ pe Listre. Ba zœ anga yindœ Yisu á i'iri ye kœdœ Timote, gbolo

yakoshe nœ anga uyu Yuda á tshe yindœ Yisu, abanœ doédœ Yuda nene. ² Ɔtsho ye ga lima waa ugurutœ aayanœ lœ Listre dœ pe Ikoniyume. ³ Polo gbe lima kœgu dœ she awa bale. Kœwu adœke Ayuda lœ ndjoro tœ oshonœ ba zœ, tshe za she, œ wa she tœ gaza lindœ awa akwa nœ Ayudanœ, mbœrœ Ayuda kœ á endje sœ lima dœ endje tœ œsœnœ wu lima sœ nœ adœke abanœ doédœ Yuda nene. ⁴ Lœ ongbo á endje ro lima tœnœ, Polo dœ Sila sœ lima kœmindœ o'o á aayi avwa nœ Yisu dœ agbozu lœ Yerusalem wa, á endje sœ kœpa fœ endje adœke endje mbœrœ tœ endje lindœ nœ. ⁵ Azu Ikrizia sœ lima kœru lœsu endje lœ kœyindœrœ nœ endje, œlœ dœ œlœ anga azu sœ lima kœli ga ndœ endje yé endje te lima kœngba tœnœ.

Ɔtsho Ishiri vwa Polo ga lœ Masedwane

⁶ Polo œdœ Sila na lœ Friji œdœ pe lœ Galate; gbambanœ nene, Ɔtsho Ishiri pakata lima endje kœpandœ Ɔtsho O'o ba lœ Azi. ⁷ Kœwuta endje ga tœ ndœngœlœ ogo Misi, endje gbe kœro ga lœ Bitini yeka á Ishiri nœ Yisu pakata endje. ⁸ Endje ro tœ lœ Misi yé œ jœrœ ga lœ Trowase. ⁹ Anga butsho bale, Polo kœwu œrœ lœ ulu: anga yakoshe Masedwane bale na ga ndœ ye, œ ka kœdi tshelœma ye fœ she adœke: «Fa djaga lœ Masedwane, mbœrœ kœti kane 'a ga lafo!» ¹⁰ Manda kœwu œrœ lœ ulu nœ Polo asœmœ, trale 'a para awa kœro ga lœ Masedwane, mbœrœ 'a wu lima sœ nœ adœke Ndjaba sœ kœ e 'a kœna kœpandœ Ɔtsho O'o ba zœ.

Kœfatshalœsu Lidi ba lœ Filipino

11 'A ɔ ga lœ egerœ agba lœ Trowase, 'a za awa ndjii ndœ Samotrased mberœ á osho kœkœɔ á 'a kœwuta ga lœ Neyapolise. 12 Yé ɓa zœ 'a na ga lœ Filipino, egerœ ongbo lœ ogo Masedwane, azu á endje sœ lœ nœ sœ tshakudu tshagbozu nœ ogo Roma. Ɔendœ 'a di lima teasho lœ ongbonœ asœmœ. 13 Dœ lœkœ sabata, 'a wuta lœ ongbonœ kœna ga lakpi ogo neke á sœ ndoo dœ ama ungu, tœnœ kœdœ lima œsœ osho nœ kœdonga Ndjaba, yeka á 'a sœ ga ati, á pa o'o dœ ayashe á endje ngbœtœ endje kpœtœmœ. 14 Anga bale ugurutœ endje, i'iri ye kœdœ Lidi, œshe kœdœ lima yashe lœ ongbo Tiyatire á tshe sœ kœka odorolœba yé á wu lima sœ kœdonga Ndjaba. Tshe dji 'a yé Ndjaba kœɔ gbetshelœ nœ ye adœke tshe yindœ o'o kœ á Polo pa. 15 Manda kœgbœ batisimu, œshe dœ azu scœnda nœ ye para, tshe pa fœ 'a adœke: «Ɔdœ 'e kœwusœ nœ adœke, œmœ kœdœ uzu á mœ yindœ Ndjaba ye, 'e na œ lo ɓa ndœ mœ.» Yé tshe tovworogbo 'a kœyindœ nœ.

Polo œdœ Sila lœ kángá

16 Ɔlœ bale á 'a sœ lima kœna ndœ kœ e Ndjaba, anga yashe kanga bale á tshe sœ lima dœ ekpe ishiri nœ kœgbara o'o sœ ugurutœ 'a. Ayengœ ye sœ lima kœgbœ œrœ waa manda akwa nœ ye. 17 Tshe te manda 'a dœ Polo, yé œ sœ kœpa dœ œgbœ adœke: «Ayakoshœnœ asœ kœdœ aayi akwa nœ Ndjaba á tshe ropa œrœ kœ; endje sœ kœyisœ awa kœgbœ kœshe fœ 'e.» 18 Yé tshe mberœ ataa manda olo ndjoro. Polo mœ dœ she, á kœfatœ ye yé á kœpa fœ ishiri nœ adœke: «Dœ i'iri Yisu Kristu, mœ pa fœ ɓœ

adœke: wuta lœ yashe asœke!» Trale ishiri wuta lœ ye yé.

¹⁹ Bata aayengɔ yashe kanga ascemœ wu adœke œne kpa gbɔ œrœ lœ awa nœ ye nene, endje tepa Polo œdœ Sila œ gbota endje na tœnœ fœ agbozu kœwa ngbanga œrrr ɓa la wutu ga utshu azu kɔ.

²⁰ Endje ko endje na tœnœ fœ agbozunœ ascemœ yé œ pa adœke: «Ayakoshencœ asœ kœdœ Ayuda, endje ndi tshalakpi nœ azœ kpa ye. ²¹ Endje sœ kœpara awa ndœ kœyisœ angbi mara kœsœ neke á azœ dœ azu Roma á lili adœke a mbœrœ nene.»

²² Yé œ ivwi azu kekeke ga tœ Polo œdœ Sila. Agbozu kœwa ngbanga kœza o'o adœke endje sɔ lœba tœ endje dœ œ ɓi endje dœ ndjapa. ²³ Manda kœɓi endje dœ ndjaba, endje ko endje va ga lœ kánga, yé œ pa fœ ayi kœgbœndœ manda kánga adœke ala ye gbɔ dœ endje. ²⁴ Ayi kœgbœndœ manda kánga dji ataa, œ ko endje li tœnœ waa ɓa ndœ kumu gbɔshɔ kánga yé œ soro ada endje dœ djingiri.

²⁵ Dœ butshɔ, Polo œdœ Sila tetœ kœza avwala fœ Ndjaba dœ pe kœdonga she dœ itshi yé anga aayi kánga dji endje. ²⁶ Kolœ ngbangi atake, ɔshɔ turu dœ ɔgbɔ, muru anda turu, Trale manda kœɔ wuu, yé tshelœ djingiri sɔ tœ aayi kánga para.

²⁷ Ayi kœgbœndœ manda kánga kœjo, œ kœwu adœke manda kánga kœɔ wuu á kœgbe adœke aayi kánga kpa para kœkɔ ye. Tshe kœgbota ugu yakamba nœ ye á yindœ kœwotœ ye. ²⁸ Á Polo kœera she dœ ɔgbɔ adœke: «Wowotœ zœ nene, 'a lœ para kœkɔ zœ!»

²⁹ Ayi kœgbœndœ manda kánga kœ'e osho ndœ

owo, kœgbɔgbɔtœ ye li tœnœ dœ awa, á kœgote ga tœ ada Polo dœ Sila. ³⁰ Manda nœ, tshe koeto Polo œdœ Sila wuta tœnœ ga shu, á kœpa fœ endje adœke: «Agbozu, œrœ gadœ dá mœ kœmbœrœ yeka á kœshe a?» ³¹ Polo œdœ Sila kœgi fœ she adœke: «Sœ dœ kœyindœrœ adœke Yisu kœdœ Gbozu yekane á tshe kœshe fœ awa bale dœ azu tshasœnda nœ zœ.» ³² Endje kœpandœ o'o ama Gbozu fœ she, dœ azu kɔ á endje sœ lima sœnda nœ ye. ³³ Kolœ dœ abutshœnœ asœmœ, ayi kœgbœndœ manda kána na dœ endje na tœnœ œ djutɔ uku tœ endje yé pe kpœtœmœ tshe gbɔ batisimu awa bale dœ azu tshasœnda nœ ye kɔ. ³⁴ Tshe to Polo dœ Sila gu tœnœ ga sœnda nœ ye, œ to kœziœ fœ endje, yé tshe sœ lima dœ yanga awa bale dœ azu tshasœnda nœ ye kɔ, mbœrœ endje yi lima ndœ Ndjaba.

³⁵ Osho kœrɔ pa nœ, agbozu kœwa ngbanga vwa aturugu fœ ayi kœgbœndœ manda kána adœke: «Tshe za awa fœ azu asœmœ!» ³⁶ Á tshe kœpa fœ Polo adœke: «Agbozu kœwa ngbanga vwa osho fœ mœ adœke mœ za awa fœ 'e. Ngœngɔ asœke, 'e li kœwuta tœnœ, yé œ gu dœ kœsœ gee.» ³⁷ Kashe Polo pa fœ aturugu adœke: «Endje yuyu lima 'a nene, œ bi 'a tœ ala azu kɔ, andaa a'a kœdœ adja azu Roma. Endje ko 'a va ga lœ kána, yé endje yindœ kœko 'a ngœngɔ asœ ga shu lœ ubunœ. Œ mbœrœtœ endje atamœ nene. Œtshɔ nœ kœdœ adœke endje na ga mœ dœ tœ endje œ ko 'a ga shu!» ³⁸ Aturugunœ gu œ pandœ nœ fœ agbozu kœwa ngbanganœ, yé awa za endje mbœrœ kœdji adœke endje kœdœ ndje azu Roma. ³⁹ Endje na

kœeki fœ Polo dœ Sila adœke endje wu oyo œene. Manda nœ, endje za awa fœ endje kœewuta lœ kánga yé œ pa fœ endje adœke endje wuta lœ ongbo ye. ⁴⁰ Manda kœewuta endje lœ kánganœ, endje na ga lœ Lidi. Ba zœ, endje gbœ ayindœ Yisu œ pa fœ endje adœke endje shi gbï lœ kœyindœrœ nœ endje, yé manda nœ endje ro da ye.

17

Polo œdœ Sila 6a lœ Tesalonike

¹ Endje ro tœ lœ Afipolisi dœ Apoloni yeka á wuta ga lœ Tesalonike, 6a zœ Ayuda sœ lima dœ Sinagoga. ² Bata á tshe mbœrœ 6a lima katshatsha, Polo li ga lœ Sinagoganœ. Manda lœkœ sabata votœ, tshe sœ lima kœpu o'o pa Buku nœ Ndjaba awa bale dœ azu á endje sœ kpœtoœmœ. ³ Tshe sœ lima kœyisœ nœ fœ endje ngbï adœke, œ li adœke Masiya wu oyo, œ tshu, œ she ugurutœ akuzu. Tshe pa fœ endje adœke: «Yisunœ á mœ mindœ ye fœ 'e asœke kœdœ Masiyanœ.» ⁴ Anga Ayuda ugurutœ endje yindœ o'o á Polo pa, yé œ te ga ndœ Polo dœ Sila. Awa bale ndje dœ angbï azu Agrekenœ ndjoro á endje donga Ndjaba œdœ pe ndje ayashe ndjoro á azu sœ kœelisœ endje, te ga ndœ Polo dœ Sila.

⁵ Kashe anga Ayudanœ mbœrœ úkú. Endje rœ anga ekpe azu á endje na tœ ala awa kpœœ, œ zi tshelœ o'o dœ endje yé œ ndi kœsœ gee lakpi ogo. Endje na 6a scœnda nœ Jasone kœpara Polo dœ Sila á kœeko endje wuta toœnœ ga utshu azu tshalakpinœ. ⁶ Bata á endje gbœgbœ Polo dœ Sila nene, endje za Jasone awa bale dœ anga ayindœ Yisu, œ gbota

endje gu tœnœ ga utshu aayi kœwa ngbanga tshalakpinœ ascœmœ, yé œ pa adœke: «Azu á endje djingili tshelœ kumu azu pa ɔshɔ djigi, endje dá wuta ngɔngɔ asœ ɓa ke asœke. ⁷ Jasone za osho kœsœ fœ endje ɓa sœnda nœ ye yé endje kɔ, endje mbœmboerœ œrœ á awa akwa nœ gbozugo Roma yindœ nœ nene; endje pa adœke anga angɓi gbozu kpi sœ zœ, yé i'iri ye kœdœ Yisu.» ⁸ O'o ama endje za ókó fœ azu para kɔkɔ, œ za ndje ókó fœ agbozu tshelœ ongbonœ, ⁹ yé endje di lima ngendja fœ Jasone œdœ anga ayindœ Yisunœ yekane á endje za awa fœ endje adœke endje gu.

Polo œdœ Sila ɓa lœ Bere

¹⁰ Pe dœ lɔkœnœ ascœmœ dœ abutshɔ, ayindœ Yisu gi Polo œdœ Sila ga tœ awa á endje ro ga lœ Bere. Endje wuta ɓa zœ yé œ na ga lœ Sinagoga nœ Ayuda. ¹¹ Ayuda nœ Bere sœ lima dœ ɔtshɔ lɔsu kœropa endjeneke lœ Tesalonike, endje yindœ ɔtshɔ O'o dœ lɔsu endje djigi, yé ɔɔ dœ ɔɔ, endje sœ lima kœdi Mbeti nœ Ndjaba, mbœrœ kœwu œdœ ádá o'onœ á Polo œdœ Sila pa ascœmœ kœdœ adjapu. ¹² Anga azu ndjoro ugurutœ endje sœ dœ kœyindœrœ ga ndœ Yisu, yé ugurutœ azu Greke, ayashe ndjoro á azu œ liscœ endje dœ pe ayakoshe.

¹³ Kashe, ɔɔ á Ayuda lœ Tesalonike dji adœke Polo sœ kpa kœmindœ ɔtshɔ O'o lœ Bere, endje wuta ɓa zœ yé œ tetœ kœndi tshelœ gbetshelœ nœ azu ndjoro. ¹⁴ Yé pe kpœtœmœ, ayindœ Yisu gi Polo na tœnœ ga tœ ama egerœ ungu kashe Asila dœ Timote lœpe lima œnœ endje kpœtœmœ lœ Bere. ¹⁵ Azu á endje za lima Polo kpatœnœ œerrr ɓa

lœ Atene, endje gu dœ o'o adœke Sila dœ Timote ro katsha manda œene.

Polo 6a lœ Atene

¹⁶ ɔlɔ á Polo sœ lima kœkate Asila dœ Timote lœ Atene, tshe sœ dœ oyo tœ lœsu ye mbœrœ kœwu adœke ongbonœ sœ lima dœ andjaba waa lœnœ. ¹⁷ Tshe sœ lima kœpa o'o pa o'o ama Ndjaba dœ Ayuda œdœ angbi azu á endje sœ kœdonga Ndjaba lœ Sinagoga œdœ pe ndje azu neke á tshe li kœgbœtœ ye dœ endje ɔlɔ dœ ɔlɔ ala wu-tunœ ascœmœ. ¹⁸ Anga azu kœwusœrœ á endje sœ kœyisœ gbetshelœ nœ Aepikure ndje dœ astoyise* tetœ kœpa o'o dœ she. Anga endje sœ lima kœpa adœke: «O'o gade dá kulupunœ ascœ œ pa ata a?» Anga endje á endje dji she kœpa o'o tœ upu nœ Yisu œdœ pe tœ o'o kœshe nœ ye lœ kuzu pa adœke: «Ɛ sœ b̄ata tshe kœdœ ayi kœyisœ o'o ama andjaba tshelœ anga angbi ogo.» ¹⁹ Yé endje za she, œ ro dœ she ga tœ osho kœwa ngbanga tœnœ á i'irinœ kœdœ Areopaje yé œ yu she adœke: «'A li kœwusœ tafo kœyisœrœ nœ zœ á b̄œ sœ kœyisœ nœ ascœ nene a? ²⁰ Gbambanœ nene, ascœ kɔ kœdœ tafo œrœ yé b̄œ sœ kœpa o'o á sœ kœko uvuru 'a lœnœ, yé 'a yindœ kœwusœ ádánœ.» ²¹ Mbœrœ azu kɔ lœ ogo Atene œdœ pe agene á endje sœ b̄a zœ, sœ ɔlɔ dœ ɔlɔ kolœ mbœrœ kœdji too mbœrœ kœpatœ œsœ tafo œrœnœ á wuta ascœ.

* **17.18** 17.18 Aepikure kœdœ azu á endje sœ kœza awa kœyisœrœ nœ ayi kœwusœtœ Epikure. Ba lœ gbetshelœ nœ endje, endje yiyindœ kœwu oyo nene. Uzu lii kœgbœ ɔtshœrœ ataa œ kœsœsœ lœ gbetshelœ nœ ye nene. Astoyise kœdœ azu á endje sœ kœza awa kœyisœrœ nœ ayi kœwusœrœ Zenœ. Ba ndœ endje, endje sœ kœpara awa kœwusœ œrœ dœ kœru lœsu

²² Yé Polo ka kpœguru Areopaje, œ pa adœke: «E'e dœ azu lœ Atene, mœ wu adœke e'e kœdœ azu á 'e sœ kœzatœ 'e waa ga tœ andjaba nœ 'e.

²³ Ɔlœ á mœ sœ kœna lœ ongbo nœ 'e, mœ sœ kœwu œrœ á 'e gĩ á ko tœ b̄ata andjaba nœ 'e œdœ pe ndaba á 'e mbœrœ á su mbeti ga tœ nœ adœke: “Fœ anga ndjaba á 'a wuwusœ ye nene.” Andaa mœ na kœpandœ Ndjaba á 'e sœ kœdonga she, ataa 'e wuwusœ ye nene. ²⁴ Ndjabanœ asœke kœdœ tsheneke á tshe mbœrœ tshapa œshœ asœ dœ œrœ kœ pa nœ, œshe kœdœ Gbozu nœ tshalafœ dœ tsha ati. Tshe sœsœ lœ anda á azu mbœrœ dœ kane endje nene. ²⁵ Tshe sœsœ dœ gbetshelœ adœke azu gbe dœ œne b̄ata tshe sœ dœ ogo anga œrœ nene, kashe œshe dá sœ kœto soro fœ azu kœ, dœ izi á azu œ wu ascœmœ œdœ pe udu œrœ kœ.

²⁶ «Kœto tœ uzu bale, tshe mbœrœ azu kœ adœke endje sœ pa œshœnœ asœke. Kashe utshu kœmbœrœ endje, tshe di olo kœsœ nœ endje yé œ wa mapaka ogo kœ á li adœke endje sœ tœnœ.

²⁷ Ndjaba mbœrœ endje adœke endje para œne, œdœ endje kœsœ kœetāba oshœ na tœnœ, endje gbœ œne á œne sœsœ lœ ingir̄inœ tœ azœ nene ascœmœ.

²⁸ Gbambanœ nene,

“lœ awa nœ ye dá a sœ dœ soro,

á sœ kœna ana, yé á sœpe dœ soro.”»

«Mbœrœ tœnœ atamœ dá anga aayi kœsu itshi nœ 'e pa lima ndœ nœ adœke:

“Azœ kœdœ ndje agbolo nœ ye.”»

²⁹ «Bata azœ kœdœ agbolo nœ ye, a katœ kœgbe adœke Ndjaba li dœ œrœ á endje gĩ dœ œrœ, dœ kowo œdœ dœ badja á endje mbœrœ dœ kane liaka gbetshelœ nœ uzu. ³⁰ Utshunœ liya, Ndjaba

djercændœ næ kɔ gbambancœ nene, azu wuwu lima sœ œrœ á endje sœ kœmbœrcœ tœncœ nene. Kashe ngɔngɔ asœke, tshe pa fœ azu kɔ, tœ osho kɔ adœke endje fatshalɔsu endje. ³¹ Mbœrcœ tœncœ ataa, tshe guma anga olo bale tœ kœwa ngbanga pa azu para dœ mara ndjii lœ awa næ uzu á tshe ke she. Tshe she uzuncœ ascœmœ lœ akuzu mbœrcœ kœma fœ azu adœke œne dá ke she.»

³² Kœdji adœke Polo pa o'o næ kœshe lœ akuzu, anga endje tetœ ɔmɔ, yé anga endje pa fœ she adœke: «'A kpa dji ɔœ kœpa o'o ascœ lœ anga olo.» ³³ Ataa, Polo kœwuta lima ugurutœ endje.

³⁴ Kashe, anga endje na lima manda ye, yé œ te ayindœ Yisu. Azuncœ dœke: Denise anga ayi kœwa ngbanga lœ Areopaje dœ anga yashe bale á i'iri ye kœdœ Damarise œdœ pe anga azuncœ.

18

Polo 6a lœ Koriti

¹ Manda Atene, Polo ro ga lœ Koriti. ² Tshe togba dœ anga uzu Yudancœ bale i'iri ye kœdœ Akila, endje zu she 6a lœ ogo Pone. Tshe to lima kolœ oloncœ ascœmœ 6a lœ Itali awa bale dœ awoncœ dœ Prisile, mbœrcœ gbozugo Klode za o'o adœke Ayuda para wuta lœ Roma. Polo sœ lima kœna ga ndœ endje. ³ Yé ɔata á endje sœ lima lœ akwa bale, ayi kœmbœrcœ ɔkɔ agea dœ gbanda, tshe gu ndœ kœlo 6a ndœ endje yé endje sœ liya kœmbœrcœ akwancœ ascœmœ. ⁴ Lɔkɔ sabata bale dœ bale, Polo sœ lima kœmindœ ɔtshɔ O'o scœnda Sinagoga œdœ pe kœtetœ kœfa gbetshelœ næ Ayuda dœ Agreke.

⁵ Lɔkɔ á Atimote dœ Sila yi lima kumu endje kœto lœ Masedwane, Polo zatœ ye ti djigi ndœ

Ɔtsho O'o, tshe ma fœ Ayuda adœeke Yisu kœdœ Masiya. ⁶ Kashe endje sœ lima kœshara she dœ kœgu she, Polo mea lœba ye, œ pa fœ endje adœeke: «Indji 'e œ sœ pa kumu 'e dœ tœ 'e, mœ sœ yerœ lœ nœ, yé kœto kpesheke, mœ na ga ndœ angbi azu.» ⁷ Manda kœgitœ ye kpoetœmœ, tshe na ga ndœ anga uzu bale á i'iri ye kœdœ Titiuse Justuse, á tshe kœdœ uzu kœdonga Ndjaba nœ Ayuda yé anda nœ ye sœ lima indiri Sinagoga. ⁸ Krispuse, gbozu tshapa Sinagoganœ ascœmœ, yi lima ndœ Gbozu, œshe dœ azu tshascœnda nœ ye para. Anga azu ndjoro lœ Koriti á endje sœ ndje lima kœdji Polo, yi ndje ndœ Yisu yé œ gbœ batisimu.

⁹ Anga butsho bale, Gbozu pa fœ Polo lœ ulu adœeke: «sœsœ dœ awa nene, sœsœ ndje koko nene, ¹⁰ gbambanœ nene, mœ sœ dœ bœ awa bale. Uzu bale œ li kœto kane ye ga tœ zœ á kœmboerœ œrœ kanga fœ bœ nene, mboerœ ili azu á endje sœ lœ ongbonœ ascœ kœdœ azu nœ mœ.» ¹¹ Polo lo lœ Koriti ungu bale dœ yapu mindu dœ bale, ndœ kœyisœ o'o ama Ndjaba.

Kœpa ngbanga nœ Polo

¹² Lœkœ á Galiyo kœdœ lima gbozugo Akayi, Ayuda zi tshelœ o'o ndœ kœmboerœ ekperœ tœ Polo, endje za she œ na dœ she ba tœ osho kœwa ngbanga. ¹³ Yé œ pa adœeke: «Uzu ascœ sœ kœdjingili tshelœ kumu azu dœ o'o adœeke endje donga Ndjaba neke á awa akwa ogo nœ azœ wa adœeke 'a dodonga she nene.» ¹⁴ Polo kœyindœ kœpa o'o kane, Galiyo kœgi fœ Ayuda adœeke: «œ kœdœ má adœeke uzu ascœ mboerœ ekperœ, too œ ta bango, mœ dji ma 'e ye. ¹⁵ Kashe bœta œ sœ tœ upu nœ

kœshara o'o ugurutœ ye tœ kœyisœrœ, dœ anga i'iri œdœ pe ndje awa o'o nœ 'e dœ tœ 'e, œ wu 'e. Mœ yiyindœ mara ngbanga atake nene.» ¹⁶ Yé á goro endje tœ œsœ kœwa ngbanga ye. ¹⁷ Endje para tepa Sosetene gbozu tshapa Sinagoga, œ bi she ba utshu osho kœwa ngbanga. Kashe Galiyo gbegebe lima dœ tœncœ nene.

Polo ro ga læ Atiŝhe

¹⁸ Endœ Polo di lima waa læ Koriti, manda nœ á tshe katœ aayanœ læ Yisu, á za awa kœro ga læ Siri. Prisile dœpe Akila ro lima tœ awanœ dœ she. Ba tœ mangu nœ ongbo Sakre utshu kœli she ga læ egerœ agba, tshe tshowa sukumu ye pa ye mbœrœ uvu á tshe za liya fœ Ndjaba. ¹⁹ Olo á endje wuta ga læ Efeze, Polo katœ Akila dœ Prisile ti kpoetœmœ á na œncœ ye ga læ Sinagoga ndœ kœpa o'o dœ Ayuda. ²⁰ Bata endje kpoetœmœ sœ lima kœdi tshelœma endje adœke œndœ ye di dœ œne kane, Polo vwaratœ ye. ²¹ Kashe ndœ kœro lima she ga utshunœ, tshe pa o'o fœ endje adœke: «Mœ kwa bala tœmœ ga ndœ 'e, œdœ Ndjaba kœyindœ nœ.» Tshe kœo ga læ egerœ agba la ungu læ Efeze. ²² Kœjerœ ga læ Sezaré, tshe ro ga læ Yerusaleme mbœrœ kœbala azu tshelœ anda Ndjaba, manda nœ dœ kœro she ga læ Atiŝhe. ²³ Ba zœ, olo ye ngbangba lima nene. Manda nœ, tshe kœkwa lakpi bale dœ bale læ ogo Galate dœ Friji, tshe ka kœpa fœ ayindœ Yisu adœke endje shi gbi læ kœyindœrœ nœ endje.

Apolo læ Efeze dœ Koriti

²⁴ Anga uzu Yuda bale i'iri ye kœdœ Apolo, uzu lakpi Alekezandri læ ogo Ezipito, na lima ga læ

Efeze. Æshe koedœ uzu nœ koewusœ koepa o'o dœ otshœnce, œ wu ndje sœ Buku nœ Ndjaba tœ otshœnce waa. ²⁵ Endje yi lima sœ œrœ fœ she tœ upu nœ awa nœ Gbozu. Ishiri ye su dœ gbœgbœ, tshe mindœ o'o yé œ yisœ œrœ tœ pu nœ Yisu dœ otshœnce waa. Kashe tshe wu lima kolœ œsœ batisimu á Yowane za lima fœ azu. ²⁶ Tshe sœ lima koepandœ Yisu dœ gbœgbœ kœ lœ Sinagoga. Kashe manda koedji she, Prisile œdœ Akila e she ba ndœ endje, yé œ kpa ma adja awa nœ Ndjaba fœ she. ²⁷ Bata á tshe sœ lima dœ gbetshelœ nœ kœro ga lœ Akayi, ayancœ lœ Yisu sœ dœ yanga nœ agbe nœ ye, yé œ su mbeti fœ ayindœ Yisu ba zœ adœke endje za osho kœsœ fœ she. Manda koewuta she ba zœ, tshe ti kane ayindœ Yisu ndjoro dœ otshœ lœsu nœ Ndjaba. ²⁸ Gbambancœ nene, tshe pa ngbi fœ Ayuda tœ ala azu adœke endje dji awa adja o'o, yé œ sœ lima kœma lœ awa nœ Buku nœ Ndjaba adœke Yisu koedœ Masiya.

19

Polo ba lœ ongbo Efeze

¹ Ōlœ á Apolo sœ lima ba lœ Koriti, Polo ro lima tœ lœ kaga lœ aya Azi yeka á jercœ ga lœ Efeze. Ba zœ, tshe gbœ lima anga ayindœ Yisu, ² á yu endje adœke: «'E gbœ lima Ōtshœ Ishiri Ōlœ á 'e te ayindœ Yisu ye a?» Endje kœgi fœ she adœke: «'A djidji ndje anga nœ adœke Ōtshœ Ishiri sœ zœ nene.» ³ Polo kpa kœyu endje adœke: «Ka batisimu gade dá 'e gbœ a?» Endje kœgi fœ she adœke: «'A gbœ batisimunœ á Yowane ayi kœza Batisimu yisœ nœ.» ⁴ Polo kœgi adœke: «Adjapu Yowane sœ lima kœza batisimu fœ azu á endje fatshalœsu endje, yé

tshe sœ lima kœpa fœ endje adœeke endje yindœ uzu á tshe na manda œene, œ yindœ kœpa adœeke Yisu.» ⁵ Endje dji o'onœ ascœmœ, yé œ gbœ lima batisimu dœ i'iri Gbozu Yisu. ⁶ Polo kœto kane ye ga pa endje, yé endje kœgbœ Ɔtshœ Ishiri. Endje tetœ kœpa tafo o'o ama ogo dœ pe kœmindœ o'o á to 6a ndœ Ndjaba. ⁷ Azu wuta lima kœkœ ga pa œerœ nœ ndjokpa dœ bisha.

Kœyisœerœ nœ Polo 6a lœ ongbo Efeze

⁸ Polo sœ lima kœero ga lœ Sinagoga, yé lœ yapu votœ, tshe sœ lima kœyisœ œerœ tœ upu nœ Ogo gbozu nœ Ndjaba dœ awa nene, yé œ pa o'o dœ mara adœeke endje á endje dji she, yindœ o'o á tshe sœ kœpa toœnœ. ⁹ Kashe anga azu sœ lima dœ gbœkumu, œ vwaratœ endje tœ kœyindœ nœ yé œ sœ kœmœ awa nœ Gbozu kpœtœ ala angbœtœ. Polo katœ endje ti œ ko ayindœ Yisu potœ ye, yé œ tetœ kœyisœ œerœ fœ endje œbœ dœ œbœ 6a lœ anda lakœœ nœ Tiranuse. ¹⁰ Tshe mbœerœ lima ataa manda ungu bisha yeka á azu kœ á endje sœ lœ ogo Azi, œdœ Ayuda œdœ Agreke, endje dji lima o'o nœ Gbozu.

O'o tœ upu nœ kœgœrœ ekpe ishiri

¹¹ Ndjaba sœ lima kœembœerœ ogboro œerœ lœ awa nœ Polo. ¹² Mbœerœ toœnœ ataa, anga azu sœ lima kœgu dœ siriki á goro œkœ Polo fœ aayi kœba. Kœba nœ endje ka lima tœ endje yé ekpe ishiri gi lima tœ ye pa azu. ¹³ Anga Ayuda á endje sœ lima kœero dje tœ osho kœ kœgœrœ ekpe ishiri pa azu kœba ascœmœ yamba lima kœgœrœ ekpe ishiri dœ i'iri Gbozu. Endje pa lima adœeke: «Mœ pa fœ 'e adœeke dœ i'iri Gbozu Yisu á Polo œ yisœ œerœ tœ upu nœ

ye asœmœ, 'e wuta ye!» ¹⁴ Azu á endje le lima œrœ nœ asœmœ kœdœ agbolo yakoshe mindu dœ bisha (7) nœ anga gbozu nganga Ndjaba nœ Ayuda á i'iri ye kœdœ Seva.

¹⁵ Kashe ɔɔ bale, ekpe ishiri gi lima fœ endje adœke: «Yisu a? Mœ wusœ ye, yé mœ wu ndje sœ Polo. Kashe e'e a, 'e kœdœ adœ e?» ¹⁶ Yé yakoshe á tshe sœ dœ ekpe ishirinœ pa ye kœi ga ugurutœ endje dœ gbɔgbɔ kɔ, œ kœtetœ kœɔi lima endje, œ suru tshelœ lœba, dœ pe kœtu uku tœ endje, á endje tɔ lima scœnda dœ ɔɔ á kpa ye. ¹⁷ Azu para lœ Efeze, Ayuda dœ pe angbi azu dji lima o'onœ asœmœ, yé awa za endje yeka á endje li lima œsœ i'iri Gbozu Yisu. ¹⁸ Azu ndjoro á endje yi lima ndœ Yisu, tetœ kœna tœnœ mbœrœ kœpandœ ekperœ á endje mbœrœ lima dœ tshama endje ga lafo. ¹⁹ Anga endje ndjoro á endje sœ lima kœfa œrœ tsharawo*, ko œrœ nœ endje para ga shu, yé á endje sho lima ukpulunœ tœ ala azu para. Endje di lima œrœnœ kɔ mbœrœ kœwusœ amancœ, œ wu lima adœke mbetinœ kɔ á endje sho li dœ Langere ngendja kutu zazu bisha dœ ndjokpa (250.000). ²⁰ Mbœrœ tœnœ ataa, ɔtshɔ O'o za lima osho, azu ndjoro yi lima ndœ nœ lœ awa nœ gbɔgbɔ nœ Gbozu.

Kœoma azu lœ Efeze

²¹ Manda o'onœ asœmœ, Polo wa o'o lœ awa nœ Ishiri kœero ga lœ Yerusalemœ yé tshe vwanga tɔ lœ Masedwane dœ pe Akayi. Tshe pa ndje adœke: «ɔɔ á mœ kœwuta ɔa zœ, œ li ndje adœke mœ kpa

* **19.19** 19.19 Mbeti kœto ɔa tœ adancœ sœ kœpa tœ buku á sœ kœpa o'o nœ kœfa œrœ lœ rawo.

ro ndje ga lœ Roma.» ²² Tshe vwa anga anganœ bisha, Atimote dœ Eraste ga lœ Masedwane, yé œ sœpe damba œnœ ye lima kœlo lœ Azi.

²³ Kolœ dœ lœndœnœ ascœmœ dá egerœ djingili wuta lima tœ upu nœ awa nœ Gbozu ba lœ Efeze. ²⁴ Anga ayi kœfatshelœ œrœ, á i'iri ye kœdœ Demetriyuse, sœ lima kœmbœrœ a 'eara anda tepelo nœ Artemise dœ kœwo, yé œ sœ lima kœte ngendja fœ endje waa. ²⁵ Tshe ngbœba lima aayi kœfatshelœ œrœ dœ pe anga aayi akwa kœ á endje sœ lima kœmbœrœ mara akwanœ ascœmœ, á pa fœ endje adœke: «'E wusœ nœ ye anga mœ; a kœsœ dœ œtshœnœ, œ to kolœ manda akwa nœ azœ ascœ. ²⁶ Yé 'e sœ kœwu tœnœ too 'e sœ kœdji azu kœpa adœke: Polonœ ascœmœ sœ kœmindœ nœ adœke andjaba á azu mbœrœ endje dœ kane endje doédœ œtshœ andjaba nene. Azu ndjoro dji o'onœ yé œ fa lœsu endje ndœ nœ. Tshe mbœmbœrœ kolœ ba lœ Efeze nene, kashe dje ndje lœ Azi para. ²⁷ Œ doédœ kolœ azœ dá o'onœ ascœ œ ndi akwa nœ azœ nene, kashe œ ndi ndje anda Tepelo nœ egerœ ndjaba yashe Artemise. Azu œ wu andanœ gbambanœ yé endje kpa lisœ nœ nene. Mbœrœ Azi dœ pe ogo djigi sœ lima kœdonga ndjabanœ ascœmœ.» ²⁸ Manda kœpa o'onœ ascœmœ ataa, azu kœ á endje dji djerœ ókó, œ sœ kœta rawa adœke: «Artemise, egerœ ndjaba yashe lœ ongbo Efeze!» ²⁹ Azu tshelœ ongbonœ djigi oma dœ o'o kekeke. Endje ko anga Polo á endje na tœ awa akwanœ bale dœ she, Agayuse dœ pe Aristarke azu Masedwane, na tœnœ ga la wutu mœb. ³⁰ Polo yi lima ndœ kœwuta ga utshu azunœ ga zœ, kashe ayambarœ pakata she yé. ³¹ Anga aayi akwa nœ lita á endje dœ lima

anga Polo mi lima upu fœ she adœeke, tshe kpa nana ga la wutu mɔ̀ɔ̀nœ nene. ³² Dœ lɔ̀ndɔ̀nœ asœmœ, uzu dœ uzu sœ lima kœta rawa nœ ye dœ o'o nœ ye kpikpikpi, yé azu ndjoro ugurutœ endje kpa wuwusœ ádá á endje ngbɔ̀tœ endje ndœ nœ nene. ³³ Anga azu læ ukpulu azunœ mindœ upunœ fœ anga uzu bale á i'iri ye kœdœ Alekezandre á Ayuda gavwa she ɓa utshu endje. Á tshe yi kane ye ga lafo ndœ kœyu o'o. ³⁴ Kashe ɔ̀ɔ̀ á ndje wusœ nœ adœeke œshe kœdœ uzu Yuda, endje kpa ta rawa manda ada ɔ̀ɔ̀ bisha adœeke: «A donga Artemise læ Efeze!»

³⁵ Manda nœ, anga gbozu tshelœ ongbonœ u endje ga tœnœ yé á pa adœeke: «Azu Efeze, uzu dœ dá wuwusœ nœ adœeke ongbo Efeze sœ dœ anda tepelo nœ Artemise œdœ pe œrœ á endje gi á to ɓa lafo á te nene a? ³⁶ Uzu bale œ shara o'onœ asœ nene, œ li adœeke a sœ koko, yé a katœ kœembœrœ œrœ á ádánœ gugu nene. ³⁷ Azu á 'e to endje na tœnœ ga mœ asœ gugu œsœ ndjaba nœ azœ nene, endje zizi ndje angba nene. ³⁸ Œ kœsœ adœeke Demetriyuse dœ pe azu akwa nœ ye asœ sœ dœ o'o dœ uzu, uzunœ na œ tɔ̀ meza pa ye, ayi kœwa o'o sœ zœ dœ pe olo ngbanga sœ ndje zœ. ³⁹ Yé anga o'o kœsœ ndje zœ, osho á azu œ ngbɔ̀tœ endje ga tœnœ kœguma o'o, œ wa o'onœ zœ. ⁴⁰ A gbɔ̀ o'o tœ œrœ á a ngbɔ̀tœ azœ ga tœnœ kpesheke á mbœrœ asœ. Azu œ e azœ tœ aayi kœoma dœ o'o. Gbambanœ nene, anga uzu kœtɔ̀ meza pa azœ, o'o nœ kœpa tœnœ œ gu nene.»

Manda o'onœ asœ, tshe pa fœ azu adœeke endje gu ga mangba endje.

20

Ana gene nœ Polo læ Masedwane dœ pe læ Grese

¹ Ɔlɔ á djingili o'onœ ka ye, Polo ngbɔɔa ayam-barœ ga tœnœ œ mi upu fœ endje, œ bala endje dœ kœza awa ga læ Masedwane. ² Kœro she tɔ læ ogonœ ascœmœ, tshe mi lima upu waa fœ ayanœ læ Yisu, manda nœ á wuta ga læ Grese. ³ Tshe mbœrœ lima yapu votɔ ɔa zœ. Ɔlɔ á tshe yi lima ndœ kœɔ ga læ egerœ agba kœro ga læ Siri, ɔata Ayuda sœ lima kœvwarandœ ye á tshe dji, á kpa kwa dja ga læ Masedwane. ⁴ Anganœ læ ana kœdœ lima: Sapatrose gbolo yakoshe nœ Piruse uzu Bere, Aristarke dœ pe Sekunduse azu Tesalonike, Gayushi uzu Derbe, Timote, Tishike dœ pe Trofime azu ogo Azi. ⁵ Kœwuta ga læ ogo Masedwane, endje ro lima œnœ endje utshunœ kœkate 'a ɔa læ Trowase. ⁶ Yé a'a nœ 'a, manda angbo nœ mapa á susuku nene, á ɔ ga læ egerœ agba tœ mangu Filipo œ mbœrœ olo mindu, á togba dœ endje læ Trowase á mbœrœ pɔsɔ bale dœ endje.

Kœshe nœ Etike læ Trowase

⁷ Dœ ɔlɔ yenga dœ akidala, 'a ngbɔ lima tœ 'a ga tœnœ ndœ kœkurutshelœ mapa, Polo sœ kœmindœ 'o ama Ndjaba fœ aayanœ læ Yisu œerrr ga tœ tshaguru butshɔ mbœrœ œ li lima adœke osho kœkɔrɔ tshe ro. ⁸ Miinda sœ lima zœ læ gbɔshɔ ɔa lafo á angbɔtœ 'a ga læ nœ. ⁹ Anga djagbala yakoshe á i'iri ye kœdœ Etike, tshe sœ lima ga tœ ape izi, olo za she kpakpakpa, ɔata Polo kaka lima damba tœ o'onœ nene, læ olo, tshe djo œ te kœto

6a tœ votɔ gbɔshɔ 6a lafo œrrr 6a ati. Kœyindœ kœti she ga lafo atake tshe tshu lima ye. ¹⁰ Polo jercœ ga ati, á na katsha ga ndœ ye á za she ga lakoro ye á pa adœke: «Awa zaza 'e nene, tshe sœpe dœ soro!» ¹¹ Kpa kœɔ she ga lafo ga zœ, Polo kurutshelœ mapa tœ endje yé endje zi, manda nœ tshe pa 'o œrrr o 'ara yeka á ro. ¹² Gbolo yakoshe ascœmœ she ye, endje gu dœ she ga ndœ endje, yé lœsu azu para kɔkɔ zi tii.

Polo na ga lœ Mile

¹³ 'A afo utshuncœ, œ li ga lœ egerœ agba ndœ kœero ga lœ Asose. 'A yindœ kœza Polo ga ndœ 'a mbœrcœ tshe yi lima ndœ kœero ga zœ dœ ada ye. ¹⁴ ɔlɔ á tshe gbɔ 'a 6a lœ Asose, 'a za she ga ndœ 'a ga lœ egerœ agba mbœrcœ kœero ga lœ Mitilene. ¹⁵ Osho kɔrɔ panœ, 'a to kpœtœmœ 'a na ndoo dœ tshiki Kio. Manda olo bale 'a wuta ga tœ tshiki Samose, tœ bisha olo yeka á 'a wuta ga lœ Mile. ¹⁶ Polo wa lima adœke œne ka lœ Efeze nene, mbœrcœ olo œ ro tœ œne lœ ogo Azi waa. Ogo nœ ye kœdœ lima kœwuta katsha ga lœ Yerusaleme lɔkɔ Patekœte.

Polo pu o'o fœ agbozu Ikrizia lœ Efeze

¹⁷ Ba lœ Mile, Polo vwa osho ndœ agbozu Ikrizia lœ Efeze. ¹⁸ ɔlɔ á endje wuta ga ndœ ye, tshe pa fœ endje adœke: «'E wuscœ ɔtshɔ mœ ugurutœ 'e, kœto tœ ali olo mœ á mœ na ga ndœ 'e lœ ogo Azi. ¹⁹ Mœ zaza tœmœ lœ ama akwa nœ Gbozu nene, mœ mbœrcœ akwa dœ ngola lœ ala mœ, mœ wu oyo waa mbœrcœ Ayuda sœ lima kœvwarandœ mœ. ²⁰ Mœ zaza anga œrcœ á li kœti kane 'e yiwatœ nœ tœ 'e nene, mœ mindœ Yisu fœ 'e, mœ yiscœ œrcœ

fœ 'e lœ ukpulu azu too ɓa sœnda nœ 'e. ²¹ O'o mœ sœ lima kœ'e Ayuda dœ Agreke adœke endje fa lœsu endje fœ Ndjaba dœ pe kœeyindœ Gbozu nœ azœ dœ Yisu.

²² «Ngɔngɔ asœ, Ishiri sœ kœvwa mœ ga lœ Yerusalem, mœ wuwusœ neke á wuta ga tœ mœ ɓa zœ nene. ²³ Kashe œneke á mœ wusœ nœ kœdœ lœ ongbo kɔ á mœ ro lœ nœ, ɔtshɔ Ishiri sœ kœema fœ mœ adœke, kánga dœ pe œrœ oyo kɔ sœ kœekate mœ. ²⁴ Kashe mœ wu adœke soro mœ sœ ɓata œrœ gbambanœ, ogo nœ mœ kœdœ mœ na œrrr ga tœ ndɔngɔɓ akwa nœ mœ, yé ga tœ kœeka akwa á Gbozu Yisu za fœ mœ adœke: mœ mindœ ɔtshɔ O'o nœ ɔtshɔ lœsu nœ Ndjaba ga ndœ azu.

²⁵ «Ngɔngɔ nœ asœ, mœ wusœ nœ adœke 'e kpa wu mœ nene, e'e má mœ sœ lima ugurutœ 'e mbœrœ kœpandœ Ogo gbozu nœ Ndjaba fœ 'e. ²⁶ Mbœrœ tœnœ ataa á mœ sœ kœpandœ nœ fœ 'e kɔ kpesheke adœke: indji 'e œ tu ga lœ kumu mœ nene. ²⁷ Gbambanœ nene, mœ zaza anga o'onœ yiwa tœnœ tœ 'e nene, mœ pandœ awa akwa nœ Ndjaba para fœ 'e ye. ²⁸ 'E gbɔndœtœ 'e dœ tœ 'e, yé œ gbɔndœ azu á ɔtshɔ Ishiri ko 'e tœ aayi kœgbɔndœ endje. 'E gbɔndœ Ikrizia nœ Ndjaba ɓata aayi kœgbɔndœ apata. 'E gbɔndœ nœ mbœrœ Ndjaba dá yɔ dœ indji Gbolo nœ ye dœ tœ ye. ²⁹ Mœ wusœ nœ adœke aekpe azu œ na manda mœ, endje sœ ɓata amuru, endje wu oyo apatanœ nene. ³⁰ Ugurutœ 'e ndje, anga anga 'e œ tetœ kœpa wala mbœrœ kœgbota ayindœ Yisu ga ndœ endje. ³¹ Ataa, ala 'e gbɔ, adja œndœ tœ 'e roro 'e nene. 'E gbe dœ ungu votɔ butshɔ dœ ɔɓ dœ ngola lœ la mœ, mœ sœ lima kolœ kœena manda uzu dœ

uzu ndœ kœgi she ga ugurutœ 'e.

³² «Yé ngóngo asœ, mœ sœ kœko 'e ga tshakane Ndjaba, ɔtshɔ O'o nœ ɔtshɔ lɔsu nœ ye gbændœ 'e, œ li kœza gbɔgbɔ fœ 'e ndje dœ kœko œrœ kɔ á tshe guma mbœrœ azu á tshe ke endje fœ 'e. ³³ Mœ sœsœ lima dœ ogo œrœ nœ uzu bale nene, œdœ ngendja, ɔrœ too lœba. ³⁴ 'E wusœ nœ dœ tœ 'e adœke mœ mbœrœ lima akwa dœ kane mœ dœ tœ mœ yé á gbɔ œrœ á li dœ mœ dœ pe anga mœ á mœ na tœ awanœ bale dœ endje. ³⁵ Mbœrœ toenœ ataa, mœ sœ lima kœma fœ 'e adœke, 'e mbœrœ akwa yeka á kœto œrœ fœ endjeneke á endje mɔmɔ ugurutœ 'e, 'e gbe dœ o'o á Gbozu Yisu pa dœ tœ ye lima adœke: “Yanga nœ kœto œrœ fœ azu ropa œnœ kœgbɔ toenœ ye.”»

³⁶ Manda o'onœ, Polo gote ga ati dœ endje para ndœ kœ e Ndjaba. ³⁷ Endje para endje tetœ iki ye, œ yo ga dagi Polo ndœ kœ'uru tshelœ utu ye. ³⁸ Endje sœ lima dœ oyo mbœrœ Polo pa fœ endje adœke, œne kpa wutœ œne dœ endje nene. Manda nœ á endje gi she na toenœ œrrr ga lœ egerœ agba.

21

Kœɔ Polo ga lœ Yerusaleme

¹ Manda kœkurutshelœtœ 'a dœ endje, 'a li ga lœ egerœ agba, 'a ro ga lœ tshiki Kose, osho kɔrɔ panœ 'a wuta ga lœ Rode, kœto kpœtœmœ dá 'a ro ga lœ Patara. ² Kpœtœmœ, 'a gbɔ anga egerœ agba á sœ kœro ga lœ Fenisi, yeka 'a ɔ ga lœ nœ á ro. ³ Kœndo dœ Shipre, 'a katœ tshikinœ ga pa gele 'a, 'a za awa Siri, 'a jœrœ ɔa lœ Tire ɔa tœ osho á endje yi lima ndœ kœko œrœ lœ egerœ agba ga shu. ⁴ 'A

mbœerœ lima pɔsɔ bale kpœtœmœ mbœerœ 'a gbɔ ayindœ Yisu. Lœ awa nœ Ishiri, endje pa fœ Polo adœeke tshe nana ga lœ Yerusalemene nene. ⁵ Kashe ɔɔ á olo 'a ka, endje na kœkatœ 'a ga tœ awa dœ awo endje dœ pe agbolo nœ endje. Yeka á 'a gote ɔa tœ mangu yé á za avwala. ⁶ Manda kœbala ndangba tœ 'a dœ endje, 'a ɔ ga lœ egerœ agba yeka á endje gu ga ndœ endje. ⁷ Kœto lœ Tire, 'a ro œrrr ga lœ Petolemayise, 'a mbœerœ kpœtœmœ olo bale ndœ kœbalatœ 'a dœ aaya 'a lœ Yisu.

⁸ Osho kœrɔ panœ, 'a ro ga lœ Sezaré, ɔa zœ 'a ro ga ndœ ayi kœyisœ ɔtshɔ O'o á i'iri ye kœdœ Filipo, 'a lo ɔa ndœ ye. Ɔshe kœdœ anga aayi kœti kane aayi avwa á 'a ke lima endje mindu dœ bisha (7) lœ Yerusalemene. ⁹ Tshe sœ dœ ayawuru vana á endje sœpe dœ akpœnœ, á sœ kœgbara o'o á to ɔa ndœ Ndjaba. ¹⁰ Yé 'a mbœerœ olo ndjoro lima kpœtœmœ, anga ayi kœgbara o'o to lœ Yuda œ na, i'iri ye kœdœ Agabuse. ¹¹ Kœgbɔ 'a, tshe za uwu tshapa lœba nœ Polo á i dœ ada ye dœ pe kane ye, á pa adœeke: «ɔtshɔ Ishiri pa adœeke mara á Ayuda œ i bala dœ ayengɔ uwu tshapa lœbanœ asœ ɔa lœ Yerusalemene á za she fœ anga angbi azu dœmœ.»

¹² Manda kœdji o'onœ asœ, a'a dœ pe aaya lœ Yisu lœ ongbonœ, di tshelœema 'a fœ Polo adœeke, tshe nana ga lœ Yerusalemene nene. ¹³ Kashe Polo gi adœeke: «Mbœerœ gade dá 'e sœ kœki tœnœ á sœ kœyi awa ga lœsu mœ a? Mœ guma tœ mœ ndje adœeke, endje za mœ ga lœ kánga dœ pe kœwo mœ ɔa lœ Yerusalemene mangba i'iri Gbozu Yisu ye.» ¹⁴ Bata á tshe yiyindœ o'o nœ 'a lima nene, 'a katœ kœshosho she yé á pa adœeke: «Kaka adœeke Gbozu

mbœrœ lindœ gbetshelœ nœ ye.»

¹⁵ Manda olo teasho, 'a guma tœ 'a ndœ kœro ga lœ Yerusaleme. ¹⁶ Anga ayindœ Yisu lœ Sezaré á 'a ro tœ awanœ dœ endje lima, endje gbœ osho kœlo toœnœ fœ 'a 6a ndœ anga uzu bale lœ Shipre, i'iri ye kœdœ Manasone, œshe kœdœ anga yindœ Yisu 6alima katshatsha.

Polo dœ Jake gbœtœ endje 6a lœ Yerusaleme

¹⁷ Ɔlœ á 'a wuta ga lœ Yerusaleme, alaya lœ Yisu uru tshelœ utu 'a dœ yanga. ¹⁸ Osho kœrœ panœ, 'a ro tœ awanœ bale dœ Polo ga ndœ Jake, osho á agbozu kuma akwa kœ lœ Ikrizia œ ngbœtœ endje ga toœnœ. ¹⁹ Manda kœbala endje, Polo pandœ œrœ kœ á Ndjaba mbœrœ lima dœ she awa bale lœma akwa nœ ye ugurutœ angbi azu.

²⁰ Endje dji Polo, yé œ donga Ndjaba. Á pa fœ she adœke: «Bœ wu, aya, Ayuda andjoro yindœ Yisu, endje kœ sœ kœpara awa kœmbœrœtœ endje liaka awa akwa á Ndjaba za fœ Moyize dœ lœsu endje bale. ²¹ Kashe endje dji adœke, 6œ yisœ œrœ fœ Ayuda para á endje sœ lœ oporotœ angbi azu adœke, endje katœ awa akwa nœ Moyize yé œ ka ndje tœ kœwa agbolo nœ endje tœ gaza dœ pe kœmbœrœ œrœ mara ogo nœ azœ. ²² A mbœrœ kotoo? Mbœrœ endje dji ndœ zœ adœke 6œ sœ kpœke zœ. ²³ Mbœrœtœ zœ lindœ neke á 'a pa fœ 6œ asœke. 'A sœ dœ anga azu vana á endje dra ama endje fœ Ndjaba. ²⁴ Ko endje potœ zœ dœ 'e na œ mbœrœ adœke œkœ 'e sœ yerœ, gi œrœ tokóró tshangba endje. Endje li ndje kœwa sukumu endje yé azu para œ gbe adœke o'o á ki dœ i'iri zœ kœdœ wala. Kashe œ li ndje adœke 6œ mbœrœtœ zœ

liaka awa akwa. ²⁵ Yé mboerœ angbi azu á endje te ayindœ Yisu, 'a su mbeti dœ o'o á 'a wa adœke: endje zizi œrœ á endje to dœ okoro fœ andjaba nene, indji, dœ agea á indji ye tutu ga ati nene, yé endje mboembœerœ angba budu nene.»

²⁶ Osho k̄r̄o panœ, Polo ko ayakoshe asœmœ yé œ mboerœ adœke ɔ̄k̄o œne sœ yerœ awa bale dœ endje. Endje na dœ endje ga lœ Tepelo mboerœ kœpandœ kœka olo nœ kœmboerœ adœke ɔ̄k̄o œne sœ yerœ, yekane á uzu dœ uzu kœzo agea tokórónœ ga utshu Ndjaba.

Kœza Polo

²⁷ Ɛ sœpe lima teasho adœke olo mindu dœ bisha nœ kœmboerœ adœke ɔ̄k̄o azu sœ yerœ ka, yeka Ayuda lœ ogo Azi wu Polo lœ Tepelo. Endje bili azu ndjoro ndœ ye yé á za she. ²⁸ Endje sœ lima kœta rawa adœke: «Azu Israyele, 'e na ga mœ œ ti kane 'a ga lafo! Uzunœ á tshe sœ kœyisœ œrœ fatœnœ djezœ, á tshe sœ kœendi tshelœ kœlisœtœ ogo Israyele, á yiyindœ awa akwa nœ Moyize nene, á tshe ko angbi azu ga lœ Tepelo, á ndi œyerœ osho dœke.» ²⁹ Mboerœ endje wu lima Trofime uzu Efeze dœ she ɓa lœ ongbo á gbe adœke Polo li dœ she ga lœ Tepelo.

³⁰ Tshelœ ongbo djigi turu dœ o'onœ, yé azu ndjoro na lima ye. Endje tepa Polo lœ Tepelo œ wuta dœ she ga shu, trale dœ kœtshu mandanœ ga tœnœ. ³¹ Bata á endje sœ lima ndœ kœpara awa kœwo she, o'onœ wuta lima ɓa ndœ gbozu tshapa aturugu nœ Roma lœ Yerusaleme adœke: «Ekpe o'o li ga lœ Yerusaleme ye!» ³² Katsha, tshe ngbɔɓa aturugu dœ agbozu tshapa endje, á endje na ga tœ

osho á o'o sœ tœnœ. Lɔkɔ á azu wu aturugu dœ gbozu tshapa endje yeka á katœ kœbi Polo.

³³ Yé gbozu tshapa aturugu na ndoo dœ she, á za 'o fœ endje adœke endje i Polo ga tœnœ dœ djingiri bisha. Manda nœ á tshe yu osho adœke œshe kœdœ dœ yé œrœ gadé dá tshe mbœrœ a.

³⁴ Kashe lœ ukpulu azu, uzu dœ uzu sœ kœta rawa dœ o'o nœ ye kpi, b̄ata gbozu nœ aturugu sœ lima kœdji ádá o'onœ dœ ɔtshɔ nœ nene mbœrœ ukpulu azu, á wa adœke endje gu dœ Polo ga lœ pada nœ aturugu. ³⁵ Lɔkɔ á endje wuta ga pa esekaliye, aturugu za Polo ga lafo mbœrœ azu sœ lima kœndanga endje waa. ³⁶ Yé azu kɔ te manda endje dœ rawa adœke: «'E wo she!»

Kœpa ngbanga nœ Polo ba utshu Ayuda

³⁷ ɔlɔ á endje yindœ kœli dœ she ga lœ padanœ, Polo pa fœ gbozu nœ aturugunœ adœke: «Bœ yindœ nœ adœke mœ pa o'o ye a?» Tshe gi fœ she adœke: «Bœ wu ndje sœ o'o ama Greke ye! ³⁸ Ɖ dœdœ bœ kœdœ uzu Ezipito á tshe za djingili lœ olo á ro kpœke ga ugurutœ azu, yé á bili azu á kpa ndje dœ azu koshe kutu vana ga lœ kpagagasho nene a?» ³⁹ Polo gi fœ she adœke: «Ɖœ nene, œmœ kœdœ uzu Yuda, endje zu mœ lœ Tarse lœ ogo Silisi. Ɖmœ kœdœ gbolo ongbo á i'irinœ to waa. Wu oyo mœ, œ za awa fœ mœ, mœ pa o'o fœ azu.»

⁴⁰ Tshe za awa fœ she, Polo ka ga pa esekaliye, œ ti kane ye ga lafo ndœ kœma adœke azu katœ kœta rawa, azu wu œ sœ kokoko. Yé tshe tetœ kœpa 'o fœ endje dœ o'o ama ogo Ayuda á dœ Ebre adœke:

22

¹ «Alaba dœ pe alaya, 'e dji o'o ngbanga nœ mœ á mœ yindœ kœgi ngɔngɔ asœke ga utshu 'e kane.»

² Kœdji adœke Polo sœ kœpa 'o fœ endje dœ o'o ama Ebre, osho kpa yi taa, yé á tshe pa fœ endje adœke:

³ «Ɔmœ kœdœ uzu Yuda, endje zu mœ lœ Tarse lœ ogo Silisi, kashe mœ gerœ lœ ongbonœ asœ, mœ mbœrœ lakɔ́ á sœ kœyisœ o'o á pandœ awa akwa nœ aata azœ tshakudu Gamaliyele, œmœ kœdœ lima uzu á mœ zatœ mœ waa fœ Ndjaba ɓata 'e para kɔ́ á 'e sœ kœmbœrœ tœnœ kpesheke. ⁴ Mœ sœ ndje lima kœwo azu á ndje sœ kœza awa Gbozu, mœ ko ayakoshe dœ pe ayashe va ga lœ kánga.

⁵ Egerœ nganga Ndjaba dœ ukpulu agbozu tshapa azu o'o œ pa ndje ndœmanœ fœ 'e ye. Endje dá vwa lima mœ adœke mœ na œ katœ mbeti á sœ kœza awa fœ mœ kœro ndœ aaya mœ dœ Ayuda á endje sœ ɓa lœ Damaseke. Mœ na lima ga zœ ndœ kœko azunœ asœmœ, kœgu dœ endje ga lœ Yerusaleme mbœrœ á endje kœgbɔ djofele.»

*Polo pandœ mara á tshe fa lima tshalɔsu ye
(Wu ɓa tœ Akw 9.1-19; Mat 26.12-18)*

⁶ «Mœ sœ lima lœ awa ana, yé lɔ́ á mœ ndo dœ tshalakpi Damaseke, ngbangi dœ gbɔku ɔ́ atake, ishiri owo to ɓa lafo œ za mœ djigi. ⁷ Mœ te ga ati, yé œ dji tshama uzu kœ'e mœ adœke: “Sawulo, Sawulo, mbœrœ gadé á ɓœ mbœrœ œrœ kanga fœ mœ ata a?” ⁸ Mœ gi adœke: “Ɔɓœ kœdœ œdœ, Gbozu?” Tshama uzu kpa pa adœke: “Ɔmœ kœdœ Yisu ɓa lœ Nazarete, œmœ dá ɓœ mbœrœ œrœ kanga fœ mœ asœmœ.” ⁹ Anga mœ á 'a na lima dœ endje wu ishiri owonœ ye, kashe endje djidji

lima o'onœ á uzunœ sœ kœpa tœncœ fœ mœ nene. ¹⁰ Mœ yu adœke: “Œrœ gadé dá mœ kœmbœrœ a, Gbozu nœ mœ?” Yeka á Gbozu gi fœ mœ adœke: “Alafo œ na ga lœ Damaseke, yé 6a zœ, endje yisœ akwa á li adœke 6œ mbœrœ.” ¹¹ Bata ishiri owonœ bu lima ala mœ ye, anga mœ dá za kane mœ wuta tœncœ ga lœ Damaseke.

¹² «Anga uzu lima bale 6a zœ i'iri ye kœdœ Anania, œshe kœdœ uzu nœ ɔtshɔ lɔsu, tshe sœ kœgbɔndœ awa akwa nœ Moyize waa, yé Ayuda para á endje sœ lima kpœtœmœ sœ kœpa ɔtshɔ o'o nœ ye waa. ¹³ Tshe na œ gbɔ mœ œ pa fœ mœ adœke: “Sawulo, aya mœ, ala zœ kɔrɔ!” Trale ala mœ kɔrɔ yé mœ mesho œ wu she. ¹⁴ Yeka á tshe kœpa fœ mœ adœke: “Ndjaba nœ aata azœ ke 6œ adœke 6œ wusœ œrœ á tshe yindœ nœ, 6œ wu uzu á tshe sœ ndjii yé 6œ dji o'o nœ ye. ¹⁵ Mbœrœ 6œ dœ bala timu nœ ye utshu azu para, tœ œrœ á 6œ wu dœ pe neke á 6œ dji. ¹⁶ Bœ sœ kœkate œrœ gadé? 'A ro 6œ gbɔ batisimu dœ i'iri Yisu yé œ ta i'iri ye dœ ekperœ nœ zœ kœyiwa.”

¹⁷ «Mœ gu ga lœ Yerusaleme, yé anga ɔlɔ bale mœ sœ kœ'e Ndjaba 6a lœ Tepelo, mœ wu œrœ lœ ulu. ¹⁸ Mœ wu lima Gbozu á tshe sœ kœpa fœ mœ adœke: “Katœ Yerusaleme ngɔngɔ asœ ti, mbœrœ azunœ œ yi bala ndœ o'o á 6œ pa fœ endje dœ i'iri mœ nene.” ¹⁹ Mœ gi adœke: “Kashe Gbozu, endje wusœ nœ adœke mœ sœ lima kœna kœli ga lœ Sinagoga kœko azu á endje sœ dœ kœyindœrœ ga ndœ zœ, œ 6i endje yé œ ko endje gu tœncœ ga lœ kánga. ²⁰ ɔlɔ á endje wo lima Etiene, timu nœ zœ, mœ sœ lima zœ; mœ yindœ nœ ga ndœ endje, yé œ gbɔndœ lœba nœ endje.” ²¹ Yeka á Gbozu pa

fœ mœe adœke: “Na zœ, mœe yindœe kœvwa 6œ lœe ingirinœe, 6a ndœe angbi azu.”»

Polo pa adœke œne kœdœe gbolo ogo Roma

²² Ayuda á endje sœe lima kpœetœemœe dji o'o nœe ataa, œe oma dœe Polo yé œe tetœe kœeta rawa adœke: «'E wo mara uzu atake ye! Tshe lili kœesœepe dœe soro nene!» ²³ Bata endje sœe lima kœeta rawa, kœeko lœeba nœe endje va e dœe pe kœegi trusha ga lafo, ²⁴ gbozu tshapa aturugu pa adœke endje za Polo li tœnœe ga lœe pada œe sœ she, yeka á kœewusœe ádá rawanœe á endje ta pa ye ascœmœe. ²⁵ Endje sœe kœei she dœe uwu ga tœnœe, Polo yu gbozu nœe aturugu adœke: «œ li adœke endje 6i gbolo ogo Roma utshu kœewa ngbanga nœe ye ye a?»

²⁶ Manda kœedji o'onœe ataa, gbozu nœe aturugunœe pandœe nœe fœe gbozu tshapa endje adœke: «Bœe mbœerœe kotoo! Mbœerœe uzu ascœe kœedœe gbolo ogo Roma!» ²⁷ Gbozu tshapa aturugu kwatœe ye œe yu Polo adœke: «Pandœe nœe fœe mœe ka, adja 6œe kœedœe gbolo ogo Roma a?» Polo yindœe nœe adœke: «œ.» ²⁸ Gbozu tshapa aturugu kpa pa adœke: «œmœe, mœe ko egerœe ngendja ndœe kœefa gbolo ogo Roma.» Polo pa adœke: «œmœe, mœe kœedœe adja gbolo ogo Roma.» ²⁹ Trale, azu á endje sœe lima kœebi she, gitœe endje indiri ye yé. Awa za ndje lima gbozu tshapa aturugunœe mbœerœe kœewusœe nœe adœke œenœe i gbolo ogo Roma ga tœnœe dœe uwu.

Polo 6a utshu aayi kœewa ngbanga

³⁰ Osho kœrœe panœe, gbozu tshapa aturugu yindœe kœewusœe ádá á Ayuda sœe kœeza o'o ga pa Polo. Tshe zu djingiri tœe ye, yé manda nœe á e angbœtœe nœe

agbozu tshapa anganga Ndjaba dœ pe aayi kœwa ngbanga para, á jerœ dœ Polo, á za she tœ ga utshu endje.

23

¹ Polo ko ala ye tœ læ la agboro aayi kœwa ngbanganœ, á pa fœ endje adœke: «Alaya, soro mœ sœ yerœ utshu Ndjaba œerrr ga tœ ngångœ asœke yé lœsu mœ sœ dœ kœsœ gee mbœerœ tœnœ.» ² Kashe egerœ nganga Ndjaba á i'iri ye kœdœ Anania za o'o fœ azu á endje sœ ndoo dœ Polo adœke endje du ama ye. ³ Yé Polo pa fœ she adœke: «Ndjaba œ bi bœ, bœ sœ bœta imbi muru anda á kavwa! Bœ sœ ba zœ mbœerœ kœwa ngbanga pa mœ liaka œeneke á awa akwa pandœ nœ, yé bœ kpa katœ awa akwa ti œ pa adœke endje da mœ a?» ⁴ Azu á endje ka lima ndoo dœ Polo pa fœ she adœke: «Bœ gu egerœ nganga Ndjaba a?» ⁵ Polo gi fœ endje adœke: «Alaya, mœ wuwusœ nœ nene adœke œshe kœdœ egerœ nganga Ndjaba. Gbambanœ nene, Buku nœ Ndjaba pa adœke: “Bœ pa ekpe o'o goro œsœ gbozu tshapa azu nœ zœ nene.”»

⁶ Polo wu lima sœ nœ adœke anga aayi kœwa ngbanganœ kœdœ Asadukayi, yé anga endje kœdœ Afarisayi. Mbœerœ tœnœ, tshe pa o'o ga utshu endje adœke: «Aaya, œmœ kœdœ uzu Farisayi, aata mœ kœdœ Afarisayi. Endje yindœ kœwa ngbanga pa mœ mbœerœ á mœ za lœsu mœ ga pa neke á pa adœke azu á endje tshu, endje she bala læ akuzu ye.» ⁷ Trale manda o'onœ á Polo pa ataa, a'ea wuta ugurutœ Afarisayi dœ pe Asadukayi, yé endje kurutshelœtœ endje. ⁸ Gbambanœ nene, Asadukayi pa adœke azu á endje tshu endje she

lœ akuzu nene yé aandjelu dœ pe ishiri azu gugu nene. Kashe Afarisayi yi œnœ endje ndœ o'onœ asœmœ kɔ. ⁹ O'o wuta lima ngbangbangba, yé anga aayi kœyisœ awa akwa á endje dœ Afarisayi áafo, œ vwaratœ endje dœ ɔgbɔ, œ pa adœke: «'A wuwusœ ekperœ bale á yakoshe asœ mbœrœ nene. Anganœ nene ishiri dá pa o'o fœ she a, too andjelu a?» ¹⁰ Bata o'onœ sœ lima kœgerœ tœnœ, kœkpa awa adœke endje súru tshelœ Polo nene, gbozu tshapa aturugu za o'o adœke aturugu jerœ œ za Polo ugurutœ endje dœ œ gi she ga lœ pada.

¹¹ Dœ abutshɔ manda nœ, Gbozu wuta ga utshu Polo á pa fœ she adœke: «Ka ngbiri, бата á ɔœ pa djakata o'o tœ upu nœ mœ lœ Yerusaleme kpœke, awa bale œ li adœke ɔœ mbœrœ ndje ataa ɔa lœ Roma.»

Ayuda vwarandœ Polo

¹² Osho kɔrɔ panœ pe dœ amazi, anga Ayuda ngbatœ endje ga tœnœ mbœrœ kœvwarandœ o'o. Endje dara ama endje adœke, œne zi œrœ nene, œ ndjo ndje œrœ nene œrr adœke œne wo Polo yekane. ¹³ Azu á endje dara lima ama endje sœ kœropa zazu bisha. ¹⁴ Endje ro ga ndœ agbozu tshapa anganga Ndjaba œdœ pe agbɔ Ayudanœ œ pa adœke: «'A dara ama 'a dœ i'iri Ndjaba adœke, 'a kpa zi œrœ nene yé 'a ndjo ndje ungu nene œrr adœke 'a wo Polo yekane. ¹⁵ Yé e'e dœ agboro aayi kœwa ngbanga kɔ, 'e vwa osho fœ gbozu tshapa aturugu adœke, endje za Polo na tœnœ mbœrœ 'e kpa tondœ o'o nœ ye kpœrœ kpœrœ kane. Kashe kolœ 'a, 'a gbe adœke 'a wo she utshunœ adœke tshe yi kumu ye kpœke.»

16 Kashe gbolo yakoshe nœ yingɔ Polo dji lengere o'onœ asœmœ, œ na ga lœ pada ndœ kœva Polo nea dœ o'onœ. 17 Yé Polo kœ'e anga turugu á tshe kœdœ gbozu tshapa aturugu kama, á kœpa fœ she adœke: «Na dœ gbolo yakoshe asœ fœ gbozu tshapa 'e, tshe sœ dœ o'o kœpandœ nœ fœ she.» 18 Turugunœ asœmœ kœna dœ gbolo yakoshenœ asœmœ fœ gbozu tshapa endje, œ kœpa fœ she adœke: «Ayi kánga Polo dá e mœ á pa adœke, mœ na dœ gbolo yakoshe asœ fœ ɓœ, mbœrœ tshe sœ dœ o'o kœpa fœ ɓœ.» 19 Gbozu tshapa aturugu kœza ama kane ye, kœgitœ ye dœ she ga indirinœ, kœyu she adœke: «O'o gade dá ɓœ yindœ kœpandœ nœ fœ mœ a?» 20 Gbolo yakoshenœ kœgi fœ she adœke: «Ayuda zi tshelœ o'o ndœ kœfara ɓœ adœke, ɓœ za Polo na tœnœ ɓa mbatsha ga utshu agboro aayi kœwa ngbanga. Endje mbœrœ adœke œne gbe kœtondœ o'o nœ ye dœ ɔtshœnœ kane. 21 Kashe yiyindœ nœ nene. Gbambanœ nene, endje lœ kœropa azu zazu bisha á endje gi uku ga tœ awa ye. Endje dara ama endje dœ i'iri Ndjaba adœke œne zi œrœ nene, œ ndjo ndje ungu nene œrrr adœke œne wo Polo yekane. Adja endje gumatœ endje kɔ yé œ sœ kolœ kœkate adœke ɓœ yindœ nœ awa bale dœ œne.» 22 Utshu kœza awa fœ gbolo yakoshenœ, gbozu tshapa aturugunœ pa fœ she adœke: «Kpa mimindœ nœ fœ anga uzu bale nene.»

Kœvwa Polo ga lœ Sezaré

23 Gbozu tshapa aturugu kœ'e anga aturugu nœ ye bisha, kœpa fœ endje adœke: «'E gumatœ 'e mbœrœ kœro ga lœ Sezaré, dœ ada ɔɔ mindu dœ vana lœ butshɔ asœ, e ko aturugu kama bisha,

endjeneke á endje ɔ ga pa ambarata zazu votɔ dœ ndjokpa dœ azu kœnɔ wele kama bisha. ²⁴ 'E ko ndje ambarata mbœrœ kœgi dœ Polo dœ soro fœ gbozu Felikisi*.» ²⁵ Yé tshe kœsu mbeti adoœke:

²⁶ «Abala nœ zœ. Œmœ Klode Lisiyase, mœ sœ kœsu mbetinœ asœke fœ ɔœ dœ gbozu Felikisi, á endje lisœ zœ waa asœmœ. ²⁷ Ayuda za uzu asœ yé œ yindœ kœwo she. Lɔkɔ á mœ dji adoœke œshe kœdœ gbolo ogo Roma, mœ na dœ aturugu nœ mœ á za she tshakane endje. ²⁸ Bata á mœ yi lima ndœ kœwusœ ádá o'o á endje tɔ lima meza pa ye ndœ nœ, mœ na dœ she ga utshu agboro aayi kœwa ngbanga nœ Ayuda. ²⁹ Mœ wu adoœke, endje tɔ mezanœ pa ye mbœrœ o'o á wu awa akwa nœ endje dœ tœ endje. Kashe tshe mbœmbœrœ anga ekperœ bale á li adoœke endje wo she too endje za she ga lœ kánga nene. ³⁰ Bata endje pandœ nœ fœ mœ adoœke, Ayuda sœ dœ ekpe gbetshelœ tœ kœwo she, mœ vwa she fœ ɔœ, œ pa fœ endje adoœke endje na ndje kœtɔ mezanœ pa ye ɔa utshu zœ.»

³¹ Aturugu mbœrœtœ endje liaka o'o á gbozu tshapa endje pa. Endje za Polo yé œ gi she na tœnœ butshɔ butshɔ œrrr ga ndœ Atipatrissi. ³² Osho kɔrɔ panœ, aturugu á endje sœ lima kœna dœ ada endje kwatœ endje ga lœ padanœ, yé á katœ endjeneke á endje ɔ ga pa ambarata kœro tœ awanœ dœ Polo. ³³ Lɔkɔ á endje wuta ga lœ Sezaré, ayi kœkpa dœ ambarata za mbetinœ fœ gbozu tshapa ogo lœ ongbonœ, yé œ katœ Polo ti ga tshakane ye.

* **23.24** 23.24 Endje ke lima Felikisi kœte gbozugo pa ogo Yuda kashe tshe dœdœ lima uzu Yuda nene

³⁴ Gbozu tshapa ogo læ ongbo Yuda kœdi mbetincœ yé á yu Polo tœ kœwusœ ogo nœ ye. Manda kœwusœ nœ adœke œshe kœdœ uzu læ ogo Silisi, ³⁵ tshe pa fœ she adœke: «Mœ dji 6œ dœ lɔkɔ á azu kœtɔ meza pa zœ kœyikumu endje.» Tshe kœpa fœ aturugu nœ ye adœke endje gbɔndœ Polo 6a sœnda nœ gbozu Erode.

24

Ayuda tɔ meza pa Polo

¹ Manda olo mindu, gbozu nganga Ndjaba Anania wuta 6a læ Sezaré awa bale dœ agbɔ Ayuda ndje dœ ayi kɔkɔ bale á i'iri ye kœdœ Tertuluse. Endje wuta ga utshu gbozu Felikisi ndœ kœtɔ meza pa Polo. ² Endje e Polo, yé Tertuluse tetœ kœpa œncœ ye ngbangancœ dœ o'o atake: «Gbozu Felikisi, mœ lisœ zœ waa! Œ ga mbœrcœ kœwusœtœ nœ zœ dá 6œ guma ogoncœ ascœ adœke œ ga waa. Mbœrcœ 6œ dá 'a sœ dœ adja kœsœ gee læ ogo nœ 'a. ³ 'A lisœ zœ, gbozu Felikisi, mbœrcœ œrcœ kɔ 'a gbɔ tœ osho dœ osho. ⁴ Kashe mœ yiyindœ kœwo ada ɔlɔ nœ zœ nene. Mœ ki fœ 6œ adœke 6œ sœ dœ ɔtshɔ lɔsu ndœ kœdji mœ teasho kane. ⁵ 'A wu adœke uzu ascœ kœdœ ekpe uzu tɔpanœ kpuru, tshe sœ kœli dœ djingili ga ugurutœ Ayuda tœ osho kɔ, yé œshe kœdœ gbozu tshapa Anazareye.* ⁶ Tshe yi ndje lima ndœ kœndi Tepelo á dœ œyerœ anda nœ Ndjaba dœ uburu yeka á 'a za she. ['A yi lima ndœ kœwa ngbanga ga tœ ye liaka awa akwa nœ 'a, ⁷ kashe gbozu tshapa aturugu á tshe dœ

* **24.5** 24.5 Nazareye kœdœ anga ali i'iri á endje sœ lima kœ'e dœ ayindœ Yisu.

Lisiyase, kakara she dœ ɔgbɔ tshakane 'a, ⁸ yeka á vwa 'a adœke 'a na koetɔ meza pa ye ɓa ndœ zœ.] Ædœ ɓœ koeyu she dœ tœ zœ, ɓœ wu adœke o'o á 'a tɔ meza pa ye ndœ nœ koedœ adja o'o.» ⁹ Manda o'o nœ ye, Ayuda para koeyindœ nœ adœke: «Adja upu dá tshe pa.»

Kœpa ngbanga nœ Polo

¹⁰ Gbozu tshapa ogo lœ ongbɔ kœza awa fœ she ndœ kœpa o'o. Polo kœgi adœke: «Mœ wusœ nœ adœke œɓœ dá wa ngbanga ɓa lima lœ ogo nœ 'a manda ungu ndjoro. Mœ sœ dœ yanga ndœ kœpa o'o utshu zœ. ¹¹ Bœ koeyu ndje osho dœ tœ zœ, œ mbœrœ kolœ olo ndjokpa dœ bisha ɔlɔ á mœ ro ga lœ Yerusalem kœdonga Ndjaba. ¹² Ɔlɔ bale á endje na á gbɔ mœ ɓa sœnda Tepelo too ɓa lœ Sinagoga too lœ ongbɔ, á mœ sœ tœ œbœrœ, too kœvwa azu adœke endje shoka ama dœ anga endje gugu nene. ¹³ Azu asœ tɔ meza pa mœ kolœnœ gbambanœ. ¹⁴ Andaa œneke á mœ yindœ nœ koedœ adœke mœ sœ kœmbœrœ akwa fœ Ndjaba nœ aata 'a lœ awa nœ Gbozu kashe endje pa adœke awanœ dœdœ ɔtshɔ awa nene. Mœ yi ndje ndœ o'o á endje sú ala mbeti nœ awa akwa œdœ pe œneke á aayi kœgbara o'o pa. ¹⁵ Æmœ dœ pe endje, 'a sœ kœza lɔsu 'a ga pa Ndjaba tœ œneke á pa adœke ɔtshɔ azu œdœ ekpe azu œ she bala lœ akuzu. ¹⁶ Mbœrœ toenœ ataa á mœ sœ kœpa avwara adœke mœ mbœrœ ekperœ utshu Ndjaba nœ mœ œdœ pe azu nene. ¹⁷ «Mœ mbœrœ ungu ndjoro lœ ana, yé á mœ gu mbœrœ koeto œrœ fœ azu ogo nœ mœ œdœ pe makabo fœ Ndjaba. ¹⁸ Yeka á endje na á gbɔ mœ lœ awa kœmbœrœ adœke ɔkɔ mœ sœ yerœ

6a lœ Tepelo. Kashe azu sœsœ lima ndjoro nene, yé œbœrœ gugu ndje nene. ¹⁹ Anga Ayuda lœ Azi, endje dá sœ lima kpœtœmœ, endje dá li má ndœ kœtœ meza pa mœ œdœ endje kœsœ má dœ o'o dœ mœ. ²⁰ Yé azu á endje sœ asœ, endje pandœ ekperœ á mœ mbœrœ lima œlœ á endje sœ kœyu mœ utshu ayi kœwa ngbanga. ²¹ Too kolœ manda rawa á mœ ta dœ o'o adœke: “Mbœrœ á mœ yindœ nœ adœke akuzu œ she lœ akuzu dá 'e yindœ kœwa ngbanga ga tœ mœ a?”»

²² Felikisi á tshe wu lima sœ o'o nœ ayindœ Yisu dœ œtshœnœ, kœpa fœ endje adœke: «'E gu zœ, œlœ á Lisiyase gbozu tshapa aturugu œ na, dá mœ kœwa ngbanga nœ 'e.» ²³ Tshe kœvwa anga turugu ndœ kœgi Polo ga lœ kánga. Kashe tshe sœsœ kœnga tœ ye nene, tshe za awa fœ azu nœ ye ndœ kœna kœwu she.

Polo lœ kánga

²⁴ Manda olo teasho, Felikisi kœna 6a lœ kánga dœ awonœ á 'iri ye kœdœ Drusile, œshe kœdœ uyu Yuda. Tshe e Polo mbœrœ tshe sœ lima dœ ogo ndœ kœdji o'o nœ Yisu. ²⁵ Kashe, 6ata á Polo sœ lima kœmindœ o'o nœ œtshœ œtshœ uzu, mara nœ kœgbœndœ tœ zœ dœ uzu dœ pe mara á Ndjaba œ wa bala ngbanga nœ azu, awa za Felikisi yé tshe pa adœke: «Bœ lii kœgu œnœ zœ ngœngœ asœ da ye. Mœ e 6œ bala manda nœ.» ²⁶ Tshe sœ kœgbe adœke Polo œ to ngendja fœ œne, yeka á sœ lima kœ'e she kpœpanœ kpœpanœ ndœ kœpa o'o dœ she. ²⁷ Manda ungu bisha, Porsiyuse Festuse kœza akwa manda Felikisi. Bata á Felikisi yindœ nœ

adœke Ayuda yindœ œene, á ka lima tœ Polo ti lœ kánga.

25

Polo 6a utshu Festuse

¹ Olo voto manda kœwuta Festuse ga lœ ogonœ ascœmœ, tshe to 6a lœ Sezaré œ ro ga lœ Yerusaleme. ² Agbozu tshapa anganga Ndjaba dœ pe agbozu Yuda na kœtœ meza pa Polo fœ she. Endje yu lima she kpœpanœ kpœpanœ adœke ³ tshe za awa fœ œene doé œene to she gu tœnœ ga lœ Yerusaleme. Andaa, endje vvara lima ndœ kœwo she tœ ala awa. ⁴ Kashe Festuse gi adœke tshe sœ lœ kánga 6a lœ Sezaré, yé œene yindœ kœero dœ tœ œene ga zœ ngœngœnœ ascœke. ⁵ Tshe kpa pa ga pa nœ adœke: «Æ lí adœke agbozu tshapa 'e ro tœ awanœ bale dœ mœ 6a lœ Sezaré, yé œ kœsœ adœke uzunœ ascœmœ mbœrœ lima ekperœ á endje kœtœ mezœnœ pa ye.»

⁶ Festuse mbœrœ lima kolœ olo mindu dœ voto too ndjokpa gbambanœ 6a ndœ endje kpœtœmœ, yeka á gu ga lœ Sezaré. Osho kœrœpa nœ, tshe sœ ga ati 6a tœ osho kœwa ngbanga yé á za awa adœke endje na œ to Polo na tœnœ. ⁷ Lœkœ á Polo yi kumu ye, Ayuda á endje to lima 6a lœ Yerusaleme ndiwwiri she yé œ te lima tœ kœpa ogboro o'o ga pa ye, ogboro o'o neke á endje kœyu endje tœ ádá o'onœ, endje li kœpandœ nœ nene. ⁸ Kashe Polo pa lima ngbanga nœ ye adœke: «Ædœ ga tœ awa akwa nœ Ayuda, œdœ ga tœ Tepelo too fœ egerœ gbozugo, mœ mbœmbœrœ ekperœ bale nene.»

⁹ Festuse yindœ kœza yanga fœ Ayuda yé œ yu Polo adœke: «Bœ yindœ kœero ga lœ Yerusaleme

adœke endje wa ngbanga nœ zœ 6a utshu mœ a?» ¹⁰ Polo gi adœke: «Mœ ka ga utshu osho kœwa ngbanga nœ egerœ gbozugo, yé kpœke dá endje wa ngbanga nœ mœ. Mœ mbœmbœrœ ekperœ bale fœ Ayuda nene 6ata á 6œ wusœ nœ dœ 6tshœ nœ dœ tœ zœ ascœmœ. ¹¹ 6dœ adja mœ kœmbœrœ má ekperœ, yé á mbœrœ ekperœ neke á li dœ kuzu, mœ vwaratœ mœ ndœ kœtshu tœnœ nene. Kashe œdœ o'o á endje tœ meza pa mœ ndœ nœ kœdœdœ okporo o'o nene, uzu bale á tshe za mœ ga tshakane endje gugu nene. Mœ yindœ nœ adœke mœ wuta ga utshu egerœ gbozugo.» ¹² Festuse kœte ga ndœ aayi kœmi upu nœ ye, œ kœgi fœ Polo adœke: «6ata á 6œ yindœ kœwu egerœ gbozugo ndœ kœwa ngbanga nœ zœ, 6œ ro ga utshu ye tako.»

Polo 6a utshu Agripa dœ pe Berenise

¹³ Olo teasho manda nœ, gbozu Agripa dœ pe yingœ nœ á i'iri ye kœdœ Berenise, ro ga lœ Sezaré yé œ na kœwu Festuse. ¹⁴ 6ata œndœ ndje di lima ndje kpœtœmœ, Festuse pandœ o'o nœ Polo fœ Agripa adœke: «Anga yakoshe bale á Felikisi ka lima tœ ye ti lœ kánga sœ kpœke. ¹⁵ Lœkœ á mœ na lima ga lœ Yerusaleme, agbozu tshapa anganga Ndjaba dœ pe agbœ Ayuda na kœtœ meza pa ye, yé endje pa fœ mœ adœke mœ wa œgbœ ngbanga ga tœ ye. ¹⁶ Yeka á mœ gi fœ endje adœke, awa akwa nœ azu Roma pa adœke: œdœ endje kœtœ meza pa uzu, œ li adœke endje dji she tshe pa o'o œkœ ye 6a utshu aayi kœtœ mezanœ yekane á endje kœwa ngbanga ga tœ ye. ¹⁷ Endje kœaafo, á 'a kœgu tœ awanœ dœ endje ga mœ. Mœ kpakpalatœ mœ

lɔkɔ á osho kɔrɔ nene, yé mœ na œ sœ ga ati ɓa tœ osho kœwa ngbanga yeka á vwa osho adœke endje gu dœ uzunœ ga mœ. ¹⁸ Azunœ á endje tɔ meza pa ye áafo kashe endje papa anga ngbindi o'o tœ upu nœ ye liaka œneke á mœ gbe má kœdji tœnœ nene. ¹⁹ Endje sœ lima kœshara upu dœ she pa mara kœdonga Ndjaba nœ endje dœ tœ endje, ndje tœ upu nœ anga uzu á i'iri ye kœdœ Yisu á tshe tshu ye, yeka á Polo kpa pa adœke, tshe sœ dœ soro zœ. ²⁰ Mœ wuwu lima sœ œrœ á mœ mbœrœ tœ kœwa mara ngbanga atamœ nene. Mbœrœ tœnœ dá mœ yu Polo adœke tshe yindœ nœ dœ endje na ga lœ Yerusalem adœke endje wa ngbanga pa ye tœ o'onœ ascœmœ. ²¹ Kashe Polo yindœ nœ lima adœke œne wuta ɓa utshu egerœ gbozugo yeka á tshe kœwa ngbanga pa o'o nœ œne. Yé á kœpa adœke endje gbœndœ ye lœ kánga œrrr ga tœ olo á mœ vwa she fœ egerœ gbozunœ.» ²² Agripa kœpa fœ Festuse adœke: «Mœ yi ndje ndœ kœdji ndje yakoshenœ ascœmœ.» Festuse kœgi fœ Agripa adœke: «Ba mbatsha ɓœ dji she zœ.»

²³ Osho kœkɔrɔ pa nœ, Agripa dœ Berenise na, dœ azu ndjoro, yé œ li dœ kœlisœtœ ga sœnda awa bale dœ agbozu tshapa aturugu dœ pe agbozu tshapa ongbo. Festuse vwa osho yé endje na œ za Polo gu tœnœ. ²⁴ Festuse kœpa adœke: «Gbozu Agripa œdœ pe 'e kɔ á 'e sœ dœ 'a ati ascœke, 'e wu yakoshenœ ascœ. Ayuda ndjoro na kœtɔ meza pa ye ɓa ndœ mœ, ɓa lœ Yerusalem, dœ pe ndje ɓa lakpĩnœ ascœke. Endje pa dœ œgbɔ adœke, tshe lili kœsœpe dœ soro nene. ²⁵ Ba ndœ mœ, mœ wusœ nœ adœke tshe mbœmbœrœ anga ekperœ bale á li adœke tshe tshu lœ kumunœ nene. Kashe ɓata

á Polo dœ tœ ye yindœ næ adœke, egerœ gbozu kœwa ngbanga pa œne, mœ wa o'o tœ kœvwa she fœ egerœ gbozunœ. ²⁶ Bata á mœ wuwusœ o'o neke á mœ kœsu pa ye fœ egerœ gbozu nene, dá mœ sœ kœyu she utshu 'e, utshu œbœ dœ gbozu Agripa, adœke bœ yu she yeka á mœ kœgbœ o'o kœsu fœ she tœ upu næ ye. ²⁷ Mœ wu adœke œ sœsœ dœ otshœnœ nene kœvwa ayi kánga fœ egerœ gbozu œdœ ádá o'o á endje tœ meza pa ye kœsœsœ ngbi nene.»

26

Polo pa ngbanga ba utshu Agripa

¹ Agripa kœpa fœ Polo adœke: «Mœ za awa fœ bœ ndœ kœpa ngbanga næ zœ.» Polo kœti kane ye ga lafo ndœ kœpa o'o yé œ pa adœke: ² «Gbozu Agripa, mœ sœ dœ yanga kpesheke ndœ kœpa ngbanga ba utshu zœ tœ o'o kœ á Ayuda tœ meza pa mœ tœnce, ³ gbambancœ nene, bœ wusœ mara kœmbœœtœ næ Ayuda dœ pe kœshara upu pa mara kœdonga Ndjaba næ endje dœ otshœnœ. Mœ ki fœ bœ adœke lœsu zœ zi tii á bœ kœdji mœ.

⁴ «Ayuda para wusœ soro mœ pe dœ gbolo mœ ye, mbœœ mœ gerœ lœ Yerusaleme ugurutœ azu ogo næ mœ. ⁵ Endje wusœ mœ katshatsha. Œdœ endje kœyindœ næ, endje pa adœke œmœ kœdœ anga Afarisayincœ á endje ro anga Ayuda dœ kœdonga Ndjaba dœ pe kœliscœ awa akwa næ azœ waa. ⁶ Yé ngœngœ asœke, mœ sœ kœpa ngbanga mbœœ á mœ za lœsu mœ ga pa anga o'o á Ndjaba pa lima fœ aata azœ. ⁷ Mara azu ndjokpa dœ bisha (12) lœ Israyele sœ kœdonga Ndjaba butshœ dœ œbœ

dœ lɔsu adœke œne wu œercœncœ asœmœ. Uu gbozu Agripa! Mangba o'onœ á mœ za lɔsu mœ ga tœ nœ asœmœ dá Ayuda tɔ meza pa mœ. ⁸ Ayuda, mbœrcœ gadœ á 'e gbe adœke Ndjaba œ she azu á endje tshu lœ kuzu nene a?

⁹ «Emœ ndje lima, mœ sœ kœpakata azu adœke endje yiyindœ Yisu uzu Nazarete nene. ¹⁰ Etœncœ dá mœ mbœrcœ lima lœ Yerusaleme. Agbozu tshapa anganga Ndjaba za awa fœ mœ yé mœ ko ayindœ Yisu ndjoro gu tœncœ ga lœ kángá. Yé œ kœsœ lima adœke endje wo endje ye, mœ sœ lima kœyindœ nœ. ¹¹ Mœ mbœrcœ lima kɔ adœke endje wu œrcœ kanga lœ Sinagoga, adœke endje katœ kœyindœrcœ nœ endje ga ndœ Yisu ti ye. Tshelœ mœ fa lima ga tœ endje dœ mara adœke, mœ sœ lima kœza awa endje œrrr dje lœ ongbo á sœ lœ ingirincœ.»

Polo pandœ kœfatshalɔsu nœ ye

(Wu 6a tœ Akw 9.1-19; Mat 22.6-16)

¹² «Mbœrcœ tœncœ ataa, mœ sœ lima kœna ɔɔ bale ga lœ Damaseke dœ mbeti á agbozu tshapa anganga Ndjaba su fœ mœ adœke œ za awa nœ kœmbœrcœ œrcœ fœ mœ. ¹³ Uu gbozu! Tɔ damba tœ ala awa, ndoo dœ midi, mœ wu ishiri owo á ropa ɔɔ kœto 6a lafo kœjercœ ga pa mœ, dœ pe anga mœ á 'a sœ lima kœero tœ awancœ dœ endje. ¹⁴ 'A kœyo kɔ ga lœ ɔshɔ, mœ kœdji tshama uzu kœ e mœ dœ o'o ama Ebre adœke: “Sawulo, Sawulo, mbœrcœ gadœ á 6œ sœ kœmbœrcœ œrcœ kanga fœ mœ a? Bœ sœ kœwu oyo tœ zœ 6ata yaburu á ayengɔ ye du uwu ga lœ igi ye á sœ kœgbota she á tshe sœ kœvwaratœ ye tœ kœna manda ye.”

15 «Mœ kæyu adœke: “Ɔbœ koedœ de, Gbozu?” Gbozu koepa adœke: “Ɔmœ koedœ Yisu, œmœ dá bœ mbœrœ œrœ kanga fœ mœ ascœmœ. 16 Kashe alafo, œ ka dœ ada zœ! Wu, mœ wuta ga ndœ zœ mbœrœ koefa bœ tœ ayi akwa nœ mœ. Bœ dœ timu nœ mœ adœke bœ pandœ nœ fœ azu mara á bœ wu dœ mœ kpesheke dœ pe œneke á mœ kpa yisœ nœ fœ bœ manda nœ. 17 Ɔdœ ba ndœ Ayuda, œdœ ba ndœ angbi azu, mœ gbœndœ zœ tœ osho kœ á mœ vwa bœ tœncœ, 18 mbœrœ kœkœrœ ala endje, ndœ kœgi endje lœ ubu osho ga tœ ingbisho, mbœrœ endje vwaratœ endje tœ Satana yé œ na ga ndœ Ndjaba. Ɔdœ endje kœscœ dœ kœyindœrœ ga ndœ mœ, mœ djerœndœ ekperœ nœ endje yé œ za osho kœscœ ugurutœ ayerœ azu nœ Ndjaba fœ endje.”»

19 «Kœto tœ oloncœ ascœmœ, gbozu Agripa, mœ mbœrœ œneke kœ á to ba ndœ Ndjaba á tshe yisœ nœ fœ mœ. 20 Utshuncœ, mœ tetœ kœmindœ nœ fœ azu tshalakpi Damaseke dœ Yerusaleme. Manda nœ, mœ mindœ nœ fœ azu tshelœ ogo Yuda kœ ndje dœ angbi azu. Mœ scœ koepa fœ endje adœke endje fatshalœsu endje, œ na ga ndœ Ndjaba yé œ mbœrœ akwa á scœ kœema adœke endje fa adja tshalœsu endje ye. 21 Ádánœ á Ayuda tepa mœ ba lœ Tepelo, á yindœ kœwo mœ dœ mœ. 22 Kashe Ndjaba scœ kœgbœndœ mœ œerrr ga tœ kpesheke, yé mœ scœpe damba dœ soro mbœrœ koepa œneke ascœke fœ azu para kœkœ, fœ agbolo ndje fœ agbozu. Ɔneke á mœ scœ kœpandœ nœ ascœke koedœ kolœ œneke á aayi kœgbara o'o œdœ mbeti nœ Moyize pa lima ndœ nœ adœke œ wuta.

²³ Endje mi lima ndœ nœ adœke, Masiya œ wu oyo, yé œ tshu yeka á she læ akuzu utshu azu kɔ. Tshe mindœ o'o nœ Ndjaba á sœ b̄ata ɔlɔ á za kœshe fœ Ayuda dœ pe angbi azu.»

²⁴ Polo sœpe damba kœpa ngbanga, á Festuse pa o'o dœ ɔgbɔ adœke: «Iyi te læ kumu zœ a! Œrœnœ á 6œ wusœ nœ waa dá mbœrœtœ zœ asœke a!» ²⁵ Kashe Polo kœgi adœke: «Mœ sœsœ dœ iyi nene, gbozu Festuse, o'onœ á mœ sœ kœpa tœnœ kœdœ adja o'o, yé ádánœ sœ zœ. ²⁶ Gbozu Agripa dji o'onœ asœke, yé mœ li kœpa o'o 6a utshu ye dœ awa nene. Tshe wusœ o'onœ asœ bale bale kɔ, gbambanœ nene, œ mbœmbœrœtœ endje wutœnœ nene. ²⁷ Gbozu Agripa, 6œ yindœ o'o á aayi kœgbara o'o pa lima ye a? Mœ wusœ nœ adœke 6œ yindœ nœ.» ²⁸ Agripa kœpa fœ Polo adœke: «Œ sœpe teasho adœke 6œ fa gbetshelœ nœ mœ adœke mœ wuta uzu nœ Kristu!» ²⁹ Polo gi adœke: «Olo sœ ndoo, olo sœ læ ingirinœ, mœ sœ kœ'e Ndjaba mbœrœ œ6œ dœ pe azu para á endje sœ kœdji mœ kpesheke asœ adœke 'e wuta b̄ata mœ, kashe endje ii 'e dœ uwu ga tœnœ b̄ata mœ nene!»

³⁰ Gbozu Agripa kœaafɔ awa bale dœ gbozu ongbo Festuse dœ Berenise, dœ pe azu para á endje sœ lima kpoetœmœ, ³¹ yé kœgitœ endje ga indirinœ, kœpa læ ugurutœ endje adœke: «Uzunœ asœ mbœmbœrœ ekperœ á li adœke a wo she too a za she ga læ kángã nene.» ³² Agripa kœpa fœ Festuse adœke: «Œdœ uzu asœ kœyɔyɔ lima ndœ nœ adœke gbozu Roma kœwa o'o nœ œne nene, dá a za má she ga shu ye.»

27

Kævwa Polo ga læ Roma

¹ Ɔlo á endje gbe adœeke 'a ro ga læ Itali dœ egerœ agba, endje za Polo dœ pe anga aayi kánga fœ anga gbozu nœ aturugu bale á i'iri ye kœdœ Juliyuse, tshe kœdœ gbozu uguru ukpulu aturugu læ ogo Roma á endje e endje adœeke «ukpulu aturugu nœ egerœ gbozu.» ² 'A ɔ ga læ egerœ agba á to 6a læ Adramite á yindœ kœro kœka ga tœ mangu læ ogo Azi. 'A ro lima tœ awanœ dœ Aristarke uzu Tesalonike læ ogo Masedwane.

³ Osho kærɔ pa nœ, 'a ka lima 6a tœ Sidona, Juliyuse sœ kœmbœrœ ɔtshœrœ ga tœ Polo, á za awa fœ she kœna ndœ kœwu anganœ á endje kœto œrœ á tshe sœ dœ ogonœ fœ she. ⁴ Manda kœkatœ Sidona ti, 'a áafo, œ ro ndoo dœ tshiki læ Shipre mbœrœ yugu sœ lima kœgi 'a ga ngbanœ. ⁵ 'A zu ungu kota ga tœ ama ungu ndoo dœ Silisi œdœ Pafili, yeka á 'a wuta ga læ Mire læ ogo Lisi. ⁶ 'Ba zœ, gbozu nœ aturugu wu anga egerœ agba á to 6a læ Alekezandri, á sœ kœro ga læ Itali, á ko 'a ga læ nœ. ⁷ 'A mbœrœ lima olo ndjoro la ngu mbœrœ egerœ agba sœ lima kœkpa yima yima, yé 'a wu lima oyo á wuta lima ga læ Kinide. 'Bata 'a lili kœna ndjii ga zœ nene mbœrœ yugunœ á sœ kœndanga 'a, 'a fa dja ga læ Salemonœ tœ osho á tshiki Krete ko 'a yiwa tœnœ tœ yugunœ. ⁸ Yé manda nœ, 'a mbœrœ oyo tœ 'a, á wuta ga tœ osho á i'irincœ kœdœ Ɔtshɔ Mangu ndoo dœ ongbo Lase.

⁹ Kashe œndœ 'a di lima læ ananœ waa, yé loko dopa nœ, awa adœeke egerœ agba na ana gugu nene. Olo á Ayuda œ yo tshelœ ama endje ro lima

ye*, á Polo kœpa foe endje adoœke: ¹⁰ «Anga mœ, mœ wu adoœke ana asœ ngaanga dœ azœ. Anganœ ete, egerœ agba dœ pe œrœ kœ á sœ lœ nœ œ ndi, azœ ndje 'a tshu.» ¹¹ Kashe gbozu nœ aturugu vwaratœ ye kœdji Polo, yé á dji kolœ ayi kœkpa dœ egerœ agba dœ pe ayingœ egerœ agbanœ. ¹² Bata mangunœ gaga lima adoœke endje sœ tœnœ dœ lœkœ nœ izi nene, ili azu yindœ nœ adoœke œne ro. Endje yindœ kœero ga lœ Fenikise, anga mangu ogo Krete, á sœ ga tœ osho á œlœ œ li tœnœ.

Ndavuru yugu

¹³ Aya yugu to 6a aki á sœ kœna tœnœ, yé endje gbe adoœke œne li kœmbœrœ œneke á œne yindœ nœ. Endje gbota longonœ† yé œ afo kœero tœnœ kperœ tœ ama mangu tshiki Krete. ¹⁴ Kashe œndœnœ di teasho, ndavuru yugu á to ga pa gele ndo dœ osho á œlœ œ wuta tœnœ, 6a pa kaga tshiki á jœrœ ga pa endje. ¹⁵ Yugunœ gi agba dœ œgbœ ga manda nœ, awa adoœke 'a mbœrœ anga œrœ gugu nene yé 'a katœ nœ ti adoœke œ gi 'a. ¹⁶ Á ro tœ indiri aya tshiki bale á i'irinœ kœdœ Koda á sœ lima kœwandœ ata gbœgbœ yugunœ pa 'a, yé uvuru 'a kpa lima lœ nœ tœ kœza aya agba kœshe dœ azu. ¹⁷ Manda kœti tœnœ ga lafo, endje ko ogboro uwu á du ga tœ egerœ agbanœ mbœrœ loko kœkakavwa nene. Bata awa kœshi pa mindu dja ga tœ Libi sœ lima kœza endje, endje geta egerœ ma6aya á endje du ga tœ egerœ agbanœ vwi ga la ngu, á tetœ

* **27.9** 27.9 Manda olo kœyotshelœma nœ Ayuda, kœna ana langu ka lima waa † **27.13** 27.13 Longo: œtœnœ kœdœ egerœ badja á endje za vwi ga la ngu yeka á mbœrœ adoœke egerœ agba kpa gitœ ye lœ kudu tœ ye nene

kœna la ngu yima yima. ¹⁸ Osho k̄ar̄o pa nœ, ɓata yugunœ sœpe lima kœvwi 'a dœ agb̄anœ, 'a tetœ kœko ata gbarœ va ga la ngu. ¹⁹ Yé olo bisha manda nœ, aayi kœmbœrœ akwa lœ egerœ agbanœ dœ tœ endje, te ndje tœ kœko œrœ kote egerœ agbanœ va e. ²⁰ 'A kpa sœ lima kœwu ɔɔ too angerepe nene, manda olo ndjoro, yugu sœ kœna kolœ dœ agb̄o, yé gbetshelœ nœ soro kpa gugu lima lœ kumu 'a nene.

²¹ Azu á endje lœ lima loenœ zizi œrœ nene manda olo ndjoro, yé Polo afo ugurutœ endje á pa adœke: «'E wu, anga mœ, œdœ 'e kœdji lima o'o mœ, á 'a sœpe lœ Krete, gbarœ œdœ œrœ kote egerœ agba œ ndi má nene. ²² Kashe nḡnḡo asœ, mœ sœ kœpa fœ 'e adœke 'e ru l̄su 'e, uzu bale ugurutœ 'e œ tshu nene, kolœ egerœ agba dá ndi. ²³ Ndjaba nœ mœ á mœ mbœrœ akwa fœ she vwa anga andjelu fœ mœ dœ abutsh̄nœ asœ. ²⁴ Tshe pa fœ mœ adœke: “Polo, awa zaza ɓœ nene, œ li adœke ɓœ pa ngbanga utshu egerœ gbozu yeka. Ndjaba œ she azu para lœ egerœ agbanœ asœ mbœrœ ɔtsh̄o l̄su nœ ye ga ndœ zœ.” ²⁵ 'E ru l̄su 'e alaya, gbambanœ nene, mœ za l̄su mœ ga tœ Ndjaba yé œrœ œ mbœrœtœ ye liaka œneke á andjelu pandœ nœ fœ mœ asœmœ. ²⁶ Kashe egerœ agbanœ œ zatœ ye t̄o ama ɔsh̄o tœ ama anga tshiki bale.»

Egerœ agba li ungu

²⁷ Manda p̄ɔɔ bisha, egerœ yugunœ vwi 'a lima na tœnœ œrrr ga la egerœ ungu á i'ir̄inœ kœdœ Adriyatike. Kœndo dœ ɔgb̄o butsh̄o, azu akwa tshelœ egerœ agba gbe adœke 'a ndo dœ ama ɔsh̄o ye. ²⁸ Endje du uwu ga tœ badja, á vwi ga la ngu

ndœ kœwusœ dili ungunœ. Endje wu adœke ungunœ li metere zazu bale dœ ndjokpa dœ amanoœ mindu dœ bisha. Yé endje gitœ endje ga utshunœ, œ kpa vwi uwunœ, á wu adœke œ sœ dœ metere zazu bisha dœ amanoœ mindu dœ votɔ. ²⁹ Endje sœ lima dœ awa adœke egerœ agbanoœ zatatœ ye tɔ badja nene. Mbœrœ tœnœ ataa, endje du longo vana ga tœ budunœ, á ko va ga la ngu, yé á sœ lima kœkate dœ lɔsu endje ga lafo adœke osho kɔrɔ.

³⁰ Bata aayi akwa yi lima ndœ kœkpa tœnœ, endje gi lima aya agba kœshe dœ azu ga la ngu yé œ fara adœke œne jœrœ ga lœ nœ á kœdu longonœ ga utshu egerœ agbanoœ. ³¹ Polo kœpa fœ gbozu nœ aturugu dœ pe aturugu adœke: «Ædœ azu asœ kœsœsœpe lœ egerœ agbanoœ asœ nene, e'e, 'e sœpe dœ soro nene.» ³² Yeka á aturugu na, á wa tshelœ uwu tœ aya agbanoœ, yé á ka tœnœ ti á te ga la ngu.

³³ Kœkate adœke osho kɔrɔ, Polo kœki ga tœ azu para adœke endje zi œrœ. Tshe pa fœ endje adœke: «'E wu, œ mbœrœ kpesheke pɔsɔ bisha á 'e sœ kœgugu dœ awa yugu yé á zizi anga œrœ bale nene asœke. ³⁴ Mœ sœ kœki ga tœ 'e adœke 'e zi œrœ, gbambanoœ nene, œ li adœke 'e mbœrœ ataa yekane á kœshe. Uzu bale ugurutœ 'e œ tshu nene.» ³⁵ Manda kœpa ataa, Polo za mapa, á gi mershe fœ Ndjaba tœ ala endje para, á tetœ kœzi tœnœ. ³⁶ Yeka á endje gbɔ gbɔgbɔ á tetœ kœzi œnœ endje rœgonœ. ³⁷ A'a para lœ egerœ agbanoœ 'a sœ lima azu kama bisha dœ zazu votɔ dœ ndjokpa dœ amanoœ mindu dœ bale. ³⁸ Manda kœziroœ, uvu azu para su, yé endje tetœ kœko ble va ga la ngu

mbœrœ egerœ agbanœ kœlili nene.

³⁹ Manda kœkœrœ oshœ, aayi kœembœrœ akwa lœ egerœ agba wu adœeke œene ndœ dœ œshœ ye. Kashe endje wuwu lima sœ ogo mangunœ nene, ƒata á endje wu oshœ á ungu li ga lœ mindu, endje gbe kœpara awa kœza agba ga tœ ama œshœ ƒa zœ.

⁴⁰ Endje wa uwu tœ longonœ á katœ nœ ti ga la egerœ ungunœ, endje vvara kayi œ jerœ ga la ngu. Manda nœ, endje du lœba siriki ga utshunœ adœeke yugu kœembœrœ tœnœ á kœvwi egerœ agbanœ ga utshunœ yé œ tetœ kœna gutœnœ ga tœ ama œshœ. ⁴¹ Kashe egerœ agbanœ shi pa mindu á sœ uguru gbœgbœ ungu bisha. Tshatshu egerœ agbanœ li lima ga lœ mindu, œ sœsœ lima kœeturutœ ye nene, yé gbœgbœ loko kavwa lima budunœ ye.

⁴² Aturugu kœwu adœeke egerœ agba sœ kœendi tœnœ, á gbe kœwo aayi kánga mbœrœ endje kœedœ ungu yeka á kœkpa nene. ⁴³ Kashe gbozu nœ aturugu yindœ kœshe lima Polo, yé á pakata aturugunœ, yé á pa fœ azu neke á endje wusœ ungu adœeke endje i ga la nœ, œ dœ zutœnœ ga pa œshœ.

⁴⁴ Anga endje zu dœ maƒaya too dœ agba ndindi egerœ agbanœ. Mara á azu para zu lima ungu dœ œtshœ nœ dœ mœ.

28

Polo ƒa lœ tshiki Malte

¹ Manda kœshe 'a, 'a dji adœeke i'iri tshikinœ asœ kœedœ Malte. ² Ayengœ ogonœ mbœrœ œtshœrœ fœ 'a. Endje ngbœ egerœ owo, á e 'a para ga indirinœ, mbœrœ yavuru sœ kœeni tœnœ yé izi sœ waa. ³ Polo rœ lima agba yawo á za vwi ga ta wo, anga yakoro wuta mbœrœ katsha owonœ, á de

kane ye á tɔpe tɔnɔe. ⁴ Kɔewu adɔeke yakoronɔe de kane Polo, ayengɔ ogonɔe pa lɔe tɔe endje adɔeke: «Adjapu, yakoshe asɔe kɔedɔe ayi kɔewo azu, tshe tshɔ lɔenɔe la ngu, kashe ayi kɔewa ngbanga tshalafo yiyindɔe nɔe adɔeke tshe sɔe dɔe soro nene.» ⁵ Yé Polo vwi tshelɔe kane ye, yakoronɔe te ga ta wo, kashe katsha yakoronɔe mbɔembɔerɔe she nene. ⁶ Anga azunɔe sɔe lima kɔekate kɔewu mara á katsha yakoronɔe ɔe mbɔerɔe she too ndje tshe gbɔ kukuku ɔe tshu, kashe endje ka ɔerrr anga ɔerɔe bale mbɔembɔerɔe nene. Endje kɔefa tshelɔe o'o ama endje á kɔepa adɔeke: «Yakoshe asɔe kɔedɔe anga ndjaba.»

⁷ Egerɔe uzu bale ndo dɔe osho á sɔe indirinɔe á i'iri ye kɔedɔe Publiyuse, sɔe lima dɔe osho kɔesɔe ndo dɔe tshikinɔe asɔemɔe kpɔetɔemɔe. Tshe za osho kɔesɔe fɔe 'a dɔe ɔtshɔ lɔsu yé 'a lo kpɔetɔemɔe olo votɔ. ⁸ Aba Publiyuse sɔe lima dɔe kɔɔa biwa ɔedɔe pe awa. Polo na kɔewu she, á e Ndjaba tɔe ayi kɔɔanɔe, á to kane ye ga pa ye ngbewo á kɔɔa nɔe ye kɔeka ye. ⁹ Manda nɔe, anga azu tshikinɔe á endje sɔe lima dɔe kɔɔa, na ga ndɔe Polo ndɔe kɔegbɔ kɔeshe yé tshe she endje ye. ¹⁰ Endje lisɔe 'a lima waa, ɔlɔ á 'a jerɔe ga la ngu ndɔe kɔero tɔenɔe, endje to ɔerɔe kɔ á 'a sɔe lima dɔe ogonɔe fɔe 'a.

Kɔeto lɔe tshiki Malte kɔero ga lɔe Roma

¹¹ 'A mbɔerɔe yapu votɔ lɔe Malte, manda nɔe 'a ɔ ga lɔe egerɔe agba, á sɔepe lima lɔe tshiki lɔe izi á sɔe ɔa zɔe. Tɔenɔe kɔedɔe lima egerɔe agba tshelɔe Alekezandri á i'iri ye kɔedɔe: «Ameya ndjaba.» ¹² 'A na ɔerrr yé ɔe wuta ɔa lakpi Sirakuse, yé 'a mbɔerɔe kpɔetɔe olo votɔ. ¹³ Kɔeto kpɔetɔemɔe, 'a afo kpɔetɔe,

'a za tshandiri mangunœ œ ro œerrr gbuu ga lœ Rejio. Osho kærœ pa nœ, yugu to dja ga mangba 'a yé á tagala 'a manda olo bisha á 'a wuta ga lœ Puzole. ¹⁴ Ba zœ, 'a gbœ anga ayindœ Yisu, á endje ki ga tœ 'a adœke 'a mbœrœ dœ œne pœœ bale, yeka manda nœ á 'a kœli ga lœ Roma. ¹⁵ Aaya lœ Yisu 6a lœ Roma dji ndœ 'a, á na para tshatshu 'a, á kate 'a 6a lœ zando Apiuse œdœ osho á endje e «anda agene». Lœœ á Polo wu endje, tshe gbœ gbœgbœ, yé œ za mershe fœ Ndjaba.

Polo 6a lœ Roma

¹⁶ Kœyi kumu 'a ga lœ Roma, endje za awa fœ Polo ndœ kœgbœ anda nœ ye kœlo tœnœ dœ pe turugu á tshe sœ kœza ala ye tœ ye. ¹⁷ Manda olo votœ, Polo kœvwa osho fœ agbozu tshapa Ayuda ndœ kœngbœtœ endje ga tœ nœ. Ŭœ á endje ngbœtœ endje ga tœnœ, Polo kœpa fœ endje adœke: «Alaya, mœ mbœmbœrœ ekperœ ga tœ azu ogo nœ azœ nene, too ga tœ o'o á aata azœ katœ nœ ti fœ azœ nene, yeka á Ayuda nœ Yerusalem tœ meza pa mœ fœ azu nœ Roma asœ. ¹⁸ Endje yu osho œ yindœ kœkatœ mœ; gbambœnœ nene, endje gbœgbœ ekperœ bale á mœ mbœrœ yeka á endje kœwa o'o ndœ kœwo mœ nene. ¹⁹ Kashe Ayuda vwaratœ endje ye, mœ sœsœ lima dœ anga œrœ kœmbœrœ tœnœ nene, á mœ yœndœ nœ adœke gbozugo Roma kœwa ngbanga nœ mœ. Kashe mœ sœsœ dœ gbetshelœ kœndi ogo nœ azœ nene. ²⁰ Mbœrœ tœnœ ataa á mœ vwa osho ndœ 'e adœke a pa 'o mbœrœ tœnœ kane. Adja upu adœke endje i kane mœ mbœrœ uzu á azu Israyele sœ kœza lœsu endje ga tœ ye.»

²¹ Endje gi fœ she adœke: «'A gbɔgbɔ anga mbeti á to lœ Yuda mbœrœ o'o nœ zœ nene, yé lœ ugurutœ alaya á endje na asœ, anga bale á tshe na dœ ndœ trœrœ zœ too tshe pa ekpe o'o mbœrœ bœ gugu nene. ²² Kashe 'a yindœ kœdji bœ kœmindœ neke á bœ na dœ tœnœ mbœrœ osho kɔ, azu sœ kœvwaratœ endje tœ awa nœ zœ á bœ zatœ zœ ndœ nœ.»

²³ Endje kœdi mbulu dœ Polo, yé lɔkɔnœ, endje kœna ndjoro ga lœ bingi nœ ye. Kœto dœ amazi œrrr kp̄ii, Polo sœ kolœ kœyisœ 'o tœ upu nœ Ogo gbozu nœ Ndjaba fœ endje kœto tœ mbeti nœ Moyize dœ pe œnœ aayi kœgbara o'o mbœrœ kœma fœ endje adœke endje yindœ Yisu. ²⁴ Anga endje sœ lima kœyindœ o'o á tshe sœ kœpa tœnœ, kashe anga endje vwaratœ endje kœyindœ nœ ye. ²⁵ Kœgu endje tœ awa, endje sœ lima kœdjitœ endje lœ tœ endje nene; á Polo kpa kœpa ga pa nœ fœ endje adœke: «Tœnœ kœdœ adja o'o nœ ɔtshɔ Ishiri á ayi kœgbara o'o Isaya mi lima ndœ nœ fœ aata 'e adœke:

²⁶ “Na ga ndœ azu ascœmœ yé œ pa fœ endje adœke: 'e dji dœ ɔtshɔnœ kashe 'e wusœ adanœ nene, 'e mesho dœ ɔtshɔnœ kashe 'e wu dœ ɔtshɔnœ nene.

²⁷ Gbambanœ nene, lɔsu azu asœ gbɔgbɔ; endje be utu endje dœ pe ala endje ye, mbœrœ endje yiyindœ kœwu œrœ nene, yé œ yiyi ndje ndœ kœdji o'o nene, endje yiyindœ kœfa lɔsu endje fœ mœ dœ Ndjaba nene.

Yé mœ she bala endje koto o?”»

²⁸ Polo kœpa fœ endje adœke: «'E wusœ nœ adœke, Ndjaba vwa kœshe fœ anga angbi azu; endje, endje dji bala zœ.»

[²⁹ Kœdji Polo ataa, Ayuda gitœ endje yé œ tetœ kœshara o'o ugurutœ endje dœ tœ endje.]

³⁰ Polo mboerœ lima ungu bisha tshakudu anda dœ ngendja nœ ye dœ tœ ye, yé tshe sœ kœpa o'o dœ azu kœ á endje sœ lima kœna ga ndœ ye. ³¹ Tshe sœ lima kœmindœ Ogo gbozu nœ Ndjaba, kœyisœ o'o nœ Gbozu Yisu Kristu dœ awa nene, yé uzu bale kœpakata she gugu lima nene.

TAFU AYO
The New Testament in the Manumanaw language of
Myanmar

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc. and ACOTBA-SUBO

Language: Manumanaw

All rights reserved.

2020-11-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 12 Feb 2024

40e3c5cb-c2ea-5cf8-8a40-4c6f77a45343